MONGOL NYELVEMLÉKTÁR
XIII

AZ ARANYFÉNY-SZUTRA

Suvarṇaprabhāsottamasūtrendrarāja

YON-TAN BZAṄ-PO SZÖVEGE

1

KÖZZÉTESZI
KARA GYÖRGY

Kézirat

ELTE BELSŐ-ÁZSIAI INTÉZET
BUDAPEST 1968

8108
F1

M O N G O L N Y E L V E M L É K T Á R

XIII

A Z A R A N Y F É N Y - S Z U T R A

Suvarṇaprabhāsottamasūtrendrarāja

Y O N - T A N B Z A Ṅ - P O S Z Ö V E G E

1

KÖZZÉTESZI

K A R A G Y Ö R G Y

Kézirat

ELTE Belső-ázsiai Intézet

Budapest 1968

Lektor:

L i g e t i L a j o s

Témafelelős:

L ő r i n c z L á s z l ó

F.k. Lőrinc László
Kiadja az ELTE Belső-ázsiai Intézet
1968. szeptember 10.
Példányszám: 100 Terjedelem: 14,25 A/5 iv
készült a MTA KESZ Sokszorositójában
Budapest, I. Országház u. 30.
F.v.: Szabó Gyula

Qutuγ-tu degedü Altan ge-
rel-tü erketü sudur-nuγud-
-un qaγan neretü yeke köl-
gen sudur

Előszó

Az Aranyfény-szutra a lamaizmus legkedveltebb irásai közé tartozik. A tibeti és a mongol kánonikus gyüjtemény három változatát is őrzi /Kanjur 176-178/, de megért e munka számos különkiadást is. A gyakori másolásnak, ujra kiadásnak okát a mü sokrétü tartalmában kereshetjük. Ez a terjedelmesebbek közé tartozó könyv ugyanis tartalmaz kegyes történeteket Śākyamuni előző léteiről, mint a Példázatok tengere /Üliger-ün dalai/, közöl ráolvasásokat is varázs-szertartási utasitásokat, mint a nem kevésbé népszerü Öt oltalom könyve /Pañcarakṣā/, vannak benne látomások, gyónási formulák, hosszu fejezetei foglalkoznak az északi buddhista filozófia oly fontos "üresség" /qoyosun činar, szanszkrit śūnyatā/ elméletének fejtegetésével, ok-okozati összefüggések láncolatával, Śākyamuni élete 8o esztendejének és ereklyéjének párbeszédes, vitatkozó magyarázatával, igér oltalmat az oltalomkeresőknek, gyógyulást minden betegségre, hatalmat az alvilágiak felett, etikai tanitása pedig utmutató volt uralkodók igazságszolgáltatása számára.

A három változat közül legbővebb a kinaiból forditott tibeti szövegen alapuló, 21 fejezetes /Kanjur, n° 176/, a legrövidebb a szanszkritból forditott tibetin alapuló 21 fejezetes /Kanjur n° 178 és Zaya pandita ojrát forditá-

sa/. A legtöbb kiadással és másolattal viszont a közbülső, 29 fejezetes változat tünik ki. Ez egy szanszkritból forditott vagy avval egyeztetett tibeti szöveg alapján készült /Kanjur, n° 177/, s tartalma lényegében egyezik a bővebb változatéval, természetesen annak két utolsó fejezete nélkül. A 21 fejezetes, rövid változat azonban nemcsak a fejezetek számában tér el a másik kettőtől, hanem az azonos cimü fejezetek szegényebb terjedelmében is: ez tehát a textus simplicior, s ez lehetett az eredeti.

Az itt közreadott szöveg a 29 fejezetes változatok közé tartozik. Az átirást egy harcsin eredetü kéziratról készitettem, melyet Ligeti professzor ur hozott belsőmongóliai utjáról, s melyet a MTA Könyvtára őriz Keleti Gyüjteményében, Mong. 77 számon. A könyv külsőre egyezik a Nyelvemléktárban kiadott mongol Pañcaraksā és a Mong. 79 jelzetü Thar-pa čhen-po kézirattal: lapjai mérete 55x18,3 cm, a tüköré 46x14,5 cm, kalamussal irott, a lap egy-egy oldalán általában 27 sor van, minden hetedik piros tussal, a többi feketével iródott. A kötet boritója sárgásbarna, durva lenvászonnal bevont papir. A lapok megbarnult papirja három vékony rétegből ragasztott. Állapotából itélve a kézirat XII-XVIII. századi másolat.

A "könyvek" /fejezeteket összefoglaló egységek, itt

debter, másutt keseg, tib. bam-po/ jelzésére az āligāli ábécé betüit használták. A fejezet-cimek, melyeknek eredetileg a fejezetek /bölög, tib. len/ végén kellett állniok, átkerültek a következő "könyv" élére. És mig mind a 29, mind a 31 fejezetü változatok általában lo "könyvre" oszlanak, ez a kézirat gyakorlatilag 15 ilyen külső egységre oszlik /k, kh, g, gh, ṅ; c, ch, j, jh, ñ; ṭ, ṭh, ḍ, ḍh, ṇ/, de benne fellelhetők az eredeti, tiz részü beosztás nyomai is. /A 3. fejezetben, II, 4b: qoyaduyar debter, a hatodik elején, V, 1b: dabtayar silüg [=debter] stb., s a kolofon arban bölög-tü, azaz "tiz fejezetü" [bölög = debter, keseg] munkáról beszél. Az ojrát változatban a bölög "fejezet", a baq "könyv"./ Mellesleg a budapesti kéziratban több, korábban elhelyezett befejező formula /pl. XII, 15a/ is tanuskodik arról, hogy a másolók olykor eltévedtek a terjedelmes szutra sokszorositása közben.

A mü mongol nyelve az amlitett Pañcaraksā kéziratával rokon: a preklasszikus kor végi nyelvujitók a tibetit utánzó purista forditók /vagy inkább átdolgozók/ kezenyomát viseli.

Kolofonja tanusága szerint a könyv Altan qayan Ilayuysan buyan-u erke Bayay-ud bayatur narmayi tayigi [= tayiǰi]-nak kérésére Ačary-a güi-si Ɣondan-bsangpo erglüng [Yon-tan bzaṅ-po dge sloṅ] és más irnokok

vésték /!/ és nyomtatták. A kolofon második részében Yondan-bsangpo a Mongyol-un Sayin erdem-tü arqad néven szerepel, mint aki a műhöz egy ga mečin évben /i.sz. 1584-ben/ áldást illesztett. Hogy ez az áldás /irüger/ a mondatot megelőző vagy a rákövetkező részt jelenti, nem derül ki. A kolofon e két része lényegében ugyanazt ismétli, de a második rész a megrendelőt itt Ilayuysan buyan-u erketü Bayay-ud bayatur hüm tayigi néven emliti és megemlékezik Altan qayan kelet-tibeti utjáról. Több kevesebb eltéréssel /sőt azonos hibákkal/ ugyanez a kolofon olvasható a koppenhágai Királyi Könyvtár Mong. Ms 395 jelzetü kézirata végén, melyet Heissig ismertetett, megállapitva, hogy a fanyomatnak a XVI. század végén, 1578 után kellett keletkeznie, hogy megrendelője azonos Mañjuśrīnāmasaṃgīti 1591. évi mongol-tibeti fanyomatos kiadásával és az 1605. évi Gosṛṅgavyākarana mongol forditásával.

A XVI. század végi Altan gerel fanyomatos kiadásának ma csak e két kéziratos másolata ismeretes. /Hasonlóképp, mint a XVIII. század eleji ojrát Vajracchedikā esetében./ A ma hozzáférhető legkorábbi nyomtatott Altan gerel 1659-ből való pekingi fanyomat; egyetlen ismert példánya Leningrádban van, Poppe tudósitott róla az Asia Maior X. kötetében. Ugyanott adta közre egy szintén Leningrádban őrzött "szép, XVII. századi kézirat" kolofon-

ját, melyből megtudjuk, hogy a művet Sirab sengge /Śes-rab seṅ-ge/ forditotta tibetiből, s hogy a 15. fejezet növényneveit, mivel azokat a tibeti meghagyta indiai formájukban s mongol megfelelőjüket a fordító nem lelte, az ind nevekhez csatolta a kinai elnevezéseket mongol átirásban, valamint azt, hogy a 2o. fejezet egy versét /vagy verssorát/ kinaiból forditotta. /Poppe megemlékezik több kései, burját kiadásról is./

Az 1721. évi pekingi fanyomat eléggé hibásan vésett szövege, melyet még a XVIII. században több izben kiadtak javitott és a klasszikus nyelv normáihoz igazitott formában, sokban azonos a budapesti kéziratéval, de nem egyszer a pekingi Kanjur nagy szövegével egyezik. Bár fejezetei szabályosan tiz könyvbe vannak osztva, a fejezet-cimek ugyanugy eltolódtak benne, mint a budapesti változatban. Az 1721. évi kiadás ugyanakkor olyan szövegen alapul, mely elkerülte a nyelvujitók figyelmét. Helyesirása kéziratunkhoz hasonlóan még őriz szóbelseji "szabálytalan" ujgur t-ket /metü, neretü stb./, s az ujgur eredetü szavak /főleg tulajdonnevek/ jórészt érintetlenek /vö. Aalto, Notes/. Nyelvtana is számos régiséget takar. E kiadás rövid kolofonja szerint, mely a vésnök nevét és szállását is megadja, a forditás egy bizonyos Lubsang bsinba müve, Ezt a nevet, Aalto javaslatát elvetve Heissig a tib. Blo-bzaṅ byams-pa nevével azonositja,

nyelvi szempontból viszont a Blo-bzaṅ sbyin-pa jobban megfelelne /tib. sbyin > byin, amdói by > bš, š/. Amenynyiben a XVII.-XVIII. században élt, Lubsang bzinba legfeljebb átdolgozója lehetett egy korábbi fordításnak, mondjuk Sirab-senggeének. /A Kanjur n° 176 kolofonja Mati-badr-a-sagar-a šrī-badr-a toyin čorji-t mondja fordítónak, ki Kun-dga' 'od-zer Mañjusri pandita mergen güsi-t említi elődül./

A bp.-i kézirat több fejezetét viszont alaposan megtisztitották az ujguros ind nevektől. Ezek az átdolgozók azonban még a preklasszikus kor végén éltek, s igy "szövegrontásuk" is nyelvemlék értékü. /Kivéve a szolgai fordítás esetét, melynek csak a fordítási technika számára van valamelyes történeti értéke./ Mégis szerencse, hogy a tibetieket utánzó puristák igyekezetéből nem tellett az egész müre. Változatlanul maradt például Mahāsatva és az éhes tigris története, tele olyan formákkal, melyek mását a XIII-XIV. század emlékeiben leljük fel. /Ennek részletét közölte - i.sz. az 1659. vagy az 1721. évi fanyomatból - I.J. Schmidt mongol nyelvtanában, párhuzamba állitva az Üliger-ün dalai-beli változattal. A Kanjur n° 176 már klasszikus nyelven szólaltatja meg az éhes tigris történetét./

Az itt átirt kéziratban /XII, 6b/ is találhatók kinai eredetünek látszó növénynevek, de ezek sem a kinai

szöveg, sem az arra a tibeti révén visszamenő Kanjur n° 176 /136 a/, sem az 1721. évi fanyomat /VII, 8ab/ neveivel közvetlenül nem egyeztethetők. A növények listája egyébként egyik szövegben sem mentes a nem azonositható vagy romlott formáktól. Az itt givang-nak átirt alakok helyes olvasata valószinüleg Kiyang, s ha igaz, akkor a Kin kuang king listájában /Nobel I, 1958, pp. 233-234/ gyakori hiang szó átirása.

Egy gyors tájékozódás is meggyőz arról, hogy mind az 1721. évi fanyomat, mind a Kanjur n° 176 változat, mind a budapesti /és koppenhágai/ kézirat tartalmaz értékes anyagot a mongol nyelv- és irodalomtörténet számára. Ugyanez mondható az ojrát forditásról, mely az átmeneti korban, a XVII. század közepén keletkezett. Tibeti stilusu, önálló forditásnak látszik, ennek bizonyitásához azonban elengedhetetlen legalább a Kanjur-beli rövid változattal való egybevetése./ Fontos lenne az 1659. évi fanyomat és a leningrádi kézirat vizsgálata is. A tibeti változatok és a kinai szöveg kritikai kiadása kézben van,és rendelkezésünkre áll egy ujgur szövegkiadás. Előbb-utóbb mód nyilik a mongol változatok kritikai kiadására is.

Az átirás ideiglenes, a kézirat romlott formáit nem javitottam következetesen, és több szónak csak mechanikus átbetüzését adtam meg.

Végül néhány kiragadott példa a számomra most hozzáférhető három ujgur irásos szöveg eltéréseire és nyelvtörténeti értékeire.

Eltérések és egyezések

1. Bp Ms I, 13a; 1721 Xyl I, 15b; K n° 176, 4oab.

a/ balγasud-tur güiküi simuγul-ud ber
balγasun-tur bükü qar-a simuγul:
keǰiy-e simuγul soγtaraǰu :

b/ keǰiy-e sibar ayaγan-taki darasun uγuǰu
keǰiy-e qotoγ-a-daki darasun-i uuǰu : /cf. VI qoduγa, IM qotγa stb./
qoton balγasun-dur sayitur bitün

c/ ger-tür ele orosin üiledbesü :
ger-tür nasuda sayuγči bolbasu :
ger-de nasuda sayuγči bolbasu :

d/ tere čaγ-tur šaril bui bolqu :
tere čaγ-tur šaril bui bolqu :
ilaǰu tegüs nögčigsen-ü šaril bolqu boluγu:

2. ibid.

a/ keǰiy-e ber dalai yeke köb egüdčü
keǰiy-e dalay-yin yeke ongγoča
keǰiy-e qamuγ yeke ongγoča-yi

b/ sal kiged : tatayal onisun-luγ-a ba :
onisun kiged selbig selte :
mani erdenis-iyer sayitur dügürgejü :

c/ tala-tur yabun čidabasu :
ködege-dür γarču yabun čidabasu :
ködege-dür γarču yabun čidabasu :

d/ = 1. d/

Néhány nyelvtani sajátosság

1. XIV, 13b : neretei gergei; jirigüle /nőnem/
2. XIV, 13b : nereten qoyar köbegün /plur./; XIV, 14b:
jiyad < jiyasun
3. XV, 5b : köbegün ese-nüü ele buyu "a fiu egészséges-e?"
/a kérdőszócska nem az ige után áll/
XV, 8b : esen uü [= 'ww] bui id.
XV, 6b : ene bolbai i /vagy ni/ "hát ez lett?" /emfatikus kérdőszócska/
4. A vocativus hiányzik az átdolgozott részekben /tibeti hatás, mely azonban egybeesik a Titkos Történet jelöletlen "vocativusával"/, megvan az érintetlenekben.

Szókincs

I, 2a, etc.: ong "tulajdonképpen", vö. ord. on, mong. onča

XII, 7a : niqu- "összezuzni" ~ 1721 ǰančі-

ibid. : bayatur aran "vitéz ember" /vö. Srn/

XIII, 2a : ebečin-ü em "betegségre való orvosság"

XIII, 3a : ibuyun ~ XIV, 7a ibayu "kaurikagyló

XIII, 11b : odčoγ "parázs"

XIV, 4a : süm-e ger "szentély" /vö. Qaraqorum 1346/

XIV, 9ab : töröm-e altan "szinarany" /?/, oron qubdari = oron debüsker "ágy és takaró", ger tergen "jurta és kocsi"

XIV, 10b : ečige eke sitü "szülei gyanánt"

ibid. : naiman ǰüil vid šastir-un dandir-a-tu "a nyolc Veda śāstra tantrá-val rendelkező"

XIV, 10b : nom ečül- "a tan elfogy"

XIV, 13b : ǰarim bey-e "féltest"

XV, 2a : Anand a szokott Ananda helyett /Ānanda/

ibid. : mingyan talqatu kürdün "ezerküllőjü kerék"

ibid. : köbegürekü "szegény" = kögerükei

XV, 5b : yekigdekü "mit kell tenni?"

XV, 6b : sem bayi- "szótlanul állni"

ibid. : čaqas minu 1721 : čaq-a minu "gyermekem" /vö. MTT/

XV, 8b : sibayun "ragadozómadár"

ibid. : örörke- "megsajnálni" /vö. Burqan bayši/ stb.

Budapest, 1967 november 20

Kara György

I. KÖNYV

[1b] namô bûddhay-a :: namô dharmay-a :: namô sanggh-ay-a :: Enedkeg-ün keleber: Ā-ry-a su-warina pr-a--bhā : sôddam : suudrin-dr-ā rā-ja nā-ma mahā yan-a suudr-a :: : :: Töbed-ün keleber : 'Phagsba. gser--ôd dampa : mdô sde-yi : wang-pô-yi rgyal-pô žes byau-a tegpa čenbô-yi mdô (:: : ::) [2a] Mongγol-un keleber: Qutuγ-tu degedü altan gerel-tü sudur-un erketü ayimaγ-un qaγan neretü yeke kölgen sudur angq--a degedü debter :: nögčigsen ba : irege edüi ba : edüge saγuγsan qamuγ burqan bôdhi-saduva-nar ba : siravang bradigabud-da mürgümü ::

1. FEJEZET

eyin kemen minu sonosuγsan nigen čaγ-tur ele: ilaju tegüs nögčigsen burqan Qaγan-u ordu -ursi ba : Qaǰir sibaγun-u bey-e-tü aγulan-tur : masi gün narin ariγun nom-tu törö-tü : tegünčilen iregsed-ün degedü yabuqui γaǰar-a ele : naiman tümen yisün mingγan buyan-u sakiγčid ba : yeke buyan-u čiγulγan-i sakiγčid ba : nigen-e qamtu saγun bülüge : qamuγ bügüdeger ber : yeke dayini daruγsad : masi nomoγadduγsan jaγaddun qan metü : čuburil baraγsan : darum-

ta-tu mungqaγ ügei boluγsan : sedkil masi ariluγsan degedü medekün tegside masi aldaraγsan : üile üiledügsen : ügür-gei kigsen [= gegegsen] : öber-ün tus--a-yi daγan oluγsan : orčilang-tur neyileldüküy--eče oγoγata tasuluγsan : degedü erketen-i oluγsan : ariγun šaγšabad-tur sayitur orosiγsan : degedü medekün-ü arγ-a-luγ-a oγoγata tegüsügsen : naiman tegsi aldaraγsan-iyar iledte bolju : činadu kijaγar-a kürügsen ong böged-i eyin uqaγdaqui : nasun-a tegülder [2b] Qotala-yi medegči Gôndanay-a kiged : nasun--a tegülder Üjen nomoγadduγsan ba : nasun-a tegülder Jalaγči ba : nasun-a tegülder Yeke neretü ba : nasun-a tegülder Sayin ele ba : nasun-a tegülder Yeke gerel-i sakiγči ba : ⟨nasun-a tegülder Gerel-i sakiγči ba :⟩ nasun-a tegülder Čaγ-un gerel-i sakiγči ba : nasun-a tegülder Gerel-i [sakiγči] gün iruγar-tu ba : nasun-a tegülder Dalay-yin gerel-i sakiγči ba : nasun-a tegülder Saradôdhi-yin köbegün ba : nasun-a tegülder Môdgal-a-yin yeke köbegün ba : Bayasqulang ba : tedeger terigüten yeke-de činglan sonosuγčid üdesi-yin čaγ-tur inu : anggida anggida--ača ariγun ger-ün dotor-ačaγan bosču bür-ün : ilaju tegüs nögčigsen burqan qamiγ-a bögesü tende oduγad : ilaju tegüs nögčigsen burqan-u köl-tür oroi--bar-iyan mürgüged : γurban taki ergin üiledüged :

nigen jüg-tür abai :

busu ber jayun mingyan nay[u]d költi bôdhi--saduva mahā-saduva-nar nigen-e qamtu tende ber : yeke luus-un qayan metü : yeke čoy jibqulang-luy--a tegüsügsen : qamuy-a aldarsiysan : öglige kiged : tegsi ariyun šayšabad-i nasuda sakiqui küsegči ba : küličenggüi ba : kičiyenggüi ba : toyolasi (ügei) ba galab-ud-iyar yabuysan : qamuy sedkil-ün orosil--ača nögčijü uqayan-i iledte oluysan : degedü medekün-ü qayaluy-a tegsi negegsen : uran ary-a-luy--a masi mergen boluysan : degedü erketü-yin jüil--iyer ayad : degedü ile [3a] medekün-i oluysan : yeke toytayal-i oluysan : barayдasi ügei jokiyangyui-tu boluysan : darumtatu mungqay kiged(:) büküy--eče darumtatu mungqay-i qamuy-ača tebčigsen : ödter böged : tegsi qamuy-i medegčid-ün qotola uqayan-i oluyad : simnus ba : yadayadu doromjilayčid--(un) küčün-i daruysan : yeke nom-un kögörge-yi deleddügsen-iyer : qamuy ters nom-tan-i nomoqadqaju bürün : tegsi tungyalay sedkil-i egüskegsen : degedü nom-un kürdün-i orčiyuluyad : tngri kümün bügüde--i getülgen üiledügsen : arban jüg-ün qamuy burqan--nuyud-un yajari čimen üiledügsen : jiryuyan jüil amitan-u oron-tur degedü tus-a-yi kürgegsen : yeke qotola-yi medegči yurban asiy-un čiyulyan-i oluysan :

yeke küličenggüi-luγ-a tegüsügsen : asaral kiged : yeke örösiyekü sedkil-tür orosiγsan : yeke kücütü sitügen-luγ-a tegüsügsen : qamuγ burqan-nuγud--i aldar-iyar kündülen üileddügsen : oγoγata γasalang-ača nögčin irege edüi kiǰaγar-tur yeke-de ülü itegen aγdaqu : olan burqan-nuγud-tur ariγun ündüsün-i egüskegsen : γurban čaγ-un töröl ügei nom-un küličel-i oluγsan : bradiga-bud kiged : siravang-ud--un yabudal-iyar masi nögčigsen : mergen aγ-a-bar yirtinčü-si yekede aburaγči yeke-de üǰügülügči :: gün narin sasin nom-i taγalal-un üǰel-tür merged qoγosun böged-iyer iledte boluγsan : seǰig-i oγoγata tasuluγsan-i eyin uqaγdaqui :

Türbel ügei nom-un kürdün-i [3b] orčiγuluγči bôdhi-saduva : Nasuda nom-un kürdün-(i)orčiγul-un sedkil egüskegči bôdhi-saduva : Nasuda kičiyenggüi (bodi)-sadua : Ülü talbin kičiyegči bôdhi-saduva : Yeke asaral-tu bôdhi-saduva : J̌ögelen čoγ-tu bôdhi--saduva : Qamuγ-ača üǰegči erketü yeke nigülesügči bôdhi-saduva : Yeke uqaγan-iyar ǰokiyaγči qaγan bôdhi-saduva : J̌ibqulang-tu aγulas-un qaγan bôdhi--saduva : Gün dalay-yin qaγan bôdhi-saduva : Yeke erdini-yin orgil bôdhi-saduva : Ta̱ǰar-un ǰirüken bôdhi-saduva : Oγtaryuy-yin ǰirüken bôdhi-saduva : Ta̱r-dayan erdini-yin erketü bôdhi-saduva : Ta̱r-taγan včir-tü bôdhi-saduva : Bayasqulang kücütü bôdhi-sa-

duva : Yeke nom-un küčütü bôdhi-saduva : Masida gerel-i ǰokiyaγči bôdhi-saduva : Altan gerel-i yekede ǰokiyaγči bôdhi-saduva : Ariγun šaγšabad-tu bôdhi-saduva : Nasuda diyan bôdhi-saduva : Masi ariγun oyi-tu bôdhi-saduva : Kičiyenggüi (bodi)-saduva : Oγtaryui-tur adali sedkil-tü bôdhi-saduva : Yeke küsekü möri ülü talbiγči bôdhi-saduva : Em-i öggügči bôdhi-saduva : Darumtatu mungqaγ ebedčin-i arilγaγči bôdhi-saduva : Otačin-u qaγan bôdhi-saduva : Ündür bayasqulang-tu qaγan bôdhi-saduva : Degedü esi üǰekün-i oluγsan bôdhi-saduva : Yeke egülen ariγun gerel-tü bôdhi-saduva : Yeke egülen nom-i bariγči bôdhi-saduva : Yeke egülen bayasqulang aldar-(tu) [4a] bôdhi-saduva : Yeke egülen kiǰaγalal ügei aldar-i üǰegülügči bôdhi-saduva : Yeke egüles-ün arslan dayutu bôdhi-saduva : Yeke egülen sürüg-ün degedü dayutu bôdhi-saduva : Yeke egülen erdeni čoγ-tu bôdhi-saduva : Yeke egülen naran-u ǰirüken bôdhi-saduva : Yeke egülen saran-u ǰirüken bôdhi-(saduva :) Yeke egülen odun-u gerel bôdhi-saduva : Yeke egülen γal-un gerel bôdhi--saduva : Yeke egülen gilbelgen-ü gerel bôdhi saduva : Yeke egülen luu-yin dayutu bôdhi-saduva : Yeke egülen büküy-eče degedü medekü qur-a-yi sayitur oroγuluγči bôdhi-saduva : Yeke egülen ariγun qur-a-

-yin qaγan bôdhi-saduva : Yeke egülen čečeg modun--u qaγan bôdhi-saduva : Yeke egüles-ün udbal-a čečeg-ün ünür-tü bôdhi-saduva : Yeke egülen erdeni čindan ünür-tü serigün bey-e-tü bôdhi-saduva : Yeke egülen qarangγus-i geyigülügči bôdhi-saduva : Yeke egülen bürküg-i arilγaγči bôdhi-saduva : čaγlasi ügei toγolasi ügei qamuγ bôdhi-saduva mahā--saduva-nar tegsi öber-e öber-e üdesi-yin čaγ-tur dotoraban üneger oroγulquy-ača bosču : ilaju tegüs nögčigsen burqan qamiγ-a bükü tere jüg-tür oddu : ilaju tegüs nögčigsen burqan-u köl-tür oroi-bar mürgüjü bürün : γurban-da toγoriju : nigen jüg--tür sayubai ::

tendeče bas-a Lidci-bi-yin köbegün-tür : eyin uqaγdaqui : [4b] jalaγu Arslan gerel-tü : jalaγu Arslan oyitu : jalaγu Nom-i öggügči ba : jalaγu Erke-yi öggügči ba : jalaγu Yeke gerel-tü : jalaγu Yeke čoγ-tu : jalaγu Burqan-i sakiγči : jalaγu Nom--i sakiγči kiged : jalaγu Bursang quvaraγ-ud-i sakiγči : jalaγu Oγtaryuy-yi (sakiγči : jalaγu Oγtaryuy-yi) dayurisqaγči ba : jalaγu Erdeni-yin jirüken kiged : jalaγu Degedü öljei-tü jirüken terigüten tabun tümen naiman mingγan tedeger ele : tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodičid-tur amuγulang-iyar aγsan : yeke kölgen-i masi tayalaγčid tedeger öber-

-e über-e üdesi-yin čaγ-tur (:) ilaǰu tegüs nögčigsen burqan qamiγ-a bögesü tende odču : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-u köl-tür oroi-bar mürgüǰü : γurban-da toγoriǰu nigen ǰüg-tür sayubai (:)

bas-a busu tngri-yin köbegün eyin uqaγdaqui : Üǰebesü bayasqulang-tu tngri-yin köbegün : Sayin bayasqulang-tu tengri-yin köbegün : Naran-u gerel tngri-yin köbegün : Sara-yin orgil tngri-yin köbegün : Gegegen bilig-tü tngri-yin köbegün : Tegsi ariγun oγtaryui bilig-tü tengri-yin köbegün : Darumtatu mungqaγ ebedčin-i arilγaγči tngri-yin köbegün : Ölǰei-tü tngri-yin köbegün : tedeger terigüten dörben tümen qoyar mingγan tngri-yin köbegün : yeke kölgen-i sakiγad : ünen-iyar nom-i daγan bariǰu tasural ügei ündüsün-(i) ayui yeke küsekü mör-tür irügegsen-iyer tedeger amitan-i ele : üdesi-yin čaγ-tur ilaǰu tegüs nögčigsen burqan qamiγ-a bükü tere ǰüg-tür odču : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-u köl-tür oroi-bar mürgüǰü : [5a] γurban-ta toγoriǰu nigen ǰüg-tür sayubai :

bas-a busu luus-un qad-i eyin uqaγdaqui : Badm-a čečeg luu-yin qaγan : Nilai nabči-tu qaγan : Yeke küčütü luu-yin qaγan : Yeke daγutu luu-yin qaγan : Üčügüken dolgiyan luu-yin qaγan : Müren-i bariγči luu-yin qaγan : Altan niγur-tu luu-yin qaγan : ǰib-

qulang-tu luu-yin qayan : terigüten : qoyar tümen naiman mingyan yeke kölgen nom-i adqun bariysan--iyar küsekü ba : oyoyata delgeregülügsen kiged : ong sedkil-i sakin egüskeged : tedeger bügüde öber--e öber-e üdesi-yin čay-tur (:) ilaju tegüs nögčigsen burqan qamiy-a bögesü tende tere jüg odču : ilaju tegüs nögčigsen burqan-u köl-tür oroi-bar--iyan mürgüjü : yurban taki toyoriju : nigen jüg--tür sayubai :

busu ber qoor öggügči-yin qayan Tegsi sonosuyči-yin köbegün : terigüten : yurban tümen jiryuyan mingyan qoor öggügčin-ü eyin uqaydaqui (:) qoor öggügči Amra ba : qoor öggügči Amra-yi bariyči ba : qoor öggügči Badm-a-yin gerel-ün jirüken ba : qoor öggügči Badm-a-yin niyur kiged : qoor öggügči Ayuril kiling-tü : qoor öggügči Yeke ayul-nuyud-i üjügülügči : qoor öggügči Ilaju ködelgen üiledügči : qoor öggügči Idegen-i buliyči tedeger terigüten qoor öggügči ba : tegünčilen iregsed-ün nom-i ünen--iyer bisiren sakiyad : ong kičiyejü bürün : tede bügüdeger üdesi-yin čay-tur : ilaju tegüs nögčigsen burqan qamiy-a bükü tere [5b] jüg-tür odču : ilaju tegüs nögčigsen burqan-u köl-tür oroi-bar-iyan mürgüjü : yurban daki toyoriju : nigen jüg-tür sayubai :

bas-a busu oytaryui-tur nisügči-(yin) qayan Dör-

ben tümen yisün mingγan küǰis-ün yeke ǰaγan neretü qaγan terigüten : bas-a busu ünür idesiten : tngri busu : kümün busu : yeke negegsen kebeli-tü terigüten : aγula ba : oyi modun ba : müred ba : dalay-yin tngri böged : siduryu ǰalaγči ba : qaγan ba : qatun ba : köbegün ba : iǰaγur-tanu köbegün ba : iǰaγur-tanu ökid : amra tngri ba : kümün terigüten tedeger bügüde tengsel ügei yeke kölgen-i urin ungsiγad (:) adqun bariγči ba : bičiküi ba : delgeregülküi kiged : tedeger amitan-i sakin ibegegsen-iyer küsekü möri oγoγata irügemüi : üdesi-yin čaγ-tur ilaǰu tegüs nögčigsen burqan qamiγ-a bögesü tere ǰüg-tür odču : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-u köl-tür oroi-bar-iyan mürgüǰü bürün : γurban-ta-ki toγoriγad : nigen ǰüg-tür saγubai :

tere metü činglan sonosuγči ba : bödhi saduva ba : kümün ba : kümün busu ba : tedeger terigüten oγtaryui-tur nisügči naiman ayimaγ egülen metü čiγuluγsan-iyar nigen üǰügür-tü sedkil-iyer alaγaban qamtudqaǰu bürün : nidüben čirmal ügegüy-e (:) ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-i üǰeǰü degedü nom-i üǰügülün küsen ǰalbariγsan-iyar tendeče ilaǰu tegüs nögčigsen burqan üdesi-yin čaγ-tur : lab maγad bariquy-(ača) [6a] bosču : olan čiγuluγsan nököd-i üǰeǰü bürün : edeger silüg-üd-i nomlabai :

sudur-nuγud-un erketü qaγan inu :
sonosbasu masi gün boluγad :
oγoγata gün-e belgedegsen-iyer böged :
degedü Altan gerel nom-tur egüni nomlasuγai :

dörben jüg-ün burqan-nuγud-tur
adistid-iyar adistid orosiγuldaγsan :

dorona jüg-tür Budungγui ügei bôdhi-saduva:
emüne jüg-tür Erdini-yin orgil-tu bôdhi-saduva :
öröne jüg-tür Čaγlasi ügei gerel-tü bôdhi-
-saduva :
umar-a jüg-tür Kögörge-(yin) dayutu bôdhi-
-saduva :

qamuγ kilinča-nuγud-i ebdeküy-yin tula :
nomlaγsan-u degedü öljei-tü boluγad :
kilinča-tu üile-yi bayuraγuluγči :
qamuγ jiryalang-i öggügči :

qamuγ jobalang-i ebdegči :
qamuγ-i medegči böged-ün delekei :
qamuγ öljei qutuγ-iyar sayitur čimegdegsen :
adistid orosiγulju ügülesügei :

ken be alimad amitan erketen dutaγu ba :
nasun baraγsan ba : nasun bayuraγsan ba :
ken γurban asiγ- [nisvanis-ból jav.]-un či-
γulγan-ača busu ber quγuldaγsan :
tengri-ner-e buruγu qalayiγdaγsan :

amaraγ irgen-e ösleldügsed :
biraman terigüten-e künügegdegsen :
esergü tesergü ülü ǰokilduqun ba :
nögül-tü ed-iyer qoor kürgegdegsen ba :

γasiγun ǰobalang-ača qoor boluγsad :
ayul kiged-eče bayuraγsad :
idegči kiged yabuqui odun-u ǰasal ba :
daγusqari ügei adas-iyar enelgegdegsen :

[6b] γasiγun ǰobalang-ača boluγsan :
kilinča-tu mayui ǰegüdün-i üǰebesü ele ber :
teyin ugiyaγsan-iyar ariγun bolui :
degedü sudur-i sonosun üiledküi :

alimad oyi-tu ariγun sedkil-ün buyan-iyar :
ariγun takil-iyar sayitur čimeǰü
gün narin burqan-u yabudal-tu
ǰibqulang-tu ene sudur-i

qamuγ amitan-i qoor kürgegči böged :

[... ... ...]

masi ülü baraγdaqui egün-tür adali :

tedeger nasuda amurliqu boluyu :

yirtinčü-yi sakiγčid-un eǰen böged

erketü tüsimed-ün čiγulγan-luγ-a :

kedün költi qoor öggügčid-iyer

tedeger böged-yi sakin üileddüyü :

Yeke ökin tngri uran dayutu :

Iranǰn-a-yin oron-tur ba :

čidküd-ün ekener Buliγči eke :

Γaǰar-un sitügen Ökin tngri kiged (:)

Bürin Erketü-luγ-a tengri-ner-ün erketü :

luus-un yeke küčüten : kümün busu-yin erketen :

tngri busu-(yin) erketü :

tegünčilen oγtaryui-tur nisügčin-ü erketen(:)

ayimaγ küčüten uyalγ-a ba :

tedeger-luγ-a tende odqun :

edür söni alγasal ügegün-iyer :

tedeger-i sakin üileddüyü :

gün narin burqan-nuγud-un yabudal-iyar :
qamuγ burqan-nuγud-un niγuča inu :
költi galab-ud-tur olquy-a berke :
ene sudur-i masi nomlan üiledčü :

alimad ene suduri sonosbasu
ken inu busud-tur sonosqan üileddügči :
ken ber daγan bisiregčid ele :
alimad takin üileddügčid ber :

tedeger tngri : luus böged :
kümün ba : kümün busu böged ber:
kedün tengri busu qoor öggügčin be :
költi galab-ud-tur takiqu boluyu :

amitan-u [7a] buyan üiledügčid inu :
tedeger buyan-u čoγ-čas-iyar
kiǰaγalal ügei toγolasi ügei ügegün-iyer ele :
sedkiǰü barasi ügegün-e törökü boluyu :

arban ǰüg-ün toγuluγsan burqan-nuγud inu
tegünčilen gün narin yabudal-iyar :
bôdhi-saduva-nar ele ber
masi barin üiledkü boluyu :

ariγun debel-üd sayitur emüsügsen-tür :
sayiqan ünür-tü debel-i bariγad :
asaral-tu sedkil-iyer čiqula bayiγuluγad :
alγasal ügei takin üiledüged :

kkir ügei sedkil-iyer öber-iyen kü :
aγui yeke-de ber sayitur üiledügsen-iyer :
masi ariluγsan sedkil-iyer kü üiledčü :
degedü suduri sonosču :

ken ene sudur-i sonosuγsan-iyar inu
tedeger kümün-ü dotor-ača sayitur iregsen :
kümün-ü ǰayaγan-i masi oluγsan :
nuta ǰirγalang-iyar nuta kü boluyu :

ken-ü ba : čikin-ü qaγalγ-a-tur ba :
sayin nomlaγsan-iyar inu aldarsiγsan :
tedeger buyan-u ündüsün-i bisilγaγad :
olan burqan-nuγud-i sayitur ǰöbsiyegdegsen :

degedü Altan gerel-tü sudur-nuγud-un erketü qaγan-ača dörben dvib-ün bölög-eče angq-a uridu bolui
:: : ::

2. FEJEZET

tere čaγ-tur tere učir-tur ele yeke balγasun-u dotor-a qaγan-u ordu-da ele : Üjesküleng-ün orgil neretü bôdhi-saduva mahā-saduva uridu ilaγuγsad-ta ülemji üile-yi üileddügsen buyan-u ündüsün-i egüskegsen : jaγun mingγan olan nay[u]d aγdir költi burqan-nuγud-tur takin üileddügsen tegüber eyin kemen alimad ündüsün-i sedkiged : alimad siltaγan-iyar ilaju tegüs nögčigsen Šigemuni burqan-i eyin uqaγdaqui :

ene metü nayan [7b] nasun-i olqui inu : nasun-i činegen oqor kemegsen-eče tegüber eyin kemen sedkiju bürün : ilaju tegüs nögčigsen burqan ber ene ayalγu-bar ündüsün siltaγan qoyar-iyar urtu nasutu bolqui qoyar alimad bui ele kemebesü : eyin uqaγdaqui :

naiman tasulqui tarqaγdaqui ba : idegen-i sayitur ögtekü kemen nomlaju bürün : ilaju tegüs nögčigsen Šigemuni burqan inu : jaγun mingγan toγolasi ügei olan nayan aγdir költi galab-ud-un čaγ-ača : amin tasulqui tarqaqui boluγsan-ača : arban buyan-tu üiles-ün mör-tür kürtele ünen-iyer orosin abuyu : γadaγadu dotoγadu bodatan idegen-i amitan böged-tür oγoγata ögčü : abubasu ele : öber-ün bey-e-yin miq-a ba : čisun. yasun. čimügen-i ölösügsen amitan-a qantala ögbesü ele : busu idegen-i küsekü yaγun ke-

memüi :

tendeče degedü törölkitü tere burqan bolun od-qui-ban oyin-tur-iyan üiledüged : ene metü töröi e-yin uqan sedkibesü ele : tegünü aqui yeke ger : kö-ke vayiduri erdini-ber bütügsen : tngri-ner-ün kedün jüil-ten erdeni-ber čimegdegsen : tegünčilen iregsen öngge qubilγaγdaγsan : tngri-ner-ün ed-eče nögčigsen küji (ber) tügemel boluyu : ger-ün dörben jüg--eče tngri-ner-(ün) erdini-tü dörben öngge egüdčü tedeger siregen-tür ber tengri-ner-ün jasaγsan bös erdeni čengme-ber debüsügsen böged-iyer boluγad : tedeger siregen-tür ele : tngri-ner-ün čečeg kedün olan erdeni-tü badm-a čečeg-üd-iyer čimegsen : tegünčilen iregsen-ü öngge-yi [8a] qubilγaγsan böged boluyu : tedeger badm-a čečeg-üd-iyer ilaju tegüs nögčigsen burqan-nuγud ögede bolun iregsen inu : dorona jüg Budungγui ügei tegünčilen iregsen : emüne jüg Erdeni--yin orgil tegünčilen iregsen : umar-a jüg Kögörge--yin daγutu tegünčilen iregsen : tedeger arslan-u siregen-tür ilaju tegüs nögčigsen burqan-nuγud ireged : sača darui-tur tendeče tere čaγ-tur qaγan-u yeke ordu qarsi-yin balγasun-i tügemel bolγan geyigülkü boluyu : γurban mingγan yeke mingγan yirtinčüs--ün oron jaγur-a ber : qamuγ arban jüg-ün yirtinčüs--ün oron Gangga müren-ü qumaki-yin toγatan-u jaγur-

-a tügemel bolγan geyigülkü boluyu : tngri-ner-ün čečeg-üd-iyer qur-a oroγulǰu : tngri-ner-ün čang--un daγun-i γarγaǰu (bürün) : burqan-u küčün-iyer γurban mingγan yeke mingγan yirtinčü-yin ene oron--tur qamuγ amitan ber tengri-ner-ün amuγulang-iyar tegüskü boluyu : erketen dutaγu amitan erketen--luγ-a tegüskü boluyu : qarangγui soqor amitan nidün-iyer tegsi öngge bey-e-yi üǰeyü (:) dülei amitan čikin-iyer daγun-i sonosuyu : γalǰaγuraγsan amitan duran sedkil-i öber-e öber-e olǰu bürün : sanaγsan sedkil-den amitan sedkil-iyen alγasal ügegü boluyu : ničügün amitan degel qubčasun-i olqu boluyu : ölösküleng-tü amitan čadqu boluyu : umdaγasuγsan amitan umdaγan-tur qanqu boluyu : ebečiten amitan ebedčin-ečegen tonilqu boluyu : [8b] erketen dutaγu amitan erketen büridkekü boluyu : yirtinčü-tür γayiqamsiγ ülemǰi boluγsan ayui yeke nom-iyar boluγsan :

tendeče Üǰesküleng-tü orgil neretü bôdhi-saduva : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan tedeger-i üǰegsen-iyer γayiqamsiγ ülemǰi bolǰu bürün : tedeger qad bisiren sayitur bayasulčaǰu bürün : sedkil amuγulang-iyar bayasqulang töröǰü : tedeger ilaǰu tegüs nögčigsen-e oyiraduyu : burqan qamiγ-a bükü tere ǰüg-tür bökeyin alaγaban qamtudqan ilaǰu tegüs nögčigsen burqan te-

deger-i tegsi duraduyad : ilaju tegüs [nögčigsen] Šigemuni burqan-i erdem-i dayan duraduyad : ilaju tegüs nögčigsen Šigemuni burqan-u nasun-u činegen-i sejigleki boluyu : ene metü ilaju tegüs nögčigsen Šigemuni burqan nayan nasun-i oluyad : ene metü nasun oqor bolqui eyin kemen sedkimüi : tedeger sedkil-i oyin-tur oroyulqui boluyu :

tendeče (tedeger) ilaju tegüs nögčigsen burqan ayiladdun medeged : Üjesküleng-tü orgil bödhi-saduva-tur eyin kemen jarliy bolur-(un :) ijayur-tanu köbegüd či ene metü ilaju tegüs nögčigsen burqan ene metü nasun-i oqor bolqui kemen sedkimüi : tere yayun-u tula ele kemebesü (:) ijayur-tanu köbegüd : tegünčilen iregsen dayini daruysan ünen tegüs toyuluysan burqan-nuyud-ača busu qariyatu tngri kiged simnus ba : Bürin tngri kiged : buyan-i sakiyči yisün töröl-tü biraman terigüten yirtinčü-teki tngri : kümün : tngri busu : terigüten ele : ilaju tegüs nögčigsen tegünčilen iregsen [9a] Šigemuni burqan-u nasun-u činegen-i inu : tegünü nökör kijayar-un kijayar-i ülijü kemlejü (uqan) ülü čidayu (:) bida ken ber üjekü üjekü boluyu : ilaju tegüs nögčigsen burqan tedeger-i inu : tegünčilen iregsen-ü nasun-u činegen-i nomlan ügülekü sača darui-tur : tendeče tere sudur-tur burqan-u küčün-iyer tengri-ner-ün köbegün-ü tayalal-iyar tegsi yabuysan-iyar : öngge böged-iyer tegsi yabuqui ba :

luus kiged: qoor öggügči ba: ünür idesiten ba: tngri busu kiged: oγtarγui-tur nisügči ba: kümün busu kiged: yeke negegsen kebeli-den-tür kürtele ber: kedün olan jayun mingyan nayud aγdir költi bödhi-saduva-nar čiγuluγsan-iyar: üjesküleng-tü orgil neretü bödhi-saduva: tere ger-tür irejü: tendeče qamuγ tegünčilen iregsen bürin tere nököd-tür: ilaju tegüs nögčigsen Šigemuni-yin nasun-u činegen-i nomlan silüglegsen-iyer: tere sudur-tur jarliγ bolur-un :

qamuγ dalay-yin usun-iyar ele :
dusul usun-i toγolan čidayu :
Šigemuni burqan-i nasun-u činegen-i
ken ber toγolaju ülü čidayu :

Sümür aγula-yin qamuγ narin
toγosud-i toγolan čidayu :
Šigemuni burqan-u nasun-u činegen-(i)
ken ber toγolaju ülü čidayu :

γaǰar degere alimad bui ele bögesü :
yambar bükün masi narin toγosun-iyar
tedeger qamuγ toγosud-i toγolan čidayu :
ilaγuγsad-un nasun-u činegen-i toγolan ülü čidayu:

ked ber jarim-ud oγtarγui-tur
olangkin selte niskü tayalaγči :
Šigemuni-yin nasun-u činegen-i ber

[9b] toγolan ülü čidayu :

toγuluγsan burqan ene ǰayaγan-tur sayumui :
galab böged tere nigen bükü ber :
ǰayun költi galab böged :
dayun-i olun ülü čidayu :

alimad-un tula tegünü,üile ündüsün qoyar :
basa ündüsün-i tegsi qoyar kemen nomlaǰu bürün :
busud-tur qoor kürgekü oγoγata tarqaγsan :
olan idegen-i öggügsen-iyer :

tegünü tula yeke eǰen böged :
tegünü nasun-u činegen-i ele
toγolan olun ülü čidayu :
ene nigen galab-ud-tur :

tegünčilen ber toγolasi ügei boluγsan :
üčüken sesig-i ülü bariγdaqui (:)
ilaγuγsad-un nasun-u ečüs inu :
aliba qamiγ-a ülü ǰoriγdaqu buyu :

tendeče Üǰeskületeng-tü orɣil bôdhi-saduva ilaǰu tegüs nögčigsen Šigemuni burqan-u nasun-u činegen nomlaqui sonosuγad : tedeger ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-tur eyin kemen öčiγü : ker ele : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan tegünčilen iregsen : tere metü na-

sun-u čaγ oqor bolbai : kemen üǰegülbei :

teyin kemen öčigsen-tür tedeger ilaǰu tegüs nögčigsen burqan Üǰeskülenǵ-tü orgil bôdhi-saduva--tur eyin kemen ǰarliγ bolur-un : ilaǰu tegüs nögčigsen Šigemuni burqan tegünčilen iregsen tere ele : tabun čöb-ün čaγ-un yirtinčü-tür : yisün töröl-kiten-ü ǰaγun nasun-u činegen-i olqui čaγ-i üǰügülügsen-iyer törö-(tü) törölkiten amitan-u küsekü buyan-u ündüsün kiged : tedeger üčügüken bisirel-den amitan bi kemen üjekü ba : amitan-tur sedkikü kiged : čuburil-dan-i [loa] üjekü ba : üjekü kiged : bi kiged : bi kemen barimtalaqui ba : möngke kiged : tasurasi üǰel terigüten nilqas öber-e öber-e tegsi törölkiten-tür tus-a-yi kürgeged (:)

busu ber iǰaγur-tanu köbegüd : ters nom-dan-i tegsi ünen üǰel-i darui egüskegsen-iyer : tengsel ügei bodičid-i olun üiledküy-yin tula : tegünčilen iregsen Šigemuni burqan-u nasun-u činegen-i oqor kemen üǰügülǰü : busu ber iǰaγur-tanu köbegüd : tegünčilen iregsen tere γasalang-ača nögčikü üǰügü-(lügsen) inu : tedeger amitan böged čoγ ba : učiralduquy--a berke-yi sedkiged : γasalang ba : ǰobalang terigüten-i sedkil egüskeǰü (:) ilaǰu tegüs burqan-u ǰarliγ-un ene sudur-i : ödter böged bariqui ba : ungsiqui kiged : büküy-eče dotor-a-ban oroγulun üiledkü

ba : busud böged-tür bas-a taki yeke-de ünen-iyer üjügülügsen-tür : kündülekü ügei boluγad : tegünü tula tegünčilen iregsen-ü nasun-u činegen oqor kemen üjegülüγü : tere ber tegünčilen iregsen : nasuda saγun : γasalang-ača ülü nögčikü ele : qamuγ amitan tegsi bisirel ügei ba : učiralduquy-a berke sedkil-i ülü egüskegdekü : tegünčilen iregsen-ü nomlaγsan gün narin sudur-i böged barin ungsiqui kiged : büküy-eče dotor-a-ban oroγul-un üiledkü ba : busu böged bas-a taki ünen-iyer üjügül-ün ülü üileddüγü : tegünü tula ele kemebesü : tere inu ilaju tegüs nögčigsen burqan nasuda yirtinčü-tür saγun bariquy-yin tula-da :

ijaγur-tanu köbegüd : üligerlebesü ele : ali ali ber ečige eke-yi delgeregsen čindamani erdeni olan bui kemen öčigsen ele : tere erdeni masi čuqaγ ba : γayiqamsiγ ülemji sedkil-i ülü egüskeyü : tere yaγun-u tula ele kemebesü : ečige eke-yin idegen ed tabar nasuda bui kemen sedkil törögülküy-yin tula : tegünčilen ilaju tegüs nögčigsen burqan nasuda γasalang-ača ülü nögčikü ele : tere ber čuqaγ-ud-i učiralduquy-a berke sedkil-i ülü törögülküy-yin tula :

basa busu üligerlebesü ijaγur-tanu köbegüd : ab ali ečige eke ügei γuyilinči-yin ed-tür ülü tegüsüged (:) qaγan kiged yeke tüsimed-ün oron-tur o-

duγad : tedeger olan sang-ud-un ed ba : delgeregsen olan terigüten erdenis-i üǰeged : tere čuqaγ-ud-i olquy-a berke : sedkil-(i) törögülǰü : tere ügei γuyilinčid ed-i eriküy-yin aγ-a bütügeǰü kičigen üileddüyü : tere ügei γuyilinčin bayuraqui tarqaγsan kiged : ǰiryalang ba : učiral-i bütügeǰü (:) küsekü-yin tula ele : tegünčilen iǰayur-tanu köbegün tegünčilen kü γasalang-ača nögčikü üǰegsen ele : tere čuqaγ-ud-tur učiralduquy-a berke kiged : γasalang ba (:) ǰobalang-tu sedkil-i ber egüskeǰü : ilaǰu tegüs nögčigsen tegünčilen iregsen yirtinčü-tür töröged : basa toγolasi ügei galab-ud-tur ele : ker ele ene metü udum-bar-a-yin čečeg keǰiy-e ken-e olan-taki niǰiged ken törökü metü tedeger qamuγ amitan čuqaγ-ud-i ber : učiraldu=quy-a berke sedkil-i egüskeged : tedeger ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-tur yeke bisirel törögülkü boluγad : ǰarliγ-iyar nomlaγsan sudur-nuγud-i bas-a ünen-iyer sedkiged oγoγata bariγad : sedkil egüskeǰü : kündülen ǰalbarin üiledteküi :

iǰayur-tanu köbegüd tedeger-tür ele : tegünčilen iregsen ündüsün kiged : tedeger siltaγad-(un) [lla] tula : yirtinčü-tür ele önide ülü sayuγad : ödter böged γasalang-ača nögčikü ǰokiyaγad : tegünčilen iregsen bügüdeger inu tedeger ene metü uran aγ-a-yin

γurban asiγ-un čiγulγan-i amitan böged-i bolbasun bolγan ǰokiyaγad (:) tendeče tedeger dörben tegünčilen iregsed ber ülü geyigülkü boluyu :

tendeče Üǰesküleng-tü orgil neretü bôdhi-saduva mahā-saduva kiged : ǰaγun mingγan čaγlasi ügei bôdhi--saduva bas-a busu ber mingγan čaγlasi ügei költi amitan : Qaǰir sibaγun-u aγulan-tur qamiγ-a bögesü qamtu tende odču : ilaǰu tegüs nögčigsen tegünčilen iregsen Šigemuni burqan-u köl-tür oroi-bar-iyan mürgüged : nigen ǰüg-tür saγubai :

tendeče Üǰesküleng-tü orgil neretü bôdhi-saduva : ene metü boluγsan tedeger-i ǰalbariγsan-iyar ele : tendeče basa tegünčilen iregsen Qaǰir sibaγun-u aγulan--tur : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan γaǰar-tur-iyan ögede bolun saγubai : öber-e öber-e ǰüg oron-tur-iyan saγuǰu : nököd bôdhi-saduva-tur-iyan ǰarliγ bolur-un : iǰaγur-tanu köbegüd: odču bürün : ilaǰu tegüs nögčigsen Šigemuni burqan-tur qoor ba : künügekü ügei boluyu : bas-a yabudal-i ba : ǰiryalang-tur örösiyen kürtegsed kemen öčimüi (:) busu ber ilaǰu tegüs nögčigsen tegünčilen iregsen burqan-tur degedü Altan gerel neretü erketü masi gün narin ene sudur-i : qamuγ amitan-tur tus-a kiged : bas-a ǰud tur[a]γan-i oγoγata arilγaγad : qamuγ-i tegüs ǰiryaγulquy-yin tula : egüni üǰügülküy-yin sayin kemen bayasulčan ǰokiyaqui

kemen ele öčimüi : tendeče öber-e öber-e örgügdegsen tedeger bôdhi-saduva ilaju tegüs nögčigsen burqan qamiγ-a bükü tere jüg-tür odču : oduγad ilaju tegüs nögčigsen burqan-u köl-tür oroi-bar-iyan mürgüjü bür-ün : tedeger dörben ilaju tegüs nögčigsen burqan eyin kemen jarliγ boluγad : tegünčilen kü öčimüi :

tendeče ilaju tegüs nögčigsen tegünčilen iregsen dayini daruγsan ünen tegüs toγuluγsan burqan : tedeger bôdhi-saduva-tur sayin kemen jarliγ bolur-un : sayin sayin kemen bas-a dörben tegünčilen iregsen-ü qamuγ amitan-tur tus-a kiged : degedü tusatu jiryalang-tu nom-i nomlaqui nadur kündülen jokiyaqui : tere čaγ-tur ilaju tegüs nögčigsen burqan tedeger silüg-üd-i nomlabai :

Qajir sibaγun-u ayulan-tur bi ögede bolun sayubai :
ene erdeni-tü nom sudur-i nomlan jokiyaju :
tedeger olan amitan-i getülgeküy-yin tula :
oγoγata γasalang-ača nögčiged üjügül-ün jokiyaγsan :

buruγu üjel-den nilq-a bügüde-yi :
minu üjügül-ün bisiregsed-i ülü üileddümüi :

tendeče tere čaγ-tur : suryaγuli-yin noyan tere

nökör-tür esi üǰügülügsen : biraman Gôndinay-a neretü kiged kedün olan mingγan költi biraman : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-tur takil üiledčü böged tegünčilen iregsen oγoγata γasalang-ača nögčigsen üčir-ün tedüi kü yeke daγun-i sonosuγsan quraǰu bürün : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-u köl-ün ölmei--tür sögödčü : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-(tur) [12a] öčir-ün :

ked ber ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-i qamuγ amitan-tur nigen üǰügür-tü sedkil-iyer yeke örösiyeküi sedkil-luγ-a tegüsügsen-iyer tusalan inegeged [= igegeged] ečige eke metü tegsi busu-luγ-a boluγsan : tegsi boluγsan ba : sara metü gegegen-e üiledügsen : medeküi yeke-de qamuγ-i medegči uryumal naran-tur adali boluγad : kedber či böged qamuγ amitan-tur daγun-i bariγči metü üǰebesü ele : nadur degedü siddi-yi öggün soyurq-a (:) ilaǰu tegüs nögčigsen burqan yaγun-i ber ülü nomlaqui boluyu (:)

tendeče burqan-u küčün-iyer ǰalaγu Lidcavi-yin nökör-ün dotor-un tende qamuγ amitan-i üǰebesü ele : Bayasqulang-tu neretü kemen nayiraγulqui mergen-e töröged : suryaγuli-(yin) noyan esi üǰegülügsen biraman Gündinay-a-tur eyin kemen ügüleyü :

ali yeke biraman či : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan degedü nom-i ber ker ele öčimüi : biber čimada de-

gedü nom-i ögsügei :.

biraman ügüler-ün : Lidcavi ǰalayu bi ber ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-tur takil kiged : šaril-un qubi kereglekü-yin tula : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-u čaγan kiči-yin ür-e-yin tedüyiken šaril-i sitügen bolγan küsemüi : čaγan kiči-yin ür-e-yin tedüyiken tere šaril-i ilete takibasu ele : imaγta böged γučin γurban tengri böged-i olqui kemen aldarsiγsan :

γayiqamsiγ ǰalayu Lidcavi degedü Altan gerel neretü sudur (:) bradigabud kiged : qamuγ siravang-ud--i medekü-e berke : tere metü belge böged ba : erdem--luγ-a tegüsügsen kiged : degedü Altan gerel neretü sudur-i nomlaqui sonos kemen aldarsiγsan :

γayiqamsiγ ǰalayu Lidcavi : degedü [12b] Altan gerel neretü ene sudur-i tedeger-i meden uqaquy-a berke böged ele : biber kiǰaγar γaǰar-un tvib-tür biraman terigüten alin-i adqubasu : qamuγ amitan γučin γurban tngri-ner-ün eǰen-i olqu boluγsan-u tula : čaγan kiči-yin ür-e-yin tedüyiken šaril-i qaγurčaγ-un dotor-a talbiǰu bariγdaqui :

γayiqamsiγ ǰalayu Lidcavi či : tegünčilen iregsed čaγan kiči-yin ür-e-yin tedüyiken šaril-i takiγad : šaril-i qaγurčaγ-un dotor-a talbin bariγsan-iyar amitan böged γučin γurban tngri-ner-ün eǰen-i olqui ülü küseged : γayiqamsiγ ǰalayu Lidcavi bi ber ele :

ene metü degedü nom-i öčir-ün :

tendeče ǰalayu Lidcavi : qamuγ amitan-i bayasun üǰeged : suryaγuli-yin noyan esi üǰegülügsen-iyer : biraman Gôndinay-a edeger silüglen eyin kemen qariγu ügülebei [:]

keǰige ele Gangga müren-ü ündüsün-eče :
qamuγ čerig [=čečeg]-üd töröküi kiged :
keriy-e ulaγan öngge-tü boluγad :
köküge čaγan labay-yin öngge-tür adali boluγad :

Cambu dalay-yin modun-u ür-e uryuqui kiged :
bragô amra-yin modun-tur ǰimis uryubasu :
tere čaγ-tur ele čaγan kiči-yin ür-e-yin tedüyiken :
šaril-i üǰegdekü inu üǰegdekü boluyu :

keǰige ele yasutu menekey-yin üsün-iyer
degel-ün tulada sayitur nekeǰü bürün :
übül-ün küiten-i tüiddün čidabasu :
tere čaγ-tur šaril bui bolqu-i :

keǰiy-e simuγul-un γar köl-iyer :
dabqur keyid-i sayitur egüdčü :
čing batu sayitur ülü ködelküi bolbasu :
tere čaγ-tur šaril bui bolqu :

keǰiy-e qamuγ badm-a [lǰa] qoroqai :
čaγan sidün inu uryuγsan-iyar :
yeke qurča boluγsan-ača ele :
tere čaγ-tur šaril bui bolqu :

deger-e oγtaryui-tur abariqu-yin tula :
keǰiy-e taulay-yin eber-iyer ber :
gišigüri sayitur egüdbesü :
tere čaγ-tur šaril bui bolqu :

keǰiy-e tere gišigüri abariγsad ele :
quluγan-a sara-yi idegsen-iyer :
bas-a daγun-i bariγčid-tur qoor üiledbesü :
tere čaγ-tur šaril bui bolqu :

balγasud-tur güiküi simuγul-ud ber
keǰiy-e sibar ayaγan-taki darasun uγuǰu :
ger-tür ele orosin üiledbesü :
tere čaγ-tur šaril bui bolqu :

keǰiy-e eljigen jiryalang-tu bolbasu :
uruγul ber bimba-tur adali ulaγan boluγad :
büǰig daγun-tur böged mergen bolbasu :
tere čaγ-tur šaril bui bolqu :

keǰiy-e qong keriy-e sira sibaγun qoyar
aγlaγ-tur odču aγdaqui [=naγadqui] kiged :
činadu inadu ǰokilduqu bolbasu ele :
tere čaγ-tur šaril bui bolqu :

balaġa-yin qamuγ nabčis-iyar
γurban ǰüil-tü erdini sikür egüdčü :
keǰiy-e qur-a-yi ǰedkün čidabasu :
tere čaγ-tur šaril bui bolqu :

keǰiy-e ber dalai yeke köb egüdčü :
sal kiged : tataγal onisun-luγ-a ba :
tala-tur yabun čidabasu :
tere čaγ-tur šaril bui bolqu :

keǰiy-e-de sir-a sibaγun
ünür-(tü) küǰi-tü aγula-yi
qosiγu-bar ǰaγuǰu yabun čidabasu :
tere čaγ-tur šaril bui bolqu :

suryaγuli-yin noyan esi üǰügülügsen biraman Gôndinay-a edeger silüg-üd-i sonosuγad : ǰalaγu Lidcavi qamuγ yirtinčüs-i üǰen bayasuγad : urida edeger silüg-üd-i [13b] qariγu ügülebei :

sayin sayin degedü jalayu :
ilayuysad-un köbegün yeke ügen-tür bayatur boluyad :
uran ary-a-tur tegülder mergen boluysan :
esi üjügülügsen-iyer degedü nom-i oluyad :

yirtinčü-yi aburayči itegel inu :
tegünčilen iregsen yeke böged
sedkijü barasi ügei medeküi jüil metü :
jalayu bi ber sayitur sonos :

burqan-u yajar sedkijü barasi ügei :
tegünčilen iregsen tegsi ülisi ügei :
qamuy burqan-nuyud nasuda ele :
qamuy burqan-nuyud ünen-iyer boluysan :

qamuy burqan-nuyud öngge čiyuluysad :
edeger burqan-u nom-un činar inu :
ilaju tegüs nögčigsen burqan jasaday busu :
tegünčilen iregsed ülü törökü boluyu :

včir metü čing batu bey-e-tü
qubilyan-u bey-e-yi üjügül-ün jokiyaysan :
yeke siduryu jalayčid-un šaril inu :
čayan kiči-yin ür-e-yin tedüyiken kemekü ügei :

beyen-tür yasun čisun ügei ele :
šaril bui bolqu: qamiγ-a bolqu :
qamuγ amitan-u tusa-yin tula :
arγ-a-bar šaril-i talbin jokiyabai :

toγuluγsan burqan nom-un bey-e
tegünčilen iregsen nom-un egesig inu :
nom-i üjügül-ün : ker jokiyaγsan-tur adali :
ilaju tegüs nögčigsen burqan-u tere beyen-tür adali :

biber egüni sonosun medekü ele :
bi ber degedü nom-i jalbarin üiledbesü :
tere böged čiqula esi üjügülkü-yin tula :
üge-yi ügülekü bi ber üiledbei :

tendeče tengri-yin köbegün γurban tümen qoyar mingγan tegünčilen iregsen-ü nasun-u činegen-i gün narin-a tere metü egüni üjügül-ün sonosuγsan-iyar qamuγ-iyar tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan tere bodičid sedkil-i egüskejü : tedeger [14a] qamuγ oyin-i uqaγsan-iyar sayitur bayasuγad : edeger (daγun-i) silüglen jokiyan ügüleyü :

ilaju tegüs nögčigsen burqan γasalang-ača oγoγata ülü nögčin :

nom ber ebderekü ügei boluyu :

qamuγ amitan-i oγoγata bolbasun bolγaqui-(yin) tulada :

oγoγata γasalang-ača nögčikü üjügülǰü :

ilaǰu tegüs nögčigsen burqan sedkiǰü barasi ügei tegünčilen iregsen möngke bey-e-tü :

qamuγ amitan-i tegsi tusa=laquy-yin tula :

tegsi ǰokiyaqui eldeb čiγulγan-i üjügü=lügsen :

tendeče Üjesküleng-tü orgil neretü bôdhi-saduva mahā-saduva : tedeger ilaǰu tegüs nögčigsen burqan : degedü qoyar törölkiten-eče : ilaǰu tegüs nögčigsen Šigemuni burqan-u nasun-u činegen üjügülügsen-i sonosuγad ber : debüsker-ečegen bosču : alaγaban qamtudqaǰu eyin kemen öčibei :

tedeger ilaǰu tegüs nögčigsen burqan γasalang-ača ülü nögčiged : šaril-i yirtinčü-tür talbiqu šaril ügei ele bolbasu : tere yaγun-u tula : sudur-nuγud--taγan ber burqan γasalang-ača nögčiged : yirtinčü--tür šaril-i talbiγsan-iyar tengri kiged : kümün bisiregsen-luγ-a (:) kündüleküi terigüten nögčikü inu : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan yirtinčü-tür šaril-i tegsi talbiγad tengri kiged : kümün terigüten yirtinčü--tür takin üiledbesü ele (:) čaγlasi ügei buyan-i ol-

qui kemen nomlayu : edüge ende tedeger ügei kemen nomlaγsan-iyar tere yaγun kemebesü : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan nigülesün sedkiǰü : tegsi ilγan nomlan soyurq-a :

tendeče ilaǰu tegüs nögčigsen burqan Üǰesküleng-tü orgil neretü bôdhi-saduva mahā-saduva terigülen tedeger olan čiγuluγsan nököd-tür [14b] ǰarliγ bolur-un : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan γasalang--ača nögčiged : šaril-i yirtinčü-tür talbibai : kemen nomlan medeküy-yin tula : üǰügül-ün medeyü : iǰaγur-tanu köbegüd (:) bôdhi-saduva mahā-saduva ene arban nom-i tegünčilen iregsen dayin-(i) daruγsan ünen tegüs toγuluγsan burqan ünen-iyer ele : ünen-ü yosun-iyar yeke γasalang-ača nögčiged : bui kemen nomlaγsan-iyar medekü boluγad : arban ali bui kemebesü : eyin uqaγdaqui :

tegünčilen iregsen darumtatu mungqaγ-un kkir--nuγud-i : medeküi yosun-i kkir-i oγoγata tarqaγsan--iyar γasalang-ača nögčiküi kemen neretü kiged : qamuγ tegünčilen iregsen čuburil-tan-tur bi ügei kiged : nom-tur bi ügei kemen ilete medeküi-ber γasalang-ača nögčiküi neretü ba : beyen-ü oron kiged : nom-un oron boluγsan inu : γasalang-ača nögčiküi neretü ba : qamuγ amitan-i tegsi nomoqadqaqui-bar čoγ ǰibqulang-a ǰokiyan bütügeküy-yin tula γasalang-

-ača nögčikü̈i neretü̈ ba : bas-a böged ilete boluγsan-iyar belge böged tusburi ügei-ber nom-un bey-e tegsi böged-ün tula : γasalang-ača nögčikü̈i neretü̈ ba : orčilang kiged : γasalang-ača nögčikü̈i öber-čilen qoyar ügei ilete üǰegsen-iyer : γasalang-ača nögčikü̈i neretü̈ ba : qamuγ nom-ud-un činar böged-i uqaγsan-iyar tegsi ariγun ilete bolγaquy-yin tula : γasalang-ača nögčikü̈i neretü̈ ba : qamuγ nom-ud törö-kü̈i ba : mergen-e ayul ügei bütügsen-iyer γasalang--ača nögčikü̈i neretü̈ ba : tegünčilen böged ba : nom--un töröber ünen ariγun-iyar kiǰaγar-i tegsi sača büküi [15a] medekü̈i ber oluγsan-u tula : γasalang--ača nögčikü̈i neretü̈ ba : qamuγ nom-ud tegünčilen böged ber γasalang-ača nögčikü̈i ber tegünčilen bö-ged-tür ber ilγal ügei medegsen-iyer : γasalang-ača nögčikü̈i neretü̈ ba : busu ber iǰaγur-tanu köbegüd bödhi-saduva mahā-saduva ene arban nom-i ele : te-günčilen iregsen dayini daruγsan ünen tegüs toγuluγ-san burqan-u ünen ariγun ba : ünen yosun-tur yeke γasalang-ača nögčikü̈i bui kemen nomlaqui (:) arban ali bui kemebesü̈ : eyin uqaγdaqui :

qamuγ darumta-tu mungqaγ-un oron-i taγalan kü-seǰü̈ bürün : alin-i küsebesü̈ : taγalal töröyü̈ : i-laǰu tegüs nögčigsen burqan-nuγud-i küseged : ta-γalal-ača qaγačaqu-yin tula : γasalang-ača nögčikü̈i

neretü ba : tegünčilen iregsed-i küsekü ba : qamuγ taγalal-ača qaγačaγsan-iyar bas-a ali nom-i abqui ügey-yin tula : bariqu ügei odqui kiged : irekü ba : abqui ügei boluγad : tegünü tula γasalang-ača nögči-küi neretü ba : oduγči kiged : abqui üile ügei te-deger nom-un bey-e töröged : türidkü ügei boluγad : törökü ba : türidkü ügei böged γasalang-ača nögči-küi neretü ba : törökü ba : türidkü ügei ügesi ülü ügülegdekü : üges-ün mör tasuruγsan-u tula : γasalang--ača nögčikü neretü ba : bi kiged čuburil ügei türid-kü torqui üčüken nom-un oron-ača yegüdkeǰü : olburi oluγsan-[u] tula : γasalang-ača nögčikü neretü ba : darumtatu mungqaγ böged : genedte böged üǰegsen-iyer : alimad nom böged : tere oron-tur [15b] oroǰu bürün : odqui kiged : irekü ba : ilaǰu tegüs nögčigsen bur-qan : ilete boluγsan-u tula : γasalang-ača nögčikü neretü ba : ünen ariγun-u kiǰaγar böged-tür ele : ta-γalal ügei tegünčilen iregsen γaγča kü ünen ariγun ki-ǰaγar-tur ilete boluγsan-iyar : čiqula taγalal-i a-murliγulǰu bürün : γasalang-ača nögčikü neretü ba : ese törübesü ele ünemlekü bolui : törögsen bügüde qudal bolui : öber-e öber-e nilqas törölkiten bügüde-ger orčilang-un sibar-tur baγtaγsan (:) tegünčilen i-regsed-(ün) bey-e ünemlekü ügey-yin tula γasalang--ača nögčikü neretü ba : ünemlekü ba : busu siltaγan-

ača töröyü : ünemlekü ünen nom (ünemlekü ünen nom) böged : siltayan-ača törökü busu bolui : tegünčilen nom-un bey-e ünemlekü ünen-iyer tere böged bui bolqu ele : γasalang-ača nögčikü neretü bolui :

busu ber bôdhi-saduva mahā-saduva arban ene nom--ud ele : tegünčilen iregsen dayini daruγsan ünen tegüs toγuluγsan burqan-nuγud ünen-iyer kiged : ünen yosun-i uqaγsan-iyar γasalang-ača nögčikü yeke-de medekü boluyu (:) arban ali bui kemebesü : eyin uqaγdaqui :

tegünčilen iregsen öglige üre-yi bi ba minu ügei ba kemekü ügei sayitur medegsen-iyer tere öglige kiged : tere öglige kiged : tere üre-yi buruγu tegsi uqaγsan-(iyar) [16a] oγoγata tarqaγad : γasalang--ača nögčikü neretü kiged : tegünčilen iregsen šaγšabad kiged : šaγšabad-un ür-e-yi bi ba minu ügei ba kemekü ügei sayitur medegsen-iyer tere šaγšabad kiged : tere üre-yi buruγu tegsi uqaγsan-iyar oγoγata tarqaγad γasalang-ača nögčikü neretü kiged : tegünčilen iregsen küličenggü kiged : küličenggüy-yin üre-yi bi ba minu ügei ba : kemekü ügei sayitur medegsen-iyer tere küličenggü kiged : tere üre-yi buruγu tegsi uqaγsan--iyar oγoγata tarqaγad γasalang-ača nögčikü neretü kiged : tegünčilen iregsen kičiyenggü kiged : kičiyenggüy-yin üre-yi bi ba minu ügei ba : kemekü ügei sayitur medegsen-iyer tere kičiyenggü kiged : tere ür-e-yi bu-

ruγu tegsi uqaγsan-iyar oγoγata tarqaγad γasalang--ača nögčikü̈i neretü̈ kiged : tegünčilen iregsen sedkil-ün orosil kiged : sedkil-ün orosil-un ür-e-yi bi ba minu ügei ba : kemekü̈ ügei sayitur medegsen--iyer tere sedkil-ün orosil kiged : tere ür-e-yi buruγu tegsi uqaγsan-iyar oγoγata tarqaγad γasalang--ača nögčikü̈i neretü̈ kiged : tegün-čilen iregsen degedü̈ medekü̈i kiged : degedü̈ medekü̈y-yin ür-e-yi bi ba minu ügei ba kemekü̈ ügei sayitur medegsen-iyer tere degedü̈ medekü̈i kiged : tere ür-e-yi buruγu tegsi uqaγsan-iyar oγoγata tarqaγad γasalang-ača nögčikü̈i neretü̈ kiged :: tegünčilen iregsed böged amitan kiged : amitan tegsi sayitur medegsen-iyer : qamuγ nom-nuγud öberčilekü̈i ügei : buruγu tegsi uqaγsan-iyar oγoγata tarqaγad : γasalang-ača nögčikü̈i neretü̈ ba : alimad orčilang böged-eče [16b] ele kičigen erin üiledüged : kičigen erin üiledügsen-ü erkeber eldeb olan jüil jobalang-tur kürtekü̈ buluyu : tegünčilen iregsed minu ügei kemen barimtalaqu-i ügei oγoγata tasulju erikü̈-yin ügey-yin tula γasalang-ača nögčikü̈i neretü̈ ba : qamuγ egüdügsen nom--nuγud toγ-a činege-eče qaγačaγsan-iyar : burqan egüdügsen nom-i tarqaγsan-iyar : ese egüdügsen nom ilete jokiyaγsan-iyar toγ-a činege ejelekü̈i ügey--yin tulada tedeger γasalang-ača nögčikü̈i neretü̈ ba :

tegünčilen iregsen amitan kiged : qamuγ nom-nuγud öber-čilekü qoγosun ba : tedeger qoγosun böged busudduγsan bui busu kiged : qoγosun öber-čilekü tere böged ünen--iyer nom-un bey-e bui böged tegünü tula : tere γasalang--ača nögčikü neretü bolbasu ele : tedeger iǰaγur-tanu köbegüd arban nom-ud-i ber : γasalang-ača nögčikü neretü bolui :

busu ber iǰaγur-tanu köbegüd tegünčilen iregsen γasalang-ača ülü nögčin tedeger olan γayiqamsiγ yeke busu ber γayiqamsiγ arban nom-nuγud bui tere ele : tegünčilen iregsen-ü yabudal buyu : arban ali bui kemebesü : eyin uqaγdaqui :

orčilang kemekü gem-luγ-a tegüsügsen : γasala-ača nögčin amurlin aγlaγ bolbasu : orčilang kiged γasalang--ača nögčigsen tere qoyar-i tegsi medegsen-iyer : bas-a orčilang-tur ülü orosin : γasalang-ača nögčikü-tür ülü saγuγad alimad amitan-u tusa-yin tula : tegsi ülü eneriküi tere inu tegünčilen iregsed-ün yabudal bolui :

tegünčilen iregsed öber-e öber-e törölkiten nilq-a ber [17a] buruγu yabuqui ba : eldeb darumta-tu mungqaγ-a qudqulaγdaǰu : edeger ber tegsi üǰebesü aldaraqu boluyu : kemen ülü medemüi ele : uridu nigülesküi kiged : edeger qamuγ amitan buyan-u ündüsün-ü küčün-iyer amitan öber-e öber-e erkeber : öber-čilekü kiged sedkil yaγun-i küsebesü adqaγ--i ülü eǰelen ǰibqulang-iyar bütügegsen-ü yosubar : qoyiči ečüs kiǰaγar-tur kürtele ügei ber tusa kürteǰü üǰügü=lügsen-iyer : qamuγ tegünčilen iregsed-ün yabudal bolui ::

tegünčilen iregsen-ü qamuγ amitan-tur nom-un arban qoyar gesigün-i delgeregül-ün üǰügülügsen-iyer tusa kürgeǰü ülü medemüi kemen : uridus-un nigülesküi kiged : buyan-u küčün-iyer edeger amitan-tur : qoyiči ečüs kiǰar-tur kürtele ügei-ber nom-i delgeregül-(ün) üǰügülügsen-iyer tere inu : qamuγ tegünčilen iregsed-ün yabudal bui [bolui-ból javitva]:

tegünčilen iregsen qotod kiged balγad ba : balγad-un kiǰaγar-a odču : qaγan ba : tüsimed-ün noyan kiged : baraman ba : qan iǰaγur-tan ba : noyan iǰaγur-tan kiged : qaračus iǰaγur-tani ger-tür buyan-i tegsi quriyan abumui kemen sedkiǰü : ülü medemüi kemen : uridu bey-e kelen sedkil-ün küčün-(iyer) keregten yabudal-i čoγ ǰibqulang-iyar olǰu : tegsi buyan-tur oduγsan-iyar ǰokiyan tusalaquy-yin tula tere inu : tegünčilen iregsed-ün yabudal-iyar yabuqui (:)

tegünčilen iregsen-ü bey-e-tür ölösküi umdaγasqui ügei čuburil baraγsan üčügüken bey-e-tü buyan-i tegsi abuγsan-iyar tedeger idegen-i ǰoγoγlaqu ügei : [17b] tedeger tegsi adqaγlaqu ügei boluγad : amitan-tu tusa kürgeküy--yin tula : buyan-i tegsi geyigülüged : tedeger tegünčilen iregsed-ün yabudal-i čoγ ǰibqulang-iyar bütügeǰü : alimad tegünčilen iregsen edeger amitan degedü oyi kiged : ded oyi ba : ene metü ečüs oyitan-tur nom-i üǰügülüged : tegsi böged ülü medemüi : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan öber-e öber-ün [-e-ból javitva] oyi kiged : saba metü ülü uqaγsan--iyar sayitur medeged : tedeger nom-i üǰügülügsen-iyer tere ele : tegünčilen iregsed-ün yabudal bolui :

tegünčilen iregsen edeger amitan-i inu : bisirel ügei nasuda mayui siregün ügesi ügülekü böged edeger-luγ-a tegüsügsen-i ülü ügüleyü : edeger amitan nadur nasuda bisiren takiqui kemen ügüleged : edeger nigen-e qamtu ügüleged kemen tegünčilen iregsed ülü sedkimüi : asaraqui kiged nigüleskü ber qoyar ügei tegsi sača sedkiküi kemebesü : tegünčilen iregsed-ün yabudal bolui :

ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-nuγud-da asaraqui ba : nayidangγui kiged : omoγ tačiyangγui qaram terigüten darumtatu mungqaγ ügei bolui : tegünčilen iregsed kemebesü : nasuda aγlaγ-i taγalaγad : qamuγ samaγu boluγsad-i tebčiǰü tarqaγsan : üčügüken taγalal-tan ǰoriγsad-i üiledküi inu kemebesü : tegünčilen iregsed-(ün) yabudal bolui :

tegünčilen iregsed-ün ülü medegdeküi tedüyiken ber nom kiged sedkil-tür-iyen ese oroγu=luγsan ügeyin tula : qamuγ oron-tur toli metü degedü medeküi iledte boluγsan-iyar tegsi adqaγ ügei buyu ǰ-e : [lʊa] edeger tegünčilen iregsed amitan-i üiles kiged : yabudal-i üǰeǰü : teden-ü sedkil-tür neyilegülküi arγ-a-bar uduridču orčilang-ača getülgeküi tedeger ele : tegünčilen iregsed-ün yabudal bolui :

tegünčilen iregsed alimad amitan-i bayaǰiγul-

-un delgeregülügsen-i üǰegsen-iyer : bayasqu sedkil ülü töröged : bayuraysan kiged : doroyidaysad-i üǰebesü ber sedkil-tür yutuqu ügei bolui : tegünčilen iregsed tedeger amitan-u ünen yabudal-i bütügeküi üilesi üǰeǰü türidkel ügei yeke nigüleskü sedkil-iyer aburan üileddüyü : ǰarim-ud amitan-i buruyu yabuqui üǰebesü tačiyangyui ügei yeke nigüleskü sedkil-iyer aburayad eǰelen bariqui inu kemebesü : tegünčilen iregsed-ün yabudal bolui :

edeger iǰayur-tanu köbegüd tegünčilen iregsen dayini daruysan ünen tegüs toyuluysan burqan-nuyud-un ünen ariyun yabudal ber kiǰayar ügey-yi üǰügülügsen kiged : yasalang-ača nögčiged ünemleküi ünen belges-i böged medeküi boluyad : busu učir-tur ber yasalang-ača nögčiküi ba : yirtinčü-tür šaril-i : talbiqui kemekü neretü tedeger ele uran ary-a-yi üǰügülkü boluysan-iyar : qamuy amitan-u takiqui kiged kündülen üiledküi tedeger ele : tegünčilen iregsen örösiyeküi sedkil kiged: buyan-u ündüsün-ü küčün-i üjeküi boluyad : alimad tere takiqui kiged : irege edüi čay-tur naiman čole ügey-yi oyoyata tarqayaǰu : tegünčilen iregsed-tür ǰolyayad buyan-u erkin-luy-a tegüsügsen : bodičid sedkil-i ülü tarqayaqu kiged : čaylasi ügei buyan-nuyud-i ürelegülküi ba : orčilang-tur ödter böged nögčigsen orčilang-un küliyesün-

-eče ülü γutuγaγdaqui yabudal-un degedü ele bui či ber kičigen bütügekü ilγal ügei üileddüγü :

tendeče Üjesküleng-tü orgil neretü bôdhi-saduva ilaju tegüs nögčigsen burqan γasalang-ača nögčikü ügey-yin tula : gün narin küličel-i üjügülüγü : ilaju tegüs nögčigsen burqan-ača iledte sonosču alaγaban qamtudqaju eyin kemen öčibei :

edeger küličel-i bi ber tegünčilen iregsen yeke-de üjügülügsen-iyer γasalang-ača nögčiged : šaril-i yirtinčü-(tür) talbiju ele : qamuγ amitan-tur aγui yeke tus-a-yi jokiyaγad : iledte boluγsan-iyar : bey-e kiged : sedkil bayasqulang-tu boluγad : γayiqamsiγ-tu boluyu : edeger tegünčilen iregsed-ün nasun-u činege čaγlasi ügei toγolasi ügei kijaγalal ügei tedeger qamuγ amitan tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodičid-i sedkil-i egüskebei :

tedeger tegünčilen iregsen ber ülü üjegdekü ügei bolju : Üjesküleng-tü orgil neretü bôdhi-saduva oron-ačaγan bosuγad : ilaju tegüs nögčigsen burqan-u köl-tür mürgüged : kejige bas-a ber ene oron böged-tür saγubai :: : :: mangghalam bhavandu :: : ::

II. KÖNYV

[1b] namô bûddhay-a : namô dharmay-a : namô sangghay-a : degedü Altan gerel neretü erketü sudur-nuγud-un qaγan-ača γurban bey-e-yi tegsi ilγaqui nököge bölög :: : ::

3. FEJEZET

tendeče tere čiγuluγsad-un dotor-ača oγtaryuy-yin ǰirüken bôdhi-saduva mahā-saduva saduva sayuγsan oron-ačaγan bosču bürün :: : :: degedü degel-iyen nigen mörün-tür-iyen qumiǰu : baraγun ebüdüg-iyer γaǰar-tur sögödčü (::) [2a] alaγaban qamtud-qaǰu bürün : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-u köl-tür mürgüged : altan gerel kiged : yeke erdini-tü čečeg ba : yeke erdini-tü tuγ kiged : degedü sikür-nuγud-iyar takil üiledčü bürün : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-tur eyin kemen öčimüi : bôdhi-saduva mahā-saduva tegünčilen iregsen tegsi uqaγsan-iyar tere masi gün bolui : yosubar yambar-iyar bütügekü kemen öčimüi :

ilaǰu tegüs nögčigsen burqan ǰarliγ bolurun (:) iǰaγur-tanu köbegüd masi sayitur sonos : oyin-tur-iyan sayitur bari kemen : čimadur tegünü udq-a-yi

tegsi ilγaǰu üǰügülün üileddüyü : iǰaγur-tanu köbegüd qamuγ tegünčilen iregsed-tür tegsi γurban bey-e bolui : γurban bey-e ali bui kemebesü : qubilγan-u bey-e ba : tegüs ǰirγalang-un bey-e kiged : nom-un bey-e bolui : ene metü γurban bey-e čoγ ǰibqulang-iyar bütügsen tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodičid-i bariγad : ked be tere iledte boluγsad-i orčilang-ača γarγan üileddüyü (:) tegün-tür bôdhi-saduva-nar qubilγan-u bey-e-yi nilq-a kemebesü : tere inu iǰaγur-tanu köbegüd tegünčilen iregsen u-rida orod tegsi bisilγaγsan : čaγ-tur ele : qamuγ amitan-u tula eldeb nom-ud-i bütügen üileddüyü : tere metü yabudal-i bisilγaγsan-iyar tegsi učiral-un kiǰaγar-tur kürkü boluyu : tegsi učiral-un küčün-iyer yeke erke-yi olqu boluyu :

yeke erke-yin küčün-iyer törökü sedkil-i yambar-iyar üǰekü ba : amitan-u yabudal-i yambar-iyar üǰekü kiged : qamuγ iǰaγur-i ilete bolγaγad : čaγ-tur ülü saγun : čaγ-tur ülü nögčin : orod-i [2b] ǰokilduγul-un čaγ-luγ-a tegüsügsen : yabudal-luγ-a tegüsügsen : bas-a nom-i nomlan ǰokilduγulqui tegsi eldeb beyesi üǰügülügsen-iyer tere inu qubilγan-u bey-e kemen nereyidüyü :

iǰaγur-tanu köbegüd yambar ele bôdhi-saduva tegüs ǰirγalang-un bey-e-yi medemüi kemebesü ele : qa-

muγ tegünčilen iregsen bôdhi-saduva-nar-tur türid-kel ügei olγaγulquy-yin tula : ünemlekü ünen-i üǰügülǰü : orčilang kiged γasalang-ača nögčikü nigen činar böged meden üiledkü ba : ayul-tan buruγu üǰel-ten amitan-u čiγulγan-i ilete bayasqaγuluγad : burqan-u kiǰaγalal ügei nom-un ündüsün boluγsan-iyar : ünen böged ba : tegünčilen iregsen böged : degedü me-dekü-ber ǰokilduγul-un uridu irüger-ün küčün-iyer tere bey-e-yi üǰügülǰü bürün : γučin qoyar neres ba : nayan sayin üliger-iyer čimegsen kiged : gerel-ün bey-e inu orčilang-i bütügeǰü tere ele tegüs ǰirγa-lang-un bey-e kemen nereyidüyü :

iǰaγur-tanu köbegüd tegün-tür yambar-iyar inu : bôdhi-saduva mahā-saduva-nar nom-un bey-e-yi medekü kemebesü ele : qamuγ darumtatu mungqaγ kilinča-nuγud--ača qaγačaγsan : qamuγ buyan-nuγud-i toγuluγsan-u tula : tere čiqula böged ünen ariγun degedü medekü böged-ün tedüyiken orosiγsan inu tere ele nom-un bey-e kemen nereyidüyü :

uridu qoyar bey-e kemebesü uyalγalaγsan-u tedü-yiken bolui : nom-un bey-e inu ünen ariγun buyu : tere qoyar beyeyin sitügen ber bolumui (:) tere yaγun--u tula ele kemebesü : nom-un bey-e tegünčilen [3a] böged ba : tegsi adqaγ tölber ügei degedü medeküy--eče burqan-nuγud-un nom alimad ber ügey-yin tula :

qamuγ tegünčilen iregsen degedü medekü-ber γurban asiγ-un čiγulγan-iyar : qamuγ darumtatu mungqaγ-i tarqaγsan-iyar ečüs-tür kürüγü : burqan tegsi a-riγun-i oluγsan-u tula : čiqula böged ba : ünen a-riγun degedü medekü-ber burqan-u nom-nuγud-i oγo-γata bariyu :

busu ber iǰaγur-tanu köbegüd qamuγ burqan-nu-γud öber busud-un tusa-yin ečüs-tür kürčü bürün : tere nom-tur tegünčilen böged ber öber-ün tusa-yi ǰokiyaǰu (:) tegünčilen böged ele degedü medekü-i-ber busud-un tusa-yi ǰokiyaγsan bolui : öber kiged busud-un tusa-tur erke-yi ǰokiyan oluγsan-u tula : eldeb kiǰaγalal ügei čoγ ǰibqulang-iyar bütügeγü : tere ele qamuγ burqan-u nom-nuγud čaγlasi ügei ki-ǰaγalal ügei olan ǰüil-iyer ülemǰi üǰügülüγü :

iǰaγur-tanu köbegüd üligerlebesü ele : tegsi uqaqui (:) sedkil-tür sitügsen-iyer : olan ǰüil darumtatu mungqaγ ba : olan ǰüil-tü üiles ba : o-lan ǰüil ači üre-yi tegsi üǰügülügsen metü : nom kiged nom böged ba : tegünčilen degedü medekü-tür sitügsen-iyer : burqan-u eldeb nom-nuγud ba : bra-digabud-un eldeb nom-nuγud ba : siravang-ud-un el-deb nom-nuγud olan-a üǰügülüγü : nom-un tegünčilen ba : tegünčilen böged degedü medekü-tür sitügsen-iyer : qamuγ burqan-nuγud-un nom-ud-tur γurban a-

siγ-un čiγulγan-u erke-yi oluγsan tere kemebesü ünen [3b] degedü üliküy-e berke boluyu : üligerlebesü oγtaryui-tur ǰiruqai ǰiruǰu čimeg bolγaqui tegüni masida üliküy-e berke : tegünčilen ünen ariγun nom ba : ünen ariγun degedü medeküi-tür dulduyidču : burqan-u nom-ud-i bütügeküy-e ber üliküy-e berke bolui :

iǰaγur-tanu köbegüd yambar-iyar nom-un mün činar kiged : mün činar-un belge bilig-tür adqaγ tölber ügei boluγad : üiles-tür erke-yi oluγsan buyu kemebesü : iǰaγur-tanu köbegüd üligerlebesü tegünčilen iregsed nirvan bolbasu ber irüger-tür erke-yi oluγsan-iyar qamuγ üiles-ün ǰüil-i ber üiledüyü : mün činar kiged : mün činar-un degedü medeküy-yin qamuγ udq-a-yi bütügegsen-iyer erkeyi ǰokiyaǰu tegünčilen kü buyu :

busu ber bôdhi-saduva-nar diyan-tur tegsi saγuγsan-tur : uridu irüger-ün erkeber tere diyan-ača bosču : qamuγ tusa kiged : üilesi ǰokiyaγsan metü tegsi qoyar ǰüil nom-nuγud-i adqaγ ügei-ber qamuγ tus-a-yi ǰokiyaγsan-iyar erke-yi olqu boluyu :

iǰaγur-tanu köbegüd üligerlebesü naran kiged : saran-tur ber tegsi adqaγ ügei : usun kiged tolin--tur adqaγ ügei : üǰel-tür ber adqaγ ügei boluyu : γurban asiγ-un čiγuluγsan-ača öngge bey-e boluyu :

tegünčilen böged nom-un mün činar kiged : tegünčilen böged degedü medekü-tür bas-a ber tegsi adqay ügei boluyu : küsel-ün mürün erkeber qubitan amitan tegüs jiryalang-un bey-e kiged : qubilyan-u bey-e-yi inu [4a] naran saran-u körüg metü : ündüsün kiged siltayan-ača čiyuluysan bolui :

ijayur-tanu köbegüd busu ber üligerlebesü čaylasi ügei toyolasi ügei : usun kiged : tolin-u gerel-tür sitügsen-iyer qoyosun-u öngge bey-e-yi belgedekü tusbüri böged bolui : qoyosun kemebesü belge ügei bolui : ijayur-tanu köbegüd tegünčilen tegüs jiryalang-un bey-e kiged : qubilyan-u bey-e-yi inu qamuy nököd-tür nom-un bey-e-yi üjügülji : küsel-ün mörün erkeber tere qoyar bey-e üjegdeyü : eldeb belge-tür üjegdebesü nom-un bey-e orosiju belge böged tusbüri ügei bolui :

ijayur-tanu köbegüd tere qoyar bey-e-tür orosiju ilaju tegüs nögčigsen burqan-nuyud ülegsen čoy-čas yasalang-ača nögčikü kemen nomlamui : nom-un bey-e--tür joriju čoyčas-un ülegsen ügei yasalang-ača nögčikü kemen nomlayu : tere <qoyar> yayun-u tula kemebesü : tende qamuy nom-nuyud barayдaquy-yin ečüs-tür kijayar bolquy-yin tula : ene yurban bey-e-tür sitüjü : ilaju tegüs nögčigsen burqan-nuyud orosil ügei yasalang--ača nögčikü ayči kemen nomlajuyui : qoyar bey-e ke-

mebesü γasalang-ača nögčikü kemen ülü nomlayu : nom--un bey-e busu ber burqan ügey-yin tula : tere yaγun--u tula : qoyar bey-e γasalang-ača nögčikü kemen ülü kemegdeyü : tere qoyar bey-e ünen maγad busu bui : uyalγalaγsan-u tedüyiken nigen daγun-tur töröged : düriddügči nasuda ülü orosiqui kiged : [4b] bas-a bas--a törökü maγad ügei metü nom-un bey-e tere metü busu bolui :

qoyarduγar debter bolui ::

tegünü tula qoyar bey-e γasalang-ača nögčigsen kemen ülü nereyidüyü : nom-un bey-e ber tegün-luγ-a qoyar ügey-yin tula : γasalang-ača nögčigsen-tür orosiγsan busu bolui : tere γurban bey-e-tür sitügsen-iyer : orosil ügei γasalang-ača nögčikü kemen nomlayu : ijaγur-tanu köbegüd tegün-tür öber-e öber-e nilqas amitan γurban belge böged-ün tula : küliyes-ün kiged : tüiddügči büküy-yin tula : γurban bey-e-eče qoladuγsan bolui : γurban ali bui kemebesü : qotala möngköy--yin belge böged ba : busud-un erke-yin belge böged ba : oγoγata bütügeküy-yin belge böged bolui : qamuγ belge-yi medegsen-iyer (:) düridkü kiged : ariγun ese boluγsan tegünü tula : γurban bey-e ülü oluyu : tere metü γurban belge-yi medegsen-ü tula : düridkü ba : tegsi bisilγaγsan-iyar : ilaju tegüs nögčigsen burqan-nuγud γurban bey-e-yi oγoγata sayitur toγuluγ-

san bolui :

iǰayur-tanu köbegüd : öber-e öber-e nilqas amitan γurban tegsi medeküi ese tarqaγsan-u tula : γurban bey-e-eče qoladuγsan bolui : γurban ali bui kemebesü : bodas-tur učiralduqui tegsi medeküi kiged : qotola tügemel-tür orosiqu-yin duran ba qotola tügemel-tür tegsi medeküi bolui : mör bisilγaqui-tur orosiγsan-iyar tegsi medeküi [5a] bisilγaqui boluyu : tasulqui mör-tür aγsan-iyar : qotola tügemel-tür orosiγsan-iyar duran bisilγayu : degedü ilaγuγsad-un mör-tür orosiγsan-iyar qotala tügemel-tür tegsi medeküi arilγaqu boluyu : oroqui tegsi medekün-i arilγaγsan ele : qubilγan-u bey-e ilete boluyu : qotala tügemel-tür orosiǰu duran ariluγsan-iyar tegüs ǰiryalang-un bey-e-yi üǰügülǰü : qotala tügemel-tür tegsi medeküi ariluγsan-iyar inu nom-un bey-e-yi oluyu : tere metü ele : qamuγ tegünčilen iregsen-ü γurban bey-e čoγ ǰibqulang-a bütügsen kemen nereyidüyü :

iǰayur-tanu köbegüd qamuγ burqan-nuγud-un qubilγan-(u) bey-e inu : burqan-nuγud-un yabudal ǰokilduγulqu boluyu : tegüs ǰiryalang-un bey-e kemebesü : qamuγ burqan-u tayalal-tur ǰokilduγulqu boluyu : nom-un bey-e kemebesü : qamuγ burqan-nuγud-un bey-e-tür adali bolui :

iǰayur-tanu köbegüd burqan-u qubilγan-u bey-e kemebesü : öber-e öber-e kedün ǰüil eldeb olan amitan-u duran-i ǰokilduγul-un üǰügülküy-yin tula olan kemen nereyidüyü : tegüs ǰiryalang-un bey-e kemebesü nököd-ün sedkil nigen boluγsan-iyar : nigen belge-tü-yin tula kemen nereyidüyü : nom-un bey-e kemebesü : eldeb belges-tür ünen ariγun-a nögčigsen : belgeden bariqui yabudal-un oron busu bolui : tere inu nigen nigen ber busu buyu : tusbüri ber busu bui kemegdeyü :

iǰayur-tanu köbegüd qubilγan-u bey-e kemebesü : tegüs ǰiryalang-un bey-e-(tür) [5b] sitüǰü ilete üǰegdeyü : tegüs ǰiryalang-un bey-e kemebesü : nom-un bey-e-tür ilete üǰegdeyü : nom-un bey-e kemebesü : ünen ariγun-u tulada yaγun-tur ber ülü orosiqu boluyu :

iǰayur-tanu köbegüd tere γurban bey-e möngke kemen nomlaγsan-u ǰerge-ber bui : möngke busu kemen nomlaγsan-u ǰerge-ber bui bolui : qubilγan-u bey-e kemebesü : uran aγ-a-bar tegsi qamuγ amitan-i ǰoriǰu yambar-iyar ündüsün tasural ügei nom-un kürdün-i orčiγulquy-yin tula-da möngke kememüi : tere delekei ese boluγsan-iyar yeke ǰokiyangγui-tu γurban asiγ-un čiγulγan-i ilete üǰügülügsen-ü tula möngke busu kemegdeyü : tegüs ǰiryalang-un bey-e kemebesü : töl-

ber ügei čaγ-ača ündüsün tasural ügei burqan-nuγud-un qoličangγui ügei nom-ud-i oγoγata qoriγan bariquy-yin tulada : amitan barasi ügei bolui : tere yabudal ber barasi ügei : tegünü tula möngke kemen nereyidüγü : tere ber delekei ese boluγsan-u tula : yeke jokiyangγui-tu γurban asiγ-un čiγulγan--i ilete üjügülügsen-iyer : möngke busu kemegdeγü : nom-un bey-e kemebesü egüdügsen busu bolui : belge tusbüri ügei ündüsün kiged delekei boluγsan-u tula : oγtarγui-tur adali-yin tulada tere inu möngke kemen nereyiddüγü :

iǰaγur-tanu köbegüd adqaγ ügei degedü medekü̈i ene qutuγ-tanu degedü medekü̈i ügei bolui : tegünčilen böged nom-ača ber ülemǰi [6a] yabudal-un oron ügei bolui : tere inu nom-un tegünčilen böged ba : degedü medekü-yin tegünčilen böged ba : tegünčilen böged tere qoyar tegünčilen inu nigen ber busu : tusbüri ber busu bolui : tegünü tula nom-un bey-e kemebesü : degedü medekü̈i tegsi ariluγsan-iyar tarqaγdaqui : tegsi ariluγsan-iyar tarqaγdaqui : tegsi ariluγsan qoyar--un tula : nom-un bey-e kemebesü : maγad ariluγsan γurban asiγ-un čiγulγan kemen nereyidüγü :

iǰaγur-tanu köbegüd busu ber ene γurban bey-e-yi ilγaqui-tur dörben ǰüil bolui : qubilγan-u bey-e mün

bögetele tegüs jiryalang-un bey-e busu ber bui : tegüs jiryalang-un bey-e mün bögetele qubilyan-u bey-e busu ber bolui : qubilyan-u bey-e mün bögetele tegüs jiryalang-un bey-e mün ber bolui : qubilyan-u bey-e busu bögetele tegüs jiryalang-un bey-e busu ber inu bui boluyu : qubilyan-u bey-e mün bögetele tegüs jiryalang-un bey-e busu ali bui kemebesü ele : tegünčilen iregsen yasalang-ača nögčiküi bolbasu ber irüger-ün erkeber qubitan amitan-a tusa kürgegsen qubilyan-u bey-e kemen nereyidüyü : tegüs jiryalang-un bey-e mün bögetele qubilyan-u bey-e busu ali bui kemebesü : oron-u uridu bey-e bolui : qubilyan-u bey-e mün bögetel-e tegüs jiryalang-un bey-e ber mün bolqu : tere ali bui kemebesü : üleg-sen čoy-čas kiged yasalang-ača nögčiküy-yin bey-e bolui : qubilyan-u bey-e ber busu bögetele tegüs jiryalang-un bey-e ber busu bolqu : tere inu nom-un bey-e bolui : [6b]

ijayur-tanu köbegüd nom-un bey-e tere inu qoyar ügegü ilete boluysan bolui : qoyar ali bui kemebesü : tegün-tür nom-un bey-e belge böged inu belge böged-ün delekei qoyar ügei bolju : bui (ber) busu : ügei ber busu : nigen ber busu : tusbüri ber busu (:) toyolaqui ber busu : üllü toyolaqui ber busu : geyigülkü ber busu : qarangyui ber busu bolui :

tere metü tegünčilen iregsen degedü medekü-
-tür qoriγdaqu ügei : bui kiged : ügei-tür ber
joriγdaqu ügei : nigen kiged tusbüri-tür joriγ-
daqu ügei : dayun-i üiledkü joriγdaqu ügei : gege-
gen ba qarangγu-tur joriγdaqu ügei bolju : ene metü
yabudal-un oron-tur tegsi ariluγsan-iyar : degedü
medekü tegsi ariluγsan-iyar : ilγal ügei jabsar
ügei düridkü ba : mürün delekei bolju bürün : tegü-
nü tula ele : nom-un bey-e tere inu : tegünčilen i-
regsen-ü ilete eldeb jokiyangγu-i-tu boluγsan-iyar
ijaγur-tanu köbegüd ene bey-e inu ündüsün kiged :
siltaγan-u yabudal-un oron kiged orosil ba : üreleg-
sen delekei böged-tür sitügsen-iyer : sedkijü barasi
ügei bolui : tere tusa-yi ilete medejü ele : tere bö-
ged kölgen-ü bey-e bolui : tere böged tegünčilen ireg-
sed-ün boda bolui : tegünčilen iregsed(-ün) jirüken
ber boluyu :

tere bey-e-tür sitüjü ele angq-a uridu sedkil-i
egüskegsen-iyer : oron-i [7a] oγoγata bisilγaγsan-iyar
sedkil-i ilete bolγaju bürün : oron-ača ülü urbaqu-i
sedkil-i ber ilete boluγsan-iyar : nigen töröl-tür
tölber čü orosiqui sedkil ba : včir metü lab mayad
bariqui kiged : tegünčilen iregsed-ün tayalal-iyar i-
ledte boluγsan : qamuγ tegünčilen iregsed-ün degedü
nom-i čaγlasi ügei toγolasi ügei iledte boluγsan-iyar

nom-un tere bey-e-yi sitügsen-iyer : sedkiǰü barasi ügei yeke lab mayad bariqui-bar iledte bolqu boluyu (:)

ene nom-un bey-e-tür sitügsen-iyer qotola degedü medeküi-ber geyigülkü boluyu : tere metü ele qoyar bey-e inu lab mayad bariqui degedü medekü-yin sitügen-eče bolqu boluyad : tere nom-un bey-e öber-ün boda böged-tür sitügsen-iyer möngke kemen nereyiddüyü : bi kemegdeyü : yeke lab mayad bariqui-tur sitügsen--iyer ele amuyulang kemen nereyiddüyü : yeke degedü medeküi-tür sitügsen-iyer ele tegsi ariluysan kemen nereyidčü : tegünü tula tegünčilen iregsen nasu anggida ǰiryalang kiged tegsi ariyun-i erkeyi olun sayuysan-iyar : yeke lab mayad bariqui-tur sitügsen-iyer : bayatud odqui lab mayad bariqui duradqal-i oyira ayulqui terigüten : qotala duradqal-i oyir-a ayulqui kiged : yeke asaraqui ba : yeke nigülesküi ba : qamuy toytayal kiged : qamuy-i ilete [7b] medekü-yin erkeber tegsi sača böged qamuy nom-i bariqui terigüten-eče burqan-u nom-nuyud-iyar ilete boluyu : yeke degedü medeküi-tür sitügsen-iyer ele arban küčün ba : dörben ayul ügei kiged : öber-e öber-e dörben ariyun uqayan kiged qoličangyui ügei ǰayun nayan ülemǰi nom-ud-i üiledküi ba : sedkiǰü barasi ügei nom-nuyud-i ilete boluysan : eyin uqaydaqui :

üligerlebe=sü ele yeke čindamani erdini-tür si-

tügsen-iyer : eldeb erdinis-ün jüil-iyer čaγlasi ügei toγolasi ügei qamuγ-i geyigülkü boluyu : tegünčilen yeke lab mayad bariqui yeke erdeni ba : yeke erdini-tü degedü medekü-tür sitügsen-iyer : burqan-nuγud-un eldeb nom-nuγud-iyar čaγlasi ügei toγolasi ügei ilete bolqu boluyu :

ijaγur-tanu köbegüd tere metü ele nom-un bey--e kiged : lab mayad bariqui ba : degedü medekü inu : qamuγ belges-eče ariγun-a nögčigsen inu : belges-eče ülü qaldan adqaγ ügei möngke ber busu : tasurqai ber busu bolui ::

tere kemebesü : darumtatu möri bütügekü kemen nereyidüyü : adqaγ bui metü üjegdeyü : boda böged--tür inu adqaγ ügei : γurban-i toγulaqui-bar bui bolui : γurban bodas ber ügei bolui : nemekü ba : bayuraqui ügei tere inu jegüdün kiged yelvi metü bolui : toγtaγaqu ber ügei : barim=dalaqu ber ügei bolui : nom-un boda tegünčilen böged inu tegsi tonilquy-yin oron bolui : [8a] ükül-ün eǰen-ü yabudal-un oron-ača ünen-iyer nögčikü inu : orčilang-un qarangγuy-ača ilete getülügsen : qamuγ amitan-i bütügen ülü čidaquy-yin ečüs-tür kürün ülü čidaqui inu : burqan kiged : qamuγ bödhi-saduva-nar-un sayun üiledküy--yin oron bolui :

ijaγur-tanu köbegüd üligerlebesü ele : kedber al-

tan-i tayalayšan tere : qotola oron-tur erijü : altan siroi oluyad : tegünčilen siroy-yi utuju qayiluyad : bolyaju tegsi boluyad : jirüken-i abču bürün : tere altan buyayu ba : belejig terigüten eldeb čimeg-üd-i öber-ün durabar üiledčü : oytalbasu altan-u činar böged ülü yutuyu : ijayur-tanu köbegüd-ün busu ber ijayur-tanu köbegüd ba : ijayur-tanu ökid ali yirtinčü-yin oron-tur tere buyan-i küsegčid tede ber : tegünčilen iregsed ba : tegünčilen iregsed-ün nököd ber üjejü bürün : čiqula oluysan-iyar tegüne eyin kemen öčiyü :

ilaju tegüs nögčigsen burqan buyan ali bui : buyan busu inu alimad ünen ariyun üiles-i üiledügsen-iyer : tegsi ariyun yabudal-i olqu boluyu : ilaju tegüs nögčigsen burqan-nuyud ba : tegünü nököd inu asayuysan-tur eyin kemen jorin sedkijü : ijayur-tanu köbegüd ba ijayur-tanu ökid edeger degedü nom-i sonosun küsekü ba : teyin böged arilyaqui tayalaju edeger ariyun nom-i üjügülümüi kemen sedkimüi : tere inu sonosuyad yosubar oyin-tur-iyan oroyulju qatayujil [8b] sedkil-i egüskejü : kičiyengüy-yin küčüber alyasangyuy-yin kilinča kiged : buyan busu kilinča-tu nom-nuyud-i tarqayaju qamuy surtaqun-u oron-tur sayitur bisirejü (:) orosil-tu sedkil-tü büdügürkeküi ba : doysiryaqui sedkil-i iled-

keǰü angq-a uridu oron-u sedkil-tür sitügsen-iyer : olan amitan-u tusadur kičiyenggüi-ber kilinča-nuγud--i tarqaγaǰu qoyarduγar oron-tur oroyu :

tere oron-ača darumtatu mungqaγ-un kilinča--nuγud-i tarqaγaǰu : γutaγar oron-tur oroyu : tere oron-ača sedkil-i tegsi bisilγaγsan-tur kilinča-nuγud-i tarqaγaǰu dötüger oron-tur oroyu : tere oron--ača mergen aryabar kilinča-nuγud-i tarqaγaǰu dabtaγar oron-tur oroyu : tere oron-ača ünemlekü ba : inaγunki-tur ǰoriǰu kilinča-nuγud-i tarqaγaǰu ǰiryuduγar oron-tur oroyu : tere oron-ača belge kiged yabudal-tur ǰoriγsan kilinča-nuγud-i tarqaγaǰu ǰoloduγar oron-tur oroyu (:)

tere oron-ača belge-yi düridkü-tür ber ǰoriqu ügei kilinča-nuγud-i tarqaγaǰu naimaduγar oron-tur oroyu : tere oron-ača ǰiryuγan ile medekü kilinča--nuγud-i tarqaγaǰu yisüdüger oron-tur oroyu : tere oron-ača medekü yosun-i kilinča-nuγud ba : qotola delekei adqaγ-i tarqaγaǰu : tegünčilen iregsen-ü oron-tur oroyu : tegünčilen iregsen γurban oron inu tegsi ariluγsan-u tula : sayitur ariluγsan kemen nereyiddüyü : γurban ali bui kemebesü : eyin uqaγdaqui :

[9a] darumtatu mungqaγ tegsi ariluγsan ba : ǰobalang-ača tegsi ariluγsan ba : belge tegsi ariluγsan bolui : yambar-čilan sayin altan-i nuquǰu ari-

luγsan-iyar : altan-i bolγaγsan-u tula kkir toγosun ülü qaldaqu üǰegdekü : öber=čilen ariluγsan-u tula altan böged üǰegdeyü : altan-u boda ariluγsan ügei bolqu ber busu bolui :

üligerlebesü bulunggir-tu usun tunǰu usun tunuγsan-iyar öber-čilen böged ile bolqu boluγsan : tere usun böged ügei bolqu ber busu bolui :tegünčilen nom-un bey-e ber darumtatu mungqaγ kiged : eldeb ǰobalang-ud-un čiγulγan-i tarqaγaγsan-iyar : qočorli ügei abiyasi iledkeǰü : burqan-u činar böged tegsi ariluγsan kemen üǰegdekü bolqu bui bolui: boda ügei ber bolqu inu busu bolui :

basa üligerle=besü oγtaryui-tur unin ba : egülen ba : toγosun ba : maniyar-tur bürkügdegsen tere ügei boluγsan ele : oγtaryuy-yin tere oron tegsi ariluγsan bolqu bui bolui : oγtaryui tere böged ügei ber bolqu busu bolui : tegünčilen nom-un bey--e-tür darumtatu mungqaγ-nuγud baraγdaγsan-u tula : ariγun kemen nereyidüyü : bey-e-ber böged ügei bolqu inu busu bolui :

busu ber üligerlebesü olangki untaǰu ǰegüdülebesü ele : yeke usun-tur urusuγad γar köl beyeben terčileged : bey-e sedkil-luγ-a nigen-e masida kičiyeǰü usun-u kiǰaγar-a kürügsen-i ǰegüdüleyü : tere kümün noyir-ača seriǰü : usun kiged činadu inadu

kiǰayar-tur tusbüri bui kemen üǰegsen ügei ber sedkil böged [9b] ügei inu busu bolui : orčilang-tur adqay türbel-i baraysan-iyar ber oyun ariluysan kemegdeyü : tere burqan boluysan ügei ber busu bolui : tegünčilen nom-un bey-e-yin törö-tür qotala adqay ülü törööüy-yin tula : ariyun kemen nereyidüyü : burqan-nuyud-un ünen ariyun bey-e inu ber busu bolui :

busu ber iǰayur-tanu köbegüd nom-un bey-e inu darumtatu mungqay-un kilinča-nuyud ariluysan-iyar tegüs ǰiryalang-un bey-e üǰegdekü boluyu : ǰayayan--u kilinča-nuyud ariluysan-iyar qubilyan-u bey-e üǰegdekü boluyu : degedü medeküy-yin kilinča-nuyud ariluysan-iyar nom-un bey-e üǰegdekü boluyu : üligerle=besü ele qoyosun oytaryui-tur sitüǰü gilbelgen (boluyu : gilbelgen)-tür sitüǰü gerel üǰegdeyü : tegünčilen nom-un bey-e-tür sitüǰü : tegüs ǰiryalang--un bey-e üǰegdeyü : tegüs ǰiryalang-un bey-e-tür sitüǰü qubilyan-u bey-e üǰegdeyü : tegün-tür öber--čilen ariluysan-u tula : nom-un bey-e üǰegdeyü : degedü medeküi tegsi ariluysan-iyar tegüs ǰiryalang--un bey-e üǰegdeyü : lab mayad bariqui tegsi ariluysan-iyar qubilyan-u bey-e üǰegdeyü : tere yurban bey-e ariluysan inu nom-un tegünčilen böged ba : öber busu-yin tegünčilen böged nigen činar-tu tegün-

čilen böged ba : tegsi tonilqu-yin tegünčilen böged ba : kiǰayalal ügei tegünčilen böged-ün tula burqan--nuγud-un bey-e inu öber-e busu anggida busu buyu :

iǰayur-tanu köbegüd iǰayur-tanu ökid ken be tegünčilen iregsen kemebesü minu yeke baγsi buyu : [loa] kemen ügüleǰü bisiregsen-iyer tegünčilen iregsen-ü qoyar ügei bey-e ber sedkiǰü ünen čing sedkil--iyer medekü boluyu : iǰayur-tanu köbegüd tegünü tula qamuγ yabudal-un oron-tur ünen ariγun busu adqaγ ügei oγoγata iledkeǰü tere ber nom-tur belge böged qoyar ügei bolui : adqaγ türbel ügei qutuγ-tanu bütügeküi iles-tür tere yambar yambar-iyar qoyar ügei törö-tür ünen ariγun-iyar bütügeküi tere tere metü qamuγ kilinča-nuγud-i tarqaqu boluyu :

keǰiy-e-de kilinča-nuγud-i arilγaqu bolbasu ele : keǰiy-e-de nom-un tegünčilen böged ba : tegünčilen böged degedü medeküi tegsi ariluγsan-iyar qotala-yi olqu boluyu : keǰiyede nom-un törö kiged : tegünčilen böged ba : ünen ariγun degedü medeküi tegsi ariluγsan-u erke-yi oγoγata toγuluγsan-iyar bariqu boluyu : kilinča-nuγud-i ber tarqaqu boluyu :

qamuγ kilinča-nuγud ariluγsan-u tula : tere inu ariγun böged ba : tegünčilen böged ba : ünen ariγun degedü medeküi ba : ünen-ü belge böged-i üǰebesü ele : tere inu ünen ariγun neretü qutuγ-tanu üǰegsen

neretü : ünen ariγun-u ünen törö-ber burqan-u üǰegsen kemen nereyidüγü :

tere yaγun-u tula kemebesü : yosubar nom böged--i üǰegsen-ü tula burqan-nuγud ber qamuγ tegünčilen iregsed-i ilete üǰegsen kemen nereyidüγü : tere yaγun-u tula kemebesü ele : činglan sonosuγči [lob] kiged : öber-iyen burqan inu γurban orod-ača ilete boluγsan-iyar ünen kiǰaγar-tur mitaγsan ba : qutuγ--tanu čuburil-dan tere metüsi üǰen ülü čidayu : tere ese üǰegsen öber-e öber-e nilqas amitan bügüde inu tetürü buruγu alǰiyasa γutuγdaǰu (:) buruγu adqaγ--i meden ülü čidayu :

üligerlebesü ele masi üčüken boγoni küčütü taulai aγui yeke dalay(-yi) getülün ülü čidaqui-tur adali : öber-e öber-e nilqas amitan-u medekü nom-i tegünčilen böged ile meden ülü čidayu : tegüber tegünčilen iregsen-ü adqaγ ügei qamuγ nom-tur yeke erke--yi oluγsan-iyar : tegsi ariluγsan gün narin degedü medeküi-luγ-a tegüsügsen-ü öber-e öberün yabudal bolui : busu-luγ-a yerüngkeyilen boluγsan busu bolui : tegünü tula ilaǰu tegüs nögčigsen burqan inu čaγlasi ügei toγolasi ügei galab-ud-tur amin kiged beyeben ülü qayiralan berkes-i tasulun qotola degedü bolui : tengsel ügei sedkiǰü barasi ügei üge kiged ügülekü yabudal-un oron-ača masi nögčin amurliγsan qamuγ a-

yul-nuγud-ača anggiǰiraγsan tere bey-e-yi olqu boluyu :

iǰaγur-tanu köbegüd tere metü nom kiged nom böged-i meden üǰeküi inu : töröküi kiged : öteleküi ba : ükükü ügei ber nasu önide amiduraqu boluyu : noyir-iyar untaqui ba : ölösküi kiged : umdaγasqui ügei ber sedkil nasuda lab maγad bariqui-tur orosiǰu bürün : ködölküi salburaqu ügei bolui : alimad tegünčilen iregsen-tür salburaqu ügei sedkil [lla] egüskeküi ele : tere inu tegünčilen iregsen-ü üǰegsen busu bolui : ked be : tegünčilen iregsed-ün edeger tusayi inu nomlaǰu bürün : ken ene sudur-i sonosbasu tere ariγatan göröged ba : doγsin birid kiged : maγui aran-luγ-a učiraqui bas-a ber učiraqui ügei boluyu : ene nom-i sonosuγsan-u ači ür-e inu bolbasun bolγaγsan-iyar baraγdasi ügei boluyu :

tegünčilen iregsed inu esi üǰügülküi ügei ber qamuγ yabudal-i medesügei kemen küseküi taγalal ügei boluyu : orčilang kiged : γasalang-ača nögčiküi-tür ǰoriǰu tusbüri taγalal ügei bolui : tegünčilen iregsen-tür möngke busu-yi esi üǰügülküi taγalal ügei : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-nuγud kemebesü : dörben ǰüil yabudal-iyar degedü medeküi ber ese bariγdaγsan taki ügei boluyu : qamuγ nom-ud-un nigüleseküi-tür ese bariγdaγsan taki ügei boluyu : qamuγ amitan-tur

tus-a kiged : amuγulang-iyar ülü bariγdaqui taki ügei bolui :

iǰaγur-tanu köbegüd ba : iǰaγur-tanu ökid taki ked ber degedü altan gerel-tü ene sudur-i sonosču küsebesü : tere amitan-tur ramu kiged : aduγusun ba : birid kiged : tengri busu-yi oron-tur keǰige ber ülü uqayu : nasuda tngri kiged : kümün-ü oron-tur töröǰü : door-a-tu töröl-tür ülü törökü kiged : nasuda ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-nuγud-tur takil kündülel üiledüged : degedü nom-i sonosun bariγad : burqan-u tegsi [11b] oron-tur böged bas-a ber törökü boluγu : tere yaγun-u tula kemebesü ele : tere inu masi gün narin ene nom-i sonosuγsan-u tula : iǰaγur-tanu köbegüd ba : iǰaγur-tanu ökid tedeger inu tegünčilen iregsen-ü tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodi qutuγ-ača qarin ülü qariqui bas-a medeged esi üǰügülüγü :

kedber iǰaγur-tanu köbegüd ba : iǰaγur-tanu ökid--tür masi gün narin degedü ene nom-i čikin-tür nigen tedüi sonosuγad : basa ele : tere inu tegünčilen iregsed-de erke ǰaγaqu ügei boluγu : degedü nom-i ülü doromǰilaγad : qutuγ-tanu ülü bayasqaγul-un yisün törölkiten-ü buyan-u ündüsün-i ese törögsen inu egüsken üiledüged : buyan-u ündüsün-iyer törögsen inu nemegül--ün oγoγata bolbasun bolγan üiledüged : yirtinčü-yin

oron-tur ele : kedün bükü tedeger amitan-tur činadu kiǰayar-a kürügsen-ü yabudal-i üǰügül-ün üileddüyü :

tendeče Oγtaryuy-yin ǰirüken bôdhi-saduva kiged : Esrua Qormusta tngri kiged : Bürin tngri ba : dörben maqaranǰa terigüten tngri-ner sayuγsan oron-ačaγan bosču degedü degel-iyen nigen mörün-tür-iyen qumiǰu bürün : alaγaban qamtudqan oyiraduǰu ülemǰü masi kündülen bisireǰü ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-u köl-tür oroi-bar-iyan mürgüged : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-tur eyin kemen öčimüi : degedü Altan gerel-tü erketü sudur-nuγud-un qaγan egüni nomlaqui tere oron kiged : [12a] tedeger ulus-tur ene dörben ǰüil tusatu erdem-üd edeger bolui :

dörben ali bui kemebesü : tere ulus-un qaγan činadu yabuγad : qamuγ dayisud-un ayimaγ-ud-i esergüčel ügei daruγad : qamuγ ebedčin ügei bolǰu : urtu nasulaγad : ölǰei qutuγ orosiγad : amuγulang böged-iyer : nom-i üǰegül-ün üileddüyü : gergei nökör köbegüd ökin kiged : tüsimed bügüde ber ǰokilduǰu temečeldükü ügei kiged : aγ-a ǰali-dan kiged eden-i kü tebčigsen-iyer : qaγan-a soyurqaγdaǰu kündülegden kü boluyu : buyan-u süsülügsen kiged : biraman terigüten ber ünen degedü nom-iyar yabuǰu : ebedčin ügei amuγulang-iyar genete ükükü ügei bolǰu : qamuγ buyan-nuγud-un čiγulγan-i bütügen oγoγata bariqui kiged : ali be qotola čaγ-ud-tur dörben yeke maqabud ülü neyileldükü ügei

boluγad : nasuda tngri-ner sayuγad ibegekü boluyu : yeke asaral kiged tegsi sača nigülesküi sedkil-iyer ada todqor ügei boluγad : qamuγ amitan γurban degedü erdini-tür itegel yabuγulǰu bôdhi-saduva-nar-un yabudal-i bütügeküi küsel-ün möri irügemüi :

ilaǰu tegüs nögčigsen burqan bi ber nasuda ene suduri delgerenggüy-e nomlaγsan-u tula : edeger sudur-i bariγčin čuburil-tan : tere oron-tur üküged ači tus-a kürgegsen inu yeke bolui : kemen öčiküi kiged : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan sayin sayin kemen ǰarliγ boluγsan-tur sayin sayin kemeged : iǰaγur-tanu köbegüd tere metü tegünčilen kü čiber edeger degedü [12b] sudur-nuγud-un qaγan-i : yirtinčü-tür öni anggida orosiγul-un üiledküy-yin tulada : tayilburi kiged : delgerenggüy-e kičiyen üiledsügei : degedü Altan gerel-tü sudur-nuγud-un erketü qaγan--ača γurban bey-e-yi tegsi ilγaqui neretü : nököge bölög :: : :: mangghalam bavandu :: : :: .

III. KÖNYV

[1b] namô bûddhay-a :: : :: namô dharmay-a :: : :: namô sangghay-a :: : :: degedü Altan gerel neretü erketü sudur-nuγud-un qaγan-ača γurban bey-e-yi tegsi ilγaqui γutaγar bölög :: : ::

4. FEJEZET

tendeče Üjesküleng-tü orgil neretü bôdhi-saduva söni untaγad ǰegüdülekü-i-tür ele : qamuγ-ača geyigülügči altan kögörge-yi üligerlebesü ele : naran-u mandal-tur adali üǰeged ele bas-a qamuγ ǰüg-üd-eče ele : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-nuγud čaγlasi ügei toγolasi ügei erdenis-ün emüne ele : erdeni bayidury-a-yi siregen-tür saγuγad : olan ǰaγun mingγan nököd-iyer oγoγata küriyelegülǰü bürün : emüne qanduǰu nom-i nomlan üǰekü boluyu : bas-a tendeče yeke töröl-ki-tü biraman-u bey-e-tür adali ele : tere kögörge-yi deleddügsen-i üǰegsen-iyer tere kögörge-yin daγun-ača γaruγsan edeger silüg-üd-i silüglen sonosbai :

tendeče Üjesküleng-tü orgil ner-e-tü bôdhi-saduva sača darui-tu-r üjügülkü-i silüg ügesi ǰokiyaγsa-iyar tedeger daγan duraduγad dayan duraduγsan-a-

ča ele : tere söni ör čayiγuluγad : qaγan-u ordu qarsi-yin balγasun-ača γarču olan mingγan [2a] költi amitan nigen-e qamtu Qaǰir sibaγun-u čoγča-laγsan aγulan-tur ele : ilaǰu tegüs nögčigsen bur-qan qamiγ-a bükü tere ǰüg-tür odču : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-u köl-tür oroi-bar-iyan mürgüǰü : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-i γurban taki ergin üiledüged : nigen ǰüg-tür saγubai :: nigen ǰüg--tür saγuγad ele: Üǰesküleng-tü orgil neretü bôdhi--saduva : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan qamiγ-a bükü tere ǰüg-tür bökeyin alaγaban qamtudqaγad : ǰegüdün-tür ele kögörge-yin daγun-i üǰügülǰü tedeger silüg ügei ǰokiyaγad ünen-iyer sonosun öčimüi :

nigen söni alγasal ügei
bas-a bi ǰegüdün-i ǰegüdüleged ele :
üǰesküleng-tü yeke kögörge-yi
üǰegsen-iyer [:] amitan ele

altan gerel naran-tur adali badaraγsan-iyar :
qamuγ-tur tegsi gilbelüged :
arban ǰüg-tür tegsi geyigülügsen-iyer [:]
büküy-eče erdenis-ün modun-u emüne :

bayidury-a-yi erdini-yin siregen-tür böged
burqan-nuγud saγubai :

olan ǰayun mingγan költi ele :
olan quraγsad nököd-i emüne-ben qandun
üǰebei :

biraman-u bey-e-tür adali ele :
yeke kögörge-yi sayitur deleddün üǰebei :
tere tegüni sayitur deleddüged :
edeger silüg üges γarču :

degedü Altan gerel neretü nom-un yeke kö-
görge-yin dayun inu :
γurban mingγan ene yirtinčü-tür ele :
maγui ǰayaγad-un ǰobalang kiged : erklig-
-üd-ün ǰobalang ba :
ügegüreküy-yin ǰobalang kiged : ǰobalang-
-ud amurliγad :

edeger yeke kögörge-yin (2b) dayun-iyar inu :
qamuγ mungqaraγsan yirtinčüs amurliqu bolu-
γad :
ene metü čidaqun-u erketü ayul ügei ayul-
-ača amurliγsan
amitan ber ayul ügei ayul-ača qaγačaqu bo-
luyu :

ene metü orčilang-ud čidaqun-u erketü
büküi medegči bolui :
qutuγ-tanu qamuγ erdem-üd tegüsügsen metü
yisün töröl-tü lab mayad bodčid-un üyes-
-iyer
erdem tegüsügsen-iyer erdem-üd-ün dalai
boluγsan :

ene yeke kögörge-yin dayun inu qamuγ amitan
Bürün : tngri-yin dayun-luγ-a tegüsügsen :
degedü burqan bodičid degedü eril-i oluyad :
nom-un buyan-u kürdün-i ergigülǰü bürün (:)

sedkiǰü barasi ügei galab-tu sayuǰu boltuγai :
amitan-u tusa-yin tula nom-i üǰügülkü boluγad :
darumtatu mungqaγ-i daruǰu : ǰobalang-ud al-
daraqu boltuγai :
tačiyangγui urin mungqaγ amurliqu boluγad :

alimad amitan mayui ǰayayad-(un) oron-tur
ele:
yyswdwn bey-e γal-un oči metü sayitur bada-
rayad (:)
tedeger yeke kögörge-yin dayun-i dayuris-
qaysan-iyar sonosqu boluyu :

burqan-tur mürgüküi kemeküi ayalyus-un
sonosuysan-iyar [:] qamuy amitan jayun
töröl-nuyud kiged :
jayun mingyan költi töröl-nuyud-i duraduy-
san-iyar [:]
čidaqun-u erketü nasuda duradqui boluyad :
tedeger ele ayui yeke dayun-i sonosqu boltuyai :

edeger yeke kögörge-yin dayun inu :
qamuy burqad nasuda nökör-i olju bürün :
kilinčas-un üiles-i tegsi tarqaqu boltuyai :
buyan-u üile bügüde yabudal-iyar boltuyai :

qamuy tngri kümün amitan ber alimad tedeger [:]
sedkigsen küsel-ün mör-tür ele :
edeger yeke kögörge-yin [3a] dayun-iyar :
tedeger böged tere bügüde-yi toyulqu boltuyai :

alimad amitan tamu-tur baraydaqu ügei töröged :
bükü bey-e-tür yal-un oči sayitur badaraysan :
aburaqu ügei yasalang-ača oyoyata tengčirdeg-
sen-ü :
tedeger yal-nuyud sayitur amurliqu boltuyai :

tamu birid kiged kümün-ü yirtinču-tür :
alimad amitan jobalang baraydaqu ügei ayul-dan :

ene yeke kögörge-yin dayun-iyar :
tedeger bügüde-yin ǰobalang-ud amurliqu
boltuγai :

sitügen ügei ibegen qasiyan ügei boluγsan ele :
abural ügei boluγsan ba :
tedeger böged-i sakiqu boluyu :
sitügen-ü degedü ibegen qasiyan bolqu boltu-
γai :

qoyar köl-ten-ü degedü burqan-nuγud :
nigen üǰügür-tü sedkil-iyer yeke örösiyeküi
sedkil-luγ-a tegüsügsen :
alimad arban ǰüg-ün yirtinčü-tür ele :
bi ber sayuγsan-ača namayi duradun soyurq-a :

bi ber uridu erte kilinčas-un üiles :
masi-bar barayдaqu ab ali arban küčüten-ü
üiledügsen ilete odču bürün :
tedeger bügüde-yi arilγasuγai kemen :

ečige eke metü ülü barimui :
buyan metü ülü barimui :
[... ... ...]
ab ali kilinča böged ele :

bayad čadqulan omoγ-tan kiged iǰaγur-dan
ed tabar čadqulan ba :
ǰalaγus čadqulan ele :
ab ali kilinča-nuγud ele :

gem-tü sedkil-iyer gem-i ügülegsen ele
gem boluγsan-iyar üiles bügüde-yi
gem-i ǰoriǰu üǰekü ügei :
ab ali kilinča-nuγud ber

nilqas-un oyin-tur oroγsad :
üllü medekü qarangγui sedkil-den ele :
edeger kilinčas-un nökör boluγsad :
darumtatu mungqaγ qudqulaγdaγsan sedkil-iyer :

naγadun-tur bayasulčaγdaγsad bügüde
γasalang kiged ebedčin-ü erkeber
aduγusun ber kümün-ü degedü [3b] gem-i ber :
ab ali öber-ün kilinčas-iyar :

qutuγ-tan busu köbegün-luγ-a neyileldügsen
omoγ-tan sirigün üge arγ-a ǰali kiged :
arγ-a ǰali-tu γuyilinči-yin gem-üd anu :
ab ali öber-ün kilinčas-iyar

sintaran boluγsad-un čaγ-tur ele :
küsegsed bügüde-yi ayuγuluγsan-iyar :
bayan busu boluγsad inu :
ab ali öber-ün kilinčas ber

aryγ-a ǰali-tu sedkil-ün erkeber :
tačiyangγui kiged : ayurlaquy-yin erkeber
ölösküi kiged umdaγasqui terigüten :
ab ali öber-ün kilinčas-i :

ideküi böged uγuqui ba :
aryγ-a ǰali-tu kiged emesün qubčasud-(un) tula :
darumtatu mungqaγ-un (čiγuluγsan) kegür-iyer :
ab ali öber-ün kilinčas ber

beyen kelen kiged sedkil-ün kilinčas-i :
gem-i tasuluγsan-iyar :
gem-tü γurban ǰüil yabudal-iyar quriyaγsan
ab ali egün-tür adali yosuγar :
tedeger bügüde-yi barimtalamui bi :

bi ber nasuda üllü medemüi :
degedü nom-i tarqaγsan-iyar :
ečige eke-yi ese kündülegsen-iyer :
tedeger bügüde-yi barimtalamui bi :

tüsimed kiged nilq-a ba :
tačiyangγui urin mungqaγ-iyar ba :
omoγ degerükei-ber üiledün
kkir-nuγud-(i) bügüde-yi barimtalamui (bi :)

[4a] bi ber arban jüg-ün yirtinčü-tür ele :
arban küčün-i tegsi takiqu boltuγai :
bi ber arban jüg-ün yirtinčü bügüde-yi
qamuγ jobalang-ača γarγaqu boltuγai

sedkijü barasi ügei bügüde amitan :
arban γajar-tur barilduqu boltuγai :
arban γajar böged-tür orosiγsan-iyar ele :
qamuγ-iyar tegünčilen metü boltuγai :

kejiy-e-de jobalang-un dalay-ača
tede bügüdeger inaru tonilqu boltuγai :
basa amitan nijeged nijeged-ün tula :
költi galab-ud-tur kürtele aqu boltuγai :

degedü Altan gerel-tü nom kemegdemüi :
qamuγ üiles-i arilγan üiledügči :
ene gün udqasi üjügülügči :
tedeger amitan-tur üjügülkü boltuγai :

kedber mingyan galab-nuyud-tur :
kilinčas inu masi ese baraydaysan-iyar :
nigen taki sayitur namančilaysan-iyar
tedeger amitan-i kilinčas arilqu boltuyai :

alimad üiles-ün kkir-nuyud ber :
basa ödter böged baraydaqu boltuyai :
degedü Altan gerel-tü nom-un buyan-iyar :
edeger namančilaysad-iyar ele :

erdeni-yin oron degedü arban nom-i :
arban yaǰar-tur ‹orosiqu› orosiqu boltuyai :
burqan-u erdem-i üǰekü boltuyai :
sansar-un dalay-ača getülkü boltuyai :

dalai müren metü burqan-nuyud kiged :
gün narin erdem-üd dalai metü :
burqan-u erdem sedkisi ügei :
qamuy medegči-yi tonilqu boltuyai :

ǰayun mingyan költi lab mayad bariqui kiged :
sedkiǰü barasi ügei toytayal bilig kiged :
erke küčün kiged bodičid-un üyes ba :
degedü arban küčün-i olqu boltuyai :

burqan-nuγud medeküi sedkil-tü
namayi ber tegsi üǰen soyurq-a :: : :
[4b] örösiyeküi sedkil-luγ-a tegüsügsen :
endegsen-i sayitur barin soyurq-a :

edeger ǰaγun galab-nuγud-tur ele :
alimad uridu üiledügsen kilinčas-i
tedeger-ün tula bi ber sedkil-iyen γasalang-
-tu bolǰu :
sintaraγsan γasalang-un ayul-ača daruγdaǰu (:)

kilinčas-un üiles-eče ayumu bi :
nasuda doroyitaγsan sedkil-tü-yin tula :
qab qamiγ-a ber daki odbasu :
bi qamiγ-a ber bayasqulang ügeyin tula :

qamuγ burqan-nuγud örösiyeküi sedkil-luγ-a
tegüsügsen :
qamuγ amitan-(i) ayul-nuγud-i arilγaγsan-
-iyar :
endegsen-iyen sayitur barin soyurq-a :
ayul-nuγud-ača ber namayi tonilγan soyurq-a :

darumtatu mungqaγ üiles-iyer ber
tegünčilen iregsed ugiyaγsan-iyar :
qamuγ burqan-nuγud bi ber ele :
örösiyekü usubar ugiyan soyurq-a :

qamuγ kilinča-nuγud-iyan namančilaγsan-iyar :
urida minu ab ali üileddügsen-iyer :
edüge bi ber alimad kilinča anu
tedeger bügüde-yi barimtalamui bi :

qamuγ endegsen üiles bügüde-yi
bas-a ülü üiledün bikilesügei : [= beki^{o}]
minu alimad enden üileddügsen-i (:)
tere kilinčas-iyan buu bultarisuγai :

beyen-ü γurban jüil üiles kiged :
kelen-ü dörben jüil üiles ba :
sedkil-ün γurban jüil üiles bügüde-yi
tedeger bügüde-yi barim-dalamui bi :

beyeber üileddügsen kiged : kelen-ü üiles :
oyin-iyan tegsi böged sedkijü bürün :
arban jüil üiles-i arilγaγsan-iyar :
tedeger bügüde-yi barimtalamui bi (:)

arban qar-a nigül-i tarqaγsan-iyar :
bi ber arban γaǰar-tur orosiγad :
degedü arban küčün-i olqu boltuγai :
[... ... ...]

alimad bi ber kilinčas-un üiles-iyer
ülü keregleküi ači ür-e-yi olγaγuluγči :
burqan ilete böged odču bürün (:)
[5a] tedeger bügüde-yi namančilamui kemen :

alimad ene Čambudvib-tur
yirtinčüyin busu ulus böged-tür :
alimad bügüde buyan-u üiles-iyer üileddügčid :
tedeger bügüde-yi daγan bayasulčaγad :

bey-e kelen sedkil-iyer ber :
alimad bi ber buyan-u bütügeǰü :
bi ber buyan-u tere ündüsün-i
degedü bodičid-tur kürkü boltuγai :

amitan ayul-tu ǰayaγan nilqas-un oyin-tur-
-iyan ele :
masi ülü baraγdaqui alimad kilinčas-iyar (:)

arban küčüten-luγ-a iledte oduγsan
tedeger kilinča bügüde-yi öber-e öber-e na-
mančilaγsan-iyar :

ayul-tu töröl kiged ǰayaγan-u ayul ba :
yirtinčü-yin ayul kiged : aγ-a ǰali-tu sedkil-
-ün ayul ba :
bi ber alimad tedeger kilinča-si quriyaγsan-
-iyar barimtalamui bi :

nilqas tüsimed üileddügsen darumtatu mungqaγ
sedkil-ün ayul-ača :
kilinčas-un nökör-luγ-a učiralduγsan ayul-
-tan :
ǰayaγan-u ayul kiged : tačiyangγuy-yin ayul
ba :
urin mungqaγ qarangγuy-yin ayul-ača :

čọle ügei ayul kiged : čaγ-un ayul ba :
buyan-i bütügeküy-yin ayul böged-eče :
sačalal ügei ilaγuγsan-i iledte boluγsan-iyar
ele :
tedeger bügüde ǰayaγan-i öber-e öber-e naman-
čilaγsan-iyar :

burqan altan öngge-tü ayulas-un qayan Söm-
bür ayulan-tur adali :
erdem-tü dalai-tur adali : čimadur mürgümü :
ilayuysan tedeger-nuyud-tur itegel yabuyu-
luyad :
tedeger bügüde tedeger qamuy ilayuysad-da
bökeyin mürgümü :

altan öngge kkir ügei altan gerel-tü :
ügei ariyun biidury-a üy-e gesigün-ü nidün :
burqan čoy-tu naran badaran aldarsiysan oron-
-tur ele :
[5b] örösiyeküy-yin gerel böged-iyer qab qa-
rangyui arilyayči

kkir ügei üy-e gesigün-ü sayitur tegsi čimeg-
sen :
burqan naran-u üy-e gesigün tügemel altan-tur
adali :
nisvanis-un yal-iyar nančiydaysan sitayamal
sedkil yal-tur adali :
Šigemuni čidayči sarayin gerel-ün toor ⟨tor⟩
qangyan Jokiyaysan :

degedü yučin qoyar neres-iyer erketen üy-e
gesitün-i čimegsen :
nayin sayin üliger-iyer böged üy-e gesigün-i
tegsi čimegsen :
buyan-tu čoγ ǰibqulang-iyar badaran törögsen :
gerel-ün toor-iyar : γurban yirtinčüs-ün qa-
rangγus-un dotor-a naran-tur adali sayuγsan :

ayui yeke kkir ügei biidury-a eldeb öngge-tü :
sayin ulabur mönggün kiged üy-e gesigün bolo-
ri-tur adali : ulayan :
eldeb gerel-ün toor-iyar tegsi sayitur či-
megsen :
yeke čidayči či ber tere naran-tur adali

γasalang-a boduliγdaǰu ötelküi ükküi
türgen usun metü dolgiyatu orčilang-un
yeke usun-tur bayuran unaγsan-türi
masi sirigün yeke küčütü ǰobalang-tu
dalai ǰobaγsad-i :
sayibar oduγsad-un olan saran-u gerel-tü
γal-iyar qataγaγsan :

altan öngge-tü üy-e gesigün-iyer tegsi ge-
yigülügsen : degedü medekün-ü γarquy-yin
oron

γurban yirtinčü-tür qamuγ-ača degedü sayin
üǰesküleng-tü aldar
üy-e gesigün-iyer sayitur nayirayuluγsan :
badaraqui altan bey-e-tü burqan-tur mürgümü :

yambar dalai usun üliger ügei boluγad :
yambar γaǰar-un toγosun kiǰayalal ügei ba :
yambar Sümbür ayula-yin čilayun kiǰayalal
ügei :
adalidqasi ügei ba : oγtarγui kiǰayalal ügei
ba :

tegünčilen burqan-u erdem kiǰayalal ügei bolu-
γad :
qamuγ amitan bügüdeger meden ülü čidayu :
kedün ele galab-ud-tur ülibesü [6a]
sedkisi ügei ečüs erdem-i meden qamiγ-a čida
qun :

üsün-ü üǰügür-ün tedüyiken činege-tü usun-iyar
galab-ud-i toγulan čidabasu ele :
meden čidaqu ǰayaγan bolumui :
burqan-u erdem-i meden qamiγ-a čidaqun :

eldeb erdem-i sonosun aldarsiγuluγad :
buyan-u aldar-iyar čimegsen beyetü :
nayan sayin üliger-iyer čimeǰü bürün :
qamuγ amitan tegün-tür adali bolqu boltuγai :

öber-ün buyan-u üiles bügüde edeger böged-
-iyer :
yirtinčü-tür ülü önide burqan bolqu boltuγai :
amitan-u tusayin tula nom-i üǰügülkü boltuγai :
olan amitan-i ǰobalang-iyar ǰobaγuldaqun-i to-
nilγaqu boltuγai :

küčütü simnus-un ayimaγ-i daruqu boltuγai :
buyan-tu nom-un kürdün-i orčiγulqu boltuγai :
sedkiǰü barasi ügei galab-ud-tur orosiqu bol-
tuγai :
rasiyan-u usun-iyar amitan-i qangγaqu boltuγai :

yambar uridu toγuluγsan burqan metü
tengsel ügei ǰirγuγan činadu kiǰaγar-a kürüg-
sen-i toγulqu boltuγai :
darumtatu mungqaγ sedkil-i daruǰu :
ǰobalang arilqu boltuγai :

tačiyangγui urin mungqaγ amurliqu boltuγai :
jaγun töröl kiged : mingγan naγ[u]d töröl-tür :
nasuda uridu töröl-i medekü boltuγai :
bi čidaqun-u erketü nasuda duradqu boltuγai :
tedeger bügüde aγui yeke jarliγ-i sonosqu bol-
tuγai :

edeger buyan-tu üiles-iyer böged :
nasuda burqan-nuγud-luγ-a nökčeküi olqu bol-
tuγai :
qamuγ kilinčas-un üiles bügüde-yi tebčikü bol-
tuγai :
qamuγ buyan-iyar boluγsad buyan-u yabudal-iyar
boltuγai :

qamuγ ulus-taki qamuγ amitan ber :
qamuγ yirtinčü-yin jobalang-ud [6b] amurliqu
boltuγai :
amitan erketen dutaγu boluγad : üy-e gesigün
dutaγu boluγsad :
tede bügüdeger ene edür-eče erketen tegüskü
boltuγai :

alimad üčüken ebečiten bey-e-ben ebderegsed :
arban jüg-tür abural ügei boluγsad :

tedeger bügüde ödter böged tonilqu boltuγai :
ebečiten bügüde küčün kiged erketen-i olqu
boltuγai :

qaγan ba buliy-a qulaγan kinaγal-tu dayisun-i
alaqui-luγ-a ayuljalduju :
eldeb jüil jaγun jobalang-ud-ača baγuraqu bo-
luγad :
daru ayuldaγsan amitan tede bükü jobalang-tan :
daγusqari ügei masi jaγun ayul-ača tonilqu
boltuγai :

kedber göbsiden uyaγdan küligüldekün kiged :
eldeb baγuraγsad-luγ-a aγsan-iyar :
kedün mingγan költi darumta-tu sedkil-luγ-a
qudqulaγdaju
eldeb barasi (ügei) ayul-dan γasalang-i olju :

tedeger amitan-u küliyesün aldaraqu boltuγai :
göbsigdeküi nisigdeküi üiles-eče tonilqu boluyu :
alaγsad amitan amin-luγ-a tegüskü boluyu :
baγuraγsan amitan ayul ügei boltuγai :

alimad amitan ölösküi umdaγasqui jobalang-dan
bolju :

tedeger eldeb idegen umdayan-i olqu boltuyai :
balai soqor beyeten eldeb öngge-yi üjekü bo-
luyu : dülei čikiten dayun-i sonosqu boluyu :
ničügün beyeten eldeb degel qubčasun-i olqu
boluyu :

ügegün yuyilinči amitan ed-ün sang-i olju bü-
rün :
olan eldeb erdenis-ün ür-e-yin ed tabar-iyar :
qamuy amitan jiryalang-tur tegüskü boltuyai :
ali ba jobalang-i sonosuysan-iyar qoor ülü
boluyu :

qamuy amitan-i üjeküy-e you-a ba :
sayin üjesküleng bey-e-yin yosubar aqu boltu-
yai :
nasuda olan jiryalang-i [7a] uriyaqu boltu-
yai :
sedkil-tür buyan-u idegen umdayan sayitur u-
čiraysan :

jimis-tü modun kiged yurban čay-tur oroqu bol-
tuyai :
tedeger amitan abuyad bayasqu boltuyai :

qamuγ tegünčilen iregsen sedkiǰü kiǰayalal ü-
gei toγuluγsan bödhi-saduva bradigabud kiged :
bas-a toγosun-ača qaγačaγsan kkir ügei sitüg-
sen-iyer :
bügüde arban ǰüg-tür takil bolγan üiledčü (:)

qamuγ dorodu amitan-i tebčikü boltuγai :
naiman čo̱le ügey-eče nögčikü boltuγai :
tedeger čo̱le-tü bütügsen qaγan-u bey-e-yi ol-
qu boltuγai :
nasuda burqan-luγ-a nökökčel=dükü boltuγai :

nasuda ündür iǰaγur-tu-r törökü boltuγai :
ed tavar ür-e kiged : sang-ud-tur učiralduqu
boltuγai :
sonosquy-a sayin aldar beyesün öngge kiged :
olan galab-ud-tur sayitur čimekü boltuγai :

qatud bügüdeger nasuda ere boluγsan-iyar :
bayatur ǰirüketü mergen gegegen boltuγai :
tedeger bügüde nasuda bodičid-un yabudal-iyar
yabuquy-yin tula :
ǰiryuγan činadu kiǰayar-a kürügsen-ü yabudal-
-iyar yabuqu boltuγai :

arban jüg-ün erketü
erdeni-yin nidün-ü emüne
burqan-nuγud erdeni-tü biidury-a siregen-tür
amuγulang-a saγuqui üjekü boltuγai :

sonosqu-i metü ubadis-un kögörge ba :
kenggerge biba quγur-ud :
naγur bulaγ büridü tataγal γoroqad böged :
altan čečeg kiged udbala čečeg ba :

idegen umdaγan degel qubčasun ed tabar
erdini subud-iyar čimejü :
eldeb altan vayiduri erdenis-ün čimegsen :
tedeger sedkigsen daru deger-e bütükü bol-
tuγai :

alibe yirtinčüyin jobalang-un daγun-i ese so-
nosuγsan :
amitan nigen taki jokilduqui üjeyü (:) [7b]
tedeger aγui yeke amitan-u öngge kiged :
činadu inadu geyigülün üiledkü boltuγai :

kümün-ü yirtinčü-tür alimad γurban asiγ-un
čiγuluγsad-iyar :
teden-ü sedkil törökü tedeger böged-tür :

basa sedkigsen bügüde sača darui-tur sedki-
ged :
buyan-u ür-e-yi oyoyata toyulqu boluyu :

küji erike kiged sürčimel ba :
eldeb degel qubčasun kiged :
čečeg-üd-ün qumaki ba :
basa tedeger nom-i üjügülküi sonosqu boluyu :

öber-ün kilinčas-un üile tegsi bütükü bolnyu :
alimad uridu jayayan-i ayul-nuyud-i bütügeged :
kedber kilinčas-un üiles-i ülü küseküi ür-e-yi
sonosuysan
tedeger amitan qočorli ügei baraydaqu boltuyai :

kedber qamuy amitan orčilang-un küliyesün-
-iyer küligdegsed :
orčilang-un salm-a degesün-iyer čingdan küligsen
bilig-ün yar-iyar küliyesün-i aldarayulqu bol-
tuyai :
qamuy jobalang-ud-ača tonilqu boltuyai :

alimad (amitan) ene Čambudib-tur ele :
alimad busu yirtinčü-yin orod-tur ele :

eldeb buyan-i gün narin-a tegsi üileddügsen :
tedeger bügüde-tür dayan bayasulčamui :

bey-e kelen sedkil-(i) bütügegsen-iyer :
bi ber dayan bayasuyad :
tedeger buyan-i minu küsegsen üreyi olqu
boltuyai :
tengsel ügei bodičid toyosun-ača qayačay-
san-iyar olqu boltuyai :

alimad kkir-eče nasuda qayačayad :
kkir ügei sedkil-iyer maytan mürgümü :
edeger oyayata irügegsen-i ügülekü bolqu :
jayun galab-ud-tur mayui jayayan-i tarqaqu
boltuyai :

edeger silüg ügesi ügülegsen-iyer :
ere eme biraman qad ijayur-tan-iyar :
kedbe : alayaban qamtudqaju ilayuysad [8a]
maytaysan-iyar :
bükü töröl-i düradqu boluyu :

bükü üy-e gesigün bügüde üy-e gesigün-iyer
čimeju :
eldeb buyan-tu erdem-iyer tegsi tegüsügsen :

kümün-ü erketü qayan nasuda tegüni takiyad :
tede ele : tegün-tür adali boltuyai :

kedber ene čikin-ü qayaluy-a-tur talbin al-
darsiqu boluyu :
tedeger nigen taki burqan-u dergede
buyan-i ese üiledügčin qoyar busu tabtayar
busu arbaduyar busu :
tedeger mingyan burqad-un dergede buyani üi-
leddügsen-iyer :

tere čay-tur ilaju tegüs nögčigsen burqan tede-
ger silüg-üd-i sonosču bürün : üjesküleng-tü orgil
neretü bödhi-saduva-tur eyin kemen jarliy bolur-un :
sayin sayin ijayur-tanu köbegüd činu jegüdün-
-tür : altan kögörge-deče tegünčilen iregsen-ü ünen
erdem jaruysan-iyar edeger kilinča-nuyud-i arilyan
sonosuysan-i : tedeger amitan buyan-u ayui yeke čoy-
-ča-luy-a tegüsügsen : olan amitan-tur tus-a kiged
jiryalang-iyar qangyan üileddüyü : qamuy kkir-nuyud-
-i arilyaqui boluysan-iyar medeküi boluyu : ene metü
ülemji yabudal-iyar tegüsügsen edeger ele : qamuy-
-iyar uridu nögčigsen čay-tur tegünčilen iregsed-i
maytayad : ayui yeke küseküi mör-tür irügeküi silta-
yabar : tegünčilen iregsed-ün adistid-iyar teden-i
sonosqu boltuyai : kemen jarliy boluysan-iyar :

tendeče tedeger amitan olan nököd quriyaγsan-
-iyar : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-u ǰarliγ-i i-
ledte maγtabai :: : :: mangghalam bhavandu :: : ::

IV. KÖNYV

[1b] namô bûddhay-a :: : :: namô dharmay-a :: : :: namô sangghay-a :: : :: degedü Altan gerel-tü erketü sudur-nuγud-un qaγan-ača ǰayaγan-u kilinča-yin ündüsün-i tasuluγči neretü dabtaγar bölög :: : :: dötüger debter ::

5. FEJEZET

tendeče ilaǰu tegüs nögčigsen burqan ünen ariγun ǰüil-iyer maγtaqui :: tegsi ilγaqui oron-tur saγuǰu bürün : masi gün narin degedü boluγsan lab maγad bariqui tegsi saγuγad sača bey-e-yin sir-a üsüd-ün nüked-eče ǰaγun mingγan čaγlasi ügei eldeb öngge-den gerel-nuγud γaruγsan-iyar burqan-nuγud-un tere oron-ača gerel γaruγsan inu : arban ǰüg-ün Gangga müren-ü qumaki-yin toγon-iyar ber üligerlebesü čeneǰü čaγlabasu üllü boluγu : tabun čöb-ün čaγ-un yirtinčü-yin oron-tur tere amitan-i gerel-iyer geyigüljü : tedeger arban kilinča-tu üiles ba : tabun ǰabsar ügei kilinča üileddügsen ba : γurban erdini-yi doromǰilan ügülegčin ba : lam-a kiged erkin saduva-i kündülekü ügei ba : baγsi kiged biraman-tur kündülel üllü üileddügčin ber amitan-u tamu kiged : aduγusun ba : birid-ün oron-tur unaγsan amitan ele : [2a] bü-

güde oron-tur tere gerel kürüged sača öber-e öber-e jirγalang-tan boluyu :: alimad tere gerel-i üjegsed ba : tere gerel-ün küčün-iyer qotola-bar bayasqulang jirγalang-tan boluγad : öngge kiged degedü törö--yi oluγsan-iyar : asiγ-un čiγulγan tegüsügsen aldar-tu ba : buyan kiged degedü medeküy-yin čiγulγan--iyar čimeg-tü boluγsan-u tula : qamuγ tegünčilen iregsen-i üjekü boluyu :

tendeče tngri-nerün erketü Qormusta tngri-yin olan čiγulγan-iyar : Gangga ökin tngri terigüten terigüten tedeger čiγuluγsan nököd γayiqamsiγ-tu boluγsan tere gerel-e duradqaγdaγsan-iyar : ilaju tegüs nögčigsen burqan qamiγ-a bükü tere jüg-tür odču oduγad : ilaju tegüs nögčigsen burqan-i γurban taki ergijü nigen jüg-tür sayubai : tendeče nasun-a tegülder Saradôdhi-yin köbegün saγuγsan oron-ačaγan bosču : degedü degel-iyen nigen mörün-tür-iyen qumiju barayun ebüdüg-iyer γajar-tur sögödčü bürün : ilaju tegüs nögčigsen burqan qamiγ-a bükü tere jüg-tür bökeyin alaγaban qamtudqaju : ilaju tegüs nögčigsen burqan-tur eyin kemen öčimüi :

ilaju tegüs nögčigsen burqan ijaγur-tanu köbegüd ba : ijaγur-tanu ökid : siravang-nuγud-un kölgen--tür ünen-iyer oroldu=sad ba : bradigabud-un kölgen--tür ünen-iyer oroldusad ba : yeke kölgen-tür ünen-

-iyer orol-duγsad ba : busu ber amitan bolbasu teng-
sel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodi qutuγ-i ilete
toγulǰu [2b] burqan bolqui küsegčid : ǰayaγan-u ki-
linča-nuγud-i öber-e öber-e arilγan namančilamui :
teyin kemen öčimüi :

ilaǰu tegüs nögčigsen burqan nasun-a tegülder
Saradôdhi-yin köbegün-tür eyin kemen ǰarliγ bolur-
-un : Saradôdhi-yin köbegün tegün-tür iǰayur-tanu
köbegüd ba : iǰayur-tanu ökid : siravang-nuγud-un
kölgen-tür ünen-iyer orolduγsad ba : bradigabud-un
kölgen-tür ünen-iyer orolduγsan ba : yeke kölgen-tür
ünen-iyer orolduγsan ba : busud böged amitan bolbasu
ber : tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodi qutuγ-
-i iledte toγulǰu burqan bolun küsegčid edür γur-
ban taki söni γurban taki degedü degel-iyen nigen
mörün-tür qumiǰu : barayun ebüdüg-iyer γaǰar-tur sö-
gödčü: alaγaban qamtudqan edeger silüg-üd-i [... ...]

olan amitan-i emčileküi ba :
olan amitan-a ǰirγalang kiged yirtinčü-tekin-
-i yeke-de nigüleskü ba :
olangki amitan tngri kiged (:) kümün bügüde-
-tür tus-a ba :
amuγulang-iyar emleküy-yin tula :

ilaǰu tegüs nögčigsen burqan alimad edüge-ki ele :

arban ǰüg-ün yirtinčü-tür tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodi qutuγ-i ilete toγuluγsan burqan boluǰu bürün :

nom-un kürdün-i sayitur orčiγuluγad :

nom-un kürdün-i sayitur üǰügülügči :

nom-un törö-yi sayitur bariγči :

nom-un öglige-yi sayitur öggün ǰokiyaγči :

nom-un ǰula-yi sayitur sitaγaγči :

nom-un qur-a-yi sayitur oroγuluγči :

nom-un kögörge-yi sayitur deleddügči :

nom-un yeke kögörge-(yi) sayitur deleddügči :

nom-un labai sayitur daγurisqaγči :

nom-un yeke γool modun-i sayitur bayiγuluγči :

[3a] qamuγ amitan-tur nom-un öglige-yi qangγan öggügči :

eke-tü amuγulang yabudal-tur oroγuluγči :

ilaǰu tegüs nögčigsen burqan tedeger-tür mürgümü bi :

γutaγar bölög [=debter] :: : ::

ilaju tegüs nögčigsen burqan takiγdaquy-yin oron mürgügdekü-yin oron : kündüleküy-yin oron : medekü boluγsan : ilete boluγsan : ger-e boluγsan : eke-tü üliger boluγsan : medekü-tür tegüsügsen : üjekü-luγ-a tegüsügsen : teden-e bi beyen kelen sedkil-iyer mürgümü :

üjügür kijaγar ügei orčilang-tur orčiqui čaγ--tur : bi tačiyangγui-tur siqaγdaqui ba : urin-a siqaγdaqui ba : mungqaγ-a siqaγdaqui ba : bey-e kelen sedkil-iyer alimad jayaγan-u kilinča-yi ilete quriyan üileddügsen ba : burqan-u nom-tur sengkerekü ügei : bursang quvaraγ-ud-tur sengkerekü ügei : buyan kiged buyan busu-tur sengkerekü ügei ba : tegünčilen iregsen-ü beyen-eče maγui sedkil-iyer čisun γaγaγsan ba : nom-i tebčigsen ba : bursang quvaraγ-ud-i olgiγsan kiged : ayaγ-qa tegimlig-üd-i alaγsan ba : ečige eke-yi alaγsan kiged : beyen-ü γurban jüil : kelen-ü dörben jüil : sedkil-ün γurban jüil bolui :

arban kilinča-tu üiles-i üileddügsen ba : üiledkegülügsen kiged : daγan bayasulčaγsan jarim-ud amitan kelen ber sirigün üge ügüleküi kiged : üteger-te doromjilaγsan ba : siduryu busu aγ-a jali--tu boluγsan : ey-e ügei aγ-a jali-tu boluγsan ba : jiryuyan jüil amitan-u orčilang-iyar orčiγsan ba : ečige eke-tegen öslegülüg-sen ba : [3b] čuburil-dan

ba : takil-un oron ba : ile buyan-dan ba : dörben jüg-ün buyan-i sakiγčid-un buyan-u čiγulγan-u ed qulaγuγsan ba : yambar surtaqun-u delekei-tür nomoqadqan üiledkün-eče qaγačaγsan ba : üiledügči ba : suryaγuli-yin noyan-u suryali ese abuγsan ba : bradigabud-un kölgen-tür ünen-iyer oroγsan ba : siravang-un kölgen-tür ünen-iyer oroγsan ba : yeke kölgen-tür ünen-iyer oroγsan ba : tegün-eče busu amitan-tur sonosqui maγuy-yi üileddügsen kiged : quriyaγsad-ta nisigdekü ba : teden-tür urin-i törögülkü mungqaγ kiged : qaram-ača boluγsan sedkil-iyer : ilaju tegüs nögčigsen burqan-tur sirigün üge ügülekü kiged degedü nom-i nom busu kemen ügülegčin kiged : nom busu degedü nom kemen ügülegsen tedeger-i ber ilaju tegüs nögčigsen burqan medegsen boluyu : ile boluγsan : ger-e boluγsan : eke-tü üliger boluγsan : medekü-tür tegüsügsen : üjekü-luγ-a tegüsügsen : tedeger-ün emüne öber-e öber-e namančilamui : ülü bučamui : qoyinaγsida ber buu üiledsügei bi :

yambar uridu bôdhi-saduva mahā-saduva-nar tedeger uridu bodičid-un tula yabuqui-tur ele : jayaγan-u kilinča-nuγud-i öber-e öber-e namančilaqui kiged : tegünčilen ülü bučaqui : bi ber jayaγan-u kilinča-nuγud-i öber-e öber-e namančilamui : ülü bučamui : nököge-de ber buu ügülesügei : yambar irege e-

düi čaγ-tur : bödhi-saduva mahā-saduva-nar tedeger bödhi-[4a]-saduva-nar-un yabudal-iyar yabuqui čaγ--tur ele ǰayaγan-u kilinča-nuγud-i öber-e öber-e namančilan üiledkü kiged : bučaqui ügei boluγad : tegünčilen bi ber ǰayaγan-u kilinča-nuγud-i öber-e öber-e namančilamui : ülü bučamui : qoyinaγsida ber buu üiledsügei :

yambar edüge arban ǰüg-ün yirtinčü-tür bödhi-saduva mahā-saduva-nar bodičid-un tula : yabuqui--tur ele ǰayaγan-u kilinča-nuγud-i öber-e öber-e namančilaqui ba : ülü bučamui tegünčilen bi ber ǰayaγan-u kilinča-nuγud-i öber-e öber-e namančilaγad namančilamui : qoyinaγsida ber buu üiledsügei :

yambar nögčigsen kiged : irege edüi ba : edüge boluγsan bödhi-saduva maha-saduva-nar bodičid-un yabudal-iyar yabuqui-tur ele : ǰayaγan-[u kilinča-]--nuγud-i öber-e öber-e namančilaqui kiged : tegünčilen öber-e öber-e namančilaqui boluγsan : bi ber ǰayaγan-u kilinča-nuγud-i öber-e öber-e namančilaγad : namančilamui : ülü nuγun [?] üileddümüi : qoyinaγsida ber üiledkü ügei bolui : kemen ügülegdekü :

Saradödhi-yin köbegün tere metü iǰaγur-tanu köbegüd ba iǰaγur-tanu ökid-tür : qamuγ nom-ud-tur kilinča-nuγud üge-yin tula tegsi ariγun olun taγalaqui-bar : ene metü ǰayaγan-u kilinča-nuγud-i öber-e

(öber-e) namančilan üileddüyü : ülü bučaydaqui : qoyinaysida ber üiledkü ügei : ken qan ijayur-tanu köbegün-i üjeged : yeke sala modun metü yeke ed-tü bayaliyud altan erdini ber masi olan keregten-ü jüil-iyer jiryaju : yeke onoly-a-tu onolyas-un dotor-a ber törösügei kemen : tere ber [4b] küsegčid ene metü jayayan-u kilinča-nuyud-i öber-e öber-e namančilamui : bučan ülü üileddümüi : qoyinaysida ber ülü üileddümüi :

ken biraman-u üjeged yeke sala modun metü bügüde ba : ger-ün ejen-i üjeged yeke sala modun metü yeke bayaliyud olan ed tabar-tu jibqulang yeketü : olan keregten altan qumaki-yin jüil-iyer masida jiryaju : yeke onoly-a-tu yeke onolyas-un dotor-a törösügei kemen küsegčid tere ber ene metü jayayan-u kilinča-nuyud-i öber-e öber-e namančilamui : bučan ülü üileddümüi : qoyinaysida ber üiledkü ügei :

ken dörben maqaranča tngri-(yin) ijayur-tan tngri-ner-ün törö-tür oroqui-luy-a adali : törökü kemen küsegčid : tere ber ene metü jayayan-u kilinča-nuyud-i öber-e öber-e namančilamui : ülü bučan üileddüyü : qoyinaysida ber üiledkü ügei :

ken yučin yurban tngri-ner-ün törö-tür oroqui-luy-a adali : kemen küsegčid : tere ber ene metü jayayan-u kilinča-nuyud-i öber-e öber-e namančilamui :

ülü bučan üileddüyü : qoyinaysida ber üiledkü ügei :

tegünčilen ken qadqulduyan-ača qayačaysan tngri kiged : busud-i qubilyayči bayasqulang-tu tngri ba : busud-i qubilyayči erketü tngri kiged : bürin iǰayur-tu tngri ba : bürin tngri-ner-ün emüne yarqui tngri kiged : bürin nökör-tü tngri ba : yeke bürin tngri kiged : tungyalay gerel-tü tngri ba : üčüken buyan-tu tngri kiged : čaylasi ügei buyan-u tngri ba : delgeregsen buyan-tu tngri kiged : egülen ügei tngri ba : buyan törökü [5a] tngri kiged : yeke ür-e-tü tengri ba : amitan-u medekü ügei tngri kiged : oki ed-tü geyigülügči tngri ba : masi üǰegsen tengri kiged : yeke kümün tengri ba : ülü üǰegči tngri kiged : door-a busu tngri-ner-ün törö-tür oroquiluy-a adali : kemen küsegčid : tere ber ene metü ǰayayan-u kilinča-nuyud-i öber-e öber-e namančilamui : ülü bučaydaqui : qoyinaysida ber ülü üileddümüi :

ken öngge ügei oytaryui kiǰayalal ügei : erketen-i oyir-a oduysan-u ǰüil ba : medekü kiǰayalal ügei : erketen-i oyir-a oduysan-u ǰüil ba : sedkikü ügei sedkikü busu erketen-tür oyir-a oduysan tngri-ner-ün törö-tür oroqui-luy-a adali kemen küsegčid : tere ber ene metü ǰayayan-u kilinčas-i öber-e öber-e namančilamui : bučan ülü üiledümüi : qoyinaysida ber ülü üiledümüi : ken ürgülǰide oroquy-yin ür-

-e kiged : nigen taki qarin irekü-yin ür-e ba : qarin ülü irekü-yin ür-e dayini daruγsan böged-i iledte üiledügsen-i küsegčid : tere ber ene metü jayaγan-u kilinča-nuγud-i öber-e öber-e namačilan üileddümüi : bučan üiledkü ügei : qoyinaγsida ber ülü üileddümüi :

γurban uqaγan ba : jirγuγan ile medekü-i kiged : kučün-ü jüil ba : erke-yin jüil kiged : sirawang-nuγud-un baramid ba : sirawang-nuγud-un erke nasun-u činege aldarsiγsan ba : öber-iyen bödhi-saduva ilete bolγan üileddügsen-i küsegčid tere ber ene metü jayaγan-u kilinča-nuγud-i [5b] öber-e öber-e namančilan üileddümüi : qoyinaγsida ber ülü üileddüγü :

ken qamuγ-i medegčid-ün degedü medekü-i kiged : tegsi ariluγsan qamuγ-i medegči ba : sedkijü barasi ügei degedü medekü-i kiged : adalidqasi ügei degedü medekü-i ba : ünen tegüs toγuluγsan burqan-u degedü medekü-i ilete bütügesügei kemen küsegčid tere ber ene metü jayaγan-(u) kilinča-nuγud-i öber-e öber-e namančilan üileddümüi (:) ülü bučan üiledüγü :

tere ele jayaγan-u tula kemebesü : Saradödhi-yin köbegün tegünčilen iregsen qamuγ nom inu sitügen-eče boluγsan kemen nomlaγsan-u tula bolui : ündüsün kiged siltaγan ba busu nökčeldügči-eče bu-

sud-iyar töröyü : busud türiddüyü : tegüntür nögčigsen nom alimad bui : tedeger inu türiddügsen baraysan-ača anggijiraysan düritü bolui : tedentür ber jayayan-u kilinča kedüi-ken ber ügei bolui : tere metüs-iyer egüdügsen ber ügey-eče boluysan buyu : teden-tür ber jayayan-u kilinča kedüi-ken ber ügei : tere yayun-u tula ele kemebesü : Saradôdhi-yin köbegün tegünčilen iregsen qamuy nom kemebesü qoyosun inu amitan ügei amin ügei ôuburil ügei : ese törögsen ese düriddügsen ese egüdügsen kemen nomlaysan-u tula-da bolui : Saradôdhi-yin köbegün : qamuy nom-ud bey-e-eče törögsen : bi ber bui busu bolui : Saradôdhi-yin köbegün ba : ijayur-tanu köbegüd : ijayur-tanu ökid (:) kedber eyin uqaydaqui :

amitan ügei : eüs nom-un törö-tür orolduqui ene inu jayayan-u kilinčas-un [6a] jalyal-i tasuluysan kemegdeyü : Saradôdhi-yin köbegün ene inu öber-e öber-e namančilaysan boluyu : tendeče bas-a ilaju tegüs nögčigsen burqan-a nasun-a tegülder Saradôdhi-yin köbegün eyin kemen öčibei :: : ::

ilaju tegüs nögčigsen burqan-a ijayur-tanu köbegüd ba : ijayur-tanu ökid siravang-nuyud-un kölgen-tür ünen-iyer orolduysan ba : bradigabud-un kölgen-tür ünen-iyer orolduysan ba : yeke kölgen-tür ü-

nen-iyer orolduγsan ba : taki busud amitan ber bol-basu tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodi qutuγ--i ilete toγuluγsan burqan bolsuγai kemen küsegčid ber :

yambar-iyar buyan-u ündüsün-tür dayan bayasulčaγ-daqui : teyin kemen öčibesü : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan nasun-a tegülder Saradôdhi-yin köbegün-tür eyin kemen ǰarliγ bolbai :

Saradôdhi-yin köbegün egün-tür iǰaγur-tanu köbe-güd ba : iǰaγur-tanu ökid edür γurban taki söni γur-ban daki : degedü degel-iyen nigen mörün-tür-iyen qumiǰu : barayun ebüdüg-iyer-iyen γaǰar-tur sögöd-čü : alaγaban qamtudqaǰu bürün : edeger ayalγus-i kemen ügülegdekü :

arban ǰüg-ün yirtinčü-tür ele alimad kedbe : a-mitan öglige-eče boluγsan : buyan-nuγud-un boda ber üiledügsen ba : šaγšabad-ača boluγsan kiged : bisil-γal-ača boluγsan-u buyan-nuγud-i ilete boda ber üi-ledügsen tedeger-i quriyan üiledügsen-i tede bügüde--tür ber dayan bayasulčamui : degedü sedkil-iyer da-γan bayasulčamui :

čing bekiden dayan bayasulčaqui kiged : erkin ba : ülemǰi kiged : deger-e ba : tülkikü sayin ba : bušuγ-tu kiged : lam-a ba : tengsel ügei kiged : ü-lisi ügei ba : sačalal ügei ba : [6b] sača busu-luγ-

-a sačayu boluysad-ta dayan bayasulčamui :

arban jüg-ün yirtinčü-tür ele : ali ken böged amitan öglige-eče boluysan : buyan-nuyud-un boda činar kiged : šayšabad-ača boluysan kiged : bisilyal--ača boluysan buyan-nuyud-un boda ber ilete quriyan üiledügsen boluyu : tedeger qamuy bügüde-eče boluysan-tur ber dayan bayasulčaysan-iyar degedü sedkil--iyer dayan bayasulčayad : dayan bayasulčaysan-iyar sača busu-luy-a sačayu boluysad-da dayan bayasulčaqu boluyu :

arban jüg-ün yirtinčü-tür ele ali ken böged amitan öglige-eče boluysan buyan-nuyud-un boda ber ilete quriyan üiledügsen boluyu : alimad böged bôdhi--saduva edüge ele uridu sedkil-i egüskeküi-ber tedeger urida bodičid sedkil egüskeküi-luy-a tegüsügsen buyan-u ündüsün alimad sayin bögesü bôdhi-saduva-nar jayun galab-ud-tur böged buyan-nuyud-un čoyčas alimad bui ba : bôdhi-saduva-nar töröl ügei nom-tur küličenggüi oluysan buyan-nuyud-un čoyčas alimad bui kiged : qarin ülü iregčid-ün buyan-nuyud--un čoyčas alimad bui ele : bôdhi-saduva-nar nigen töröl-i örisügsen buyan-nuyud-un čoyčas-tur alimad bui ele : tedeger bügüde-tür dayan bayasulčamui :

degedü sedkil-iyer dayan bayasulčayad : dayan bayasul=čamui :

sača busu-luγ-a sačaγu boluγsad-da dayan bayasulčaqu boluyu :

bôdhi-saduva mahā-saduva-narun tedeger uridu bôdhi-saduva-narun yabudal-iyar yabuqui-tur ele : ǰiryuγan činadu kiǰayar-a kürügsen-luγ-a tegüsügsen buyan-u ündüsün-i ilete quriyan üiledügsen alimad bui ele : tedeger bügüde-tür (ber) dayan bayasulčamui :[7a] degedü sedkil-iyer dayan bayasulčayad : čing bikide dayan bayasulčaqu boluyu :

nigen ba : ülemǰi kiged : deger-e ba : tülikü sayin ba : bušuγ-tu kiged : lam-a ba : tengsel ügei kiged : ülisi ügei ba : sačalal ügei kiged : sača busu-luγ-a sačaγu boluγsad-da dayan bayasulčaqu boluyu :

irege edüi čaγ-taki bôdhi-saduva mahā-saduva tedeger bodičid-un tula yabuqui-tur ele ǰiryuγan činadu kiǰayar-a kürügsen-luγ-a tegüsügsen buyan--nuγud-un čoγ-čas quriyan üiledkü boluγsan-iyar alimad bui inu tedeger bügüde-tür ber dayan bayasulčamui : degedü sedkil-iyer dayan bayasulčayad : dayan bayasulčamui : sača busu-luγ-a sačaγu boluγsad-da dayan bayasulčaqu boluyu :

bôdhi-saduva mahā-saduva alimad böged edüge arban ǰüg-ün yirtinčü-tür ele bodičid-un tula ǰiryuγan činadu kiǰayar-a kürügsen-luγ-a tegüsügsen buyan-nu-

γud-un čoγčas-i ilete quriyan üileddügsen : alimad bui inu tedeger bügüde-tür ber dayan bayasulčamui : degedü sedkil-iyer dayan bayasulčayad : dayan bayasulčamui : sača busu-luγ-a sačayu boluγsad-da dayan bayasulčaqu boluyu :

olan amitan-tur tusa kiged : olan amitan-tur amuγulang ba : yirtinčü-tekin-i nigülesüged : olangki amitan kiged tngri kümün bügüde-tür asiγ tusa-yi emčilen jiryayulquy-yin tula : erten-ü tegünčilen iregsen dayini daruγsan ünen tegüs toγuluγsan tedeger burqan-nuγud tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodičid-i ilete toγulju burqan bolju bürün : nom-un kürdün-i orčiγuluγad : nom-un kürdün-i sayitur üjügülügči : nom-un töröi sayitur bariγči : nom-un qur-a-yi [7b] sayitur oroγuluγči nom-un qur-a-yi sayitur öggügči : nom-un kögörge-yi sayitur deleddügči : nom-un kögörge-yi yekede sayitur deleddügči : nom-un labai sayitur aldarsiγu=luγči : nom-un amin-u modun-i sayitur bayiγuluγsan : nom-un jula-yi sayitur sitayan üileddügči : qamuγ amitan-tur nom-un öglige-yi qangyan üiledügči : alimad sayin tegsi ičegüri-tü yabudal-tur oroγuluγsan kiged : tegündür sirawang-nuγud-un kölgen ba : bôdhi-saduva-nar-un kölgen ba : tegün-eče busu qamuγ amitan-(u) buyan-i ündüsün-i egüskekü alimad bui inu tedeger bügüde-tür ber dayan bayasulča-

mui : degedü sedkil-iyer dayan bayasul-čayad : dayan bayasulčamui : sača busu luγ-a sačayu boluγsad--da dayan bayasulčaqu boluyu :

olan amitan-i emčilekü ba : olan amitan-tur ǰiryalang kiged : yirtinčü-tekin-i nigülesküi ba : olangkin amitan kiged : kümün tengri-ner-tür tus-a ba : emlen amuγuluγsan-u tula : irege edüi čaγ-taki ilaǰu tegüs nögčigsen burqan tedeger tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodičid-un ilete toγuluγsan burqan boluγad nom-un kürdün-i orčiγulqui boluγsan--u ǰayura böged alimad sayin bögesü (:) siravang-nuγud-un kölgen ba : bradigabud-un kölgen ba : bôdhi--saduva-nar-un kölgen ba : tegün-eče ber busu amitan-u buyan-u ündüsün-i egüskekü boluγsan alimad sayin bögesü tedeger bügüde-tür ber dayan bayasulčamui : degedü sedkil-iyer dayan bayasulčayad : dayan bayasulčamui : sača busu-luγ-a sačayu boluγsad--ta dayan bayasulčaqu (boluyu :)

[8a] olan amitan-i emčilekü kiged : olan amitan-tur amuγulang ba : yirtinčü-tekin nigülesüged olangkin amitan ba : tngri kümün bügüde-tür tusalan emčilekü ber : ǰiryaγulquy-yin tula-da : edüge-ki ele arban ǰüg-ün yirtinčü-tür ele ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-nuγud tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodičid-i ilete toγuluγsan burqan boluγad : nom-un

kürdün-i sayitur orčiγuluγsan-iyar : nom-un kürdün -i sayitur üǰügülügči : nom-un töröyi sayitur bariγči : nom-un qur-a-yi sayitur oroγuluγči : nom-un qur--a-yi sayitur öggügči : nom-un öglige-yi ǰokiyaγči : nom-un ǰula-yi sayitur sitaγan üileddügči (:) nom--un kögörgeyi deleddügči : nom-un yeke kögörge-yi deleddügči : nom-un labay-yi aldarsiγul-un tataγči : nom-un amin-u modun-u bayiγuluγči : qamuγ amitan--tur nom-un öglige-yi qangγan ǰokiyaγči : alimad sayin tegsi ičegüri-tü yabudal-iyar oroγuluγsan kiged : tegün-tür siravang-nuγud-un kölgen ba : bradigabud--un kölgen ba : bôdhi-saduva-nar-un kölgen ba : tegün-eče busu ber amitan-u buyan-u ündüsün-i egüskeküi alimad sayin bögesü tedeger bügüde-tür ber daγan bayasulčamui : degedü sedkil-iyer daγan bayasulčaγad : daγan bayasulčaγad : daγan bayasulčamui : sača busu-luγ-a sačaγu boluγsad-da daγan bayasulčaqu boluyu : kemen ügüleküi bolui :

Saradô=dhi-yin köbegün ele ene daγan bayasulčaqui ber buyan-nuγud-un čoγ-čas kemegdeγü :

iǰaγur-tanu köbegüd ba : iǰaγur-tanu ökid daγan bayasulčaqui ber buyan- [8b] -nuγud-un čoγ-čas-iyar egün-tür daγan bayasulčabasu ele : kedün olan toγolasi ügei čaγlasi ügei buyan-u čoγ-čas-i egüskekü boluyu : Saradôdhi-yin köbegün γurban mingγan yeke ming-

γan yirtinčü-teki nuγud-un amitan ber : yirtinčü-yin oron-tur Gangga müren-ü qumaki-yin toγatan kedüi bükü tedeger amitan čuburil baraγsan dayini daruγsan boluγu :

iǰaγur-tanu köbegüd ba : iǰaγur-tanu ökid : alimad kedber nasun turqaru atala tedeger-tür degel qubčasun idegen kiged : ebedčin-i emčilen anaγulquy-(-yin) olan keregten-ü jüil-iyer alimad kündülel üiledüged ken ber dayan bayasulčamui : egün-tür dayan bayasulčaqu boluγu : tegün-eče ber buyan-nuγud yekengki olan toγolasi ügei čaγlasi ügei egüskekü boluγu : Saradôdhi-yin köbegün tere metüs-iyer ele : iǰaγur--tanu köbegüd ba : iǰaγur-tanu ökid : tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodičid-i ilete toγuluγsan burqan bolsuγai kemen küsegčid ber egün-tür dayan bayasulčamui (:) egün-tür ber dayan bayasulčan üiledkü boluγu : qatun kümün ere kümün-ü erketü-yin olun töröged : qatun kümün-ü erketü-yi ularisuγai kemen küsegčid ber dayan bayasulčamui : egün-tür ber dayan bayasulčaqu teyin kemen jarliγ bolbasu : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-tur nasun-a tegülder Saradôdhi-yin köbegün eyin kemen öčibei :

ilaǰu tegüs nögčigsen irege edüi bôdhi-saduva mahā-saduva-nar-i geyigül-ün üiledkü boluγu : edüge boluγsan qamuγ bôdhi-saduva-[9a]-nar-un küsen egüske-

küi boluγsan-iyar duradquy-yin beyesi basa ber nomlan soyurqaqui kiged : kemen öčibe-sü ilaǰu tegüs nögčigsen nasun-a tegülder Saradôdhi-yin köbegün-tür eyin kemen ǰarliγ bolurun : Saradôdhi-yin köbegün egün--tür iǰaγur-tanu köbegüd ba : iǰaγur-tanu ökid siravang-un kölgen-tür ünen-iyer oroldu γsan ba : bradigabud-un kölgen-tür ünen-iyer oroldu γsan ba : yeke kölgen-tür ünen-iyer oroldu γsan kiged busu taki amitan bögesü ber : tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodičid-i ilete toγuluγsan burqan bolsuγai kemen küsegčid ber : edür γurban taki söni γurban taki : degedüdegel-iyen nigen mörün-tegen qumiǰu : baraγun ebüdüg--iyer-iyen γaǰar-tur sögödčü : alaγaban qamtudqaǰu bürün : eyin kemeged : ilaǰu tegüs nögčigsen alimad ken böged edüge ele : arban ǰüg-ün yirtinčü-yin oron--tur ele : tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodičid--i iledte toγuluγsan burqan boluγsan teden-e mürgüged : nom-un kürdün-i sayitur orčiγul-un duraddun üileddümüi :

ilaǰu tegüs nögčigsen burqan tedeger olan amitan--i emčilekü kiged : olan amitan-(i) amuγulang ba : yirtinčü-tekin-i nigülesüged olangkin amitan kiged : tengri kümün bügüde-tür tusa kiged : emčilen amuγulqu-yin tula--da : nom-un kürdün-i sayitur orčiγul-un soyurq-a : nom--un kürdün-i üǰügülün soyurq-a : nom-un törö-yi sayitur

bariγul-un soyurq-a : nom-un öglige-yi ǰokin soyurq--a : nom-un ǰula-yi [9b] sayitur sitaγan soyurq-a : nom-un qur-a-yi sayitur oroγul-un soyurq-a : nom-un qur-a-yi sayitur öggün soyurq-a : nom-un kögörge-yi sayitur deleddün soyurq-a : nom-un labai aldarsiγul--un soyurq-a : nom-un amin-u modun-u bayiγul-un soyurq-a : kemen ügülegdeküi : Saradô=dhi-yin köbegün busu ber iǰaγur-tanu köbegüd ba : iǰaγur-tanu ökid : siravang-nuγud-un kölgen-tür ünen-iyar oroγsan ba : bardigabud-un kölgen-tür ünen-iyer oroγsan ba : yeke kölgen-tür ünen-iyer oroγsan ba : amitan busu ber bögesü : edür γurban taki söni γurban taki : degedü degel-iyen nigen mörün-tür-iyen qumiǰu : barayun ebüdüg-iyer-iyen yaǰar-tur sögödčü : alaγaban qamtudqaǰu bürün : eyin kemen ügülegdeküi :

ilaǰu tegüs nögčigsen burqan ked be : edüge-ki arban ǰüg-ün yirtinčü-tür ele : qalaγun amin-iyan tuγurbiγsan tedeger ilaǰu tegüs nögčigsen burqan tedeger-tür mürgümü : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan tedeger-tür mürgün ǰalbariγsan-iyar : ilaǰu tegüs nögčigsen tedeger olan amitan-i emčileküi ba : olan amitan--tur amuγulang ba : yirtinčü-tekin-i nigülesküi kiged : olangkin amitan kiged : tngri kümün bügüde-tür tus-a kiged emčilen amuγulquy-yin tulada : nom-un kürdün-i ele sayitur orčiγuluγad : nom-un ǰula-yi sitaγan ǰoki-

yayči : nom-un qura-yi sayitur oroγuluγči : (nom-un qur-a-yi sayitur öggügči [:]) nom-un kögörge-yi inu sayitur deleddügči : nom-un yeke kögörge-yi inu sayitur deleddügči : nom-un labay-yi inu sayitur tatan aldar-(siγuluγči :) [loa] nom-un amin-u modun-i sayitur bayiγuluγči : nom-un ǰula-yi inu sitaγan takin ǰokiyaγči : qamuγ amitan-tur nom-un öglige-yi qangγan öggügči : alimad sayin tegsi ičegüri-tü yabudal--iyar oroγuluγsan-u tula : nigen tedüi saγun soyurq-a :

ene ǰalbarin öčigsen čoγčas inu ene ber tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodičid-i oγoγata ǰorin irügeǰü bürün : yambar-čilan ele tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodičid-i oγoγata irügen tegünčilen egün-tür oγoγata sayitur ǰorin irügemüi kemen ügülegdeküi : Saradôdhi-yin köbegün ene kemebesü ǰalbarin öčiküi čoγ-čas kemegdeyü :

iǰaγur-tanu köbegüd ba : iǰaγur-tanu ökid ene ǰalbarin öčiküi ken čoγ-čas-iyar ǰalbarin öčibesü ele : kedün olan toγolasi ügei čaγlasi ügei buyan-nuγud töröküi boluyu : Saradôdhi-yin köbegün iǰaγur-tanu köbegün ba : iǰaγur-tanu ökid ked ba : γurban mingγan yeke mingγan yirtinčü-yin orod-tur kedüi bükü tedeger doloγan ǰüil erdenis-iyer dügürgeǰü : tegünčilen iregsed-de lab öglige öggügsen-tür inu kedber tedeger tegünčilen iregsen nom-un kürdün-i orčiγul-un duradbasu

ele : tere inu tegün-eče kedün olan čaγlasi ügei toγolasi ügei buyan-nuγud törökü boluyu : Saradôdhi--yin köbegün γurban mingγan yeke yirtinčü-yin oron-i eyin kemen üǰegdekü̈i :

Saradôdhi-yin (köbegün) yirtinčü-yin oron Gangga müren-ü qumaki-yin toγ-a-luγ-a sača kiged : kedü̈i bükü tedeger iǰaγur-tanu köbegüd ba : iǰaγur--tanu ökid [lob] kedbe : doloγan ǰüil erdenis-iyer dügürgeǰü bürün : tegünčilen iregsed-de öglige öggügsen-eče kedbe tedeger tegünčilen iregsed-de ǰalbarin öčibesü ele : tere inu tegün-eče kedün olan čaγlasi ügei toγolasi ügei buyan-nuγud törökü boluyu : tere yaγun-u tula kemebesü ele : Saradôdhi-yin köbegün bi önide bôdhi-saduva-nar-un yabudal-iyar yabuqui-tur ele : tegünčilen iregsed-de nom-un kürdün--i orčiγul-un ǰalbarin öčigsen-iyer : tere buyan-u ündüsün-iyer ele : tngri-ner-ün erketü Qormusta kiged: umartal ügey-yin eǰen Bürin tengri ba : ilaǰu tegüs nögčigsen olan amitan-i emčilekü̈i kiged : olan amitan-i ǰiryaγulqui ba : yirtinčü-tekin-i nigülesüged : kedün olan amitan ba : tengri kümün bügüde-tür tus--a kiged : emčilen ǰiryaγulquy-yin tulada : nom-un kürdün-i sayitur orčiγul-un soyurq-a : kemen nom-un kürdün-i sayitur orčiγulquy-a ǰalbarin öčibei ::

Saradôdhi-yin köbegün bi urida bodičid-un tula

yabudal-iyar yabuqui-tur ele tegünčilen iregsed-de ürgülji öni sayulyan jalbarin öčigsen-iyer tere buyan-u ündüsün-iyer ele : dörben ele ayul ügei kiged : tegünčilen iregsen-ü arban küčün ba : burqan-u arban naiman qoličangyui ügei nom kiged : öber-e öber-e dörben ünen uqayan ba : yeke asaraqui kiged : yeke nigülesküi ba : oyoyata yasalang-ača nögčigsen-i oluysan-iyar : minu degedü nom ber öni urtu-da orosiyulqu boluyu : teyin kemen jarliy boluyad : [lla] ilaju tegüs nögčigsen ber nasun-a tegülder Saradôdhi-yin köbegün ber eyin kemen öčibei :

ilaju tegüs nögčigsen-tür ijayur-tanu köbegüd ba : ijayur-tanu ökid ba : siravang-nuyud-un kölgen-tür ünen-iyer oroysan ba : bradigabud-un kölgen-tür ünen-iyer oroysan ba : yeke kölgen-tür ünen-iyer oroysan ba : busu ber amitan qamuy-i medegči böged bolyayul-un üiledküy-yin tulada : buyan-nuyud-un ündüsün-i yambar-čilan oyoyata irügeged : teyin kemen öčiküi kiged ilaju tegüs nögčigsen nasun-a tegülder Saradôdhi-yin köbegün-tür eyin kemen jarliy bolur-un ::

Saradôdhi-yin köbegün egün-tür ijayur-tanu köbegüd ba : ijayur-tanu ökid siravang-nuyud-un kölgen-tür ünen-iyer oroysan ba : bradigabud-un kölgen-tür ünen-(iyer) oroysan ba : yeke kölgen-tür ünen-

-iyer oroγsan ba : busu ber amitan taki bolbasu tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodičid-i ilete toγuluγsan burqan bolsuγai kemen küsegčid ber edür γurban taki söni γurban taki edeger silüg-üd kemegdeyü :

urida ba ečüs ügei orčilang-tur ele : orčiqui čaγ-turi minu buyan-u ündüsün-i ilete quriyan üiledügsen bolbasu burqan ba : nom ba : bursang quvaraγ--ud ba : čuburil-tan ba : ečüs-tür ündüsün-ü töröl--tür törögsed-de ba : busu ber amitan bolbasu ber : nigen-de adquγsan-u tedüyiken idegen öggügsen ba : arilγaqui ber alimad sayin bögesü ba : ǰalbarin öčiküi alimad sayin bögesü itegel yabuγulqui : [11b] alimad sayin bögesü dörben surtaqun-luγ-a tegüsügsen buyan-u ündüsün alimad sayin bögesü öber-e öber-e namančilaqui-luγ-a tegüsügsen buyan-u ündüsün alimad sayin bögesü : daγan bayasulčaqui-luγ-a tegüsügsen buyan-nuγud-un boda-yi üiledügsen : alimad sayin bögesü ǰalbarin öčiküi-luγ-a tegüsügsen buyan : alimad sayin ber tedeger bügüde-yi nigen-e qoliyan üliǰü : nuta sedkil-iyer nomoqadqan tegsi toniluγsan ba : barimtalaqui ügei (sedkil-)iyer qamuγ amitan-tur öggümüi :

yambar-čilan buyan-nuγud-un ündüsün-(i) qamuγ amitan-tur öggün üiledügči : ilaǰu tegüs nögčigsen

burqan-nuγud : burqan-u tačiyangγui ügei degedü medeküy-yin eǰen-ü yambar-čilan tere metü medeküy-yin minu buyan-u ündüsün-i ögsügei : qamuγ amitan γar--taγan erdini-luγ-a tegüskü boltuγai : oγtarγuy-yin sang ügülesi ügei barasi ügei : ed tavar-tu kiged : buyan-nuγud barasi ügei : nom barasi ügei kiged : degedü medekü barasi ügei ba : ǰokiyangγui-tur barasi ügei kiged : tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodičid iledte toγuluγsan burqan bolǰu : ⟨qamuγ--i medegči-yin⟩ qamuγ-i medegči-yin degedü medekü olqu boltuγai : minu edeger buyan-u ündüsün-i qamuγ amitan-tur öggügsen-eče boluγsan alimad buyu : tede ele : bügüde-yi nigen-e quriyan ülijü : čiγulǰu qamtudqaǰu bürün : tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodičid-un qutuγ-tur oγoγata ǰorin irügesügei : ene buyan-u [12a] ündüsün-iyer bi ba qamuγ amitan bügüde tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodičid-i ilete toγulǰu burqan bolqu boltuγai : qamuγ-i medegči-yin degedü medekü ber olqu boltuγai :

yambar-čilan erten-ü bôdhi-saduva mahā-saduva--nar bodičid-un yabudal-iyar yabuqui-tur ele : tedeger qamuγ-i medegči böged bolqu-yin tulada : buyan-u ündüsün-i sayitur irügegsen tegünčilen bi ber böged qamuγ-i medegči böged bolquy-yin tulada : buyan-u ündüsün-i oγoγata ǰorin irügesügei : ene buyan-u ün-

düsün-iyer bi ber qamuγ amitan tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodičid-i ilete toγulǰu burqan bolqu boltuγai : qamuγ-i medegči-yin degedü medeküi ber olqu boltuγai :

yambar-čilan irege edüi čaγ-taki tedeger bôdhi--saduva mahā-saduva-nar bodičid-un tulada : yabuqui--tur ele : qamuγ-i medegči böged bolun üiledküy-yin tulada : qamuγ-buyan-u ündüsün-i sayitur irügeküi bolqu-i metü : tegünčilen bi ber qamuγ-i medegči böged bolquy-yin tulada : buyan-u ündüsün-i oγoγata ǰorin irügesügei : ene buyan-u ündüsün-iyer bi ber qamuγ amitan tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodičid-i ilete toγulǰu burqan bolqu boltuγai : qamuγ-i medegči-yin degedü medeküi ber olqu boltuγai :

yambar-čilan edüge-yi bügü tedeger bôdhi-saduva mahā-(saduva)-nar bodičid-un tula yabuqui-tur ele : qamuγ-i medegči böged bolquy-yin tula-da : qamuγ buyan-u ündüsün-i sayitur irügeküi metü tegünčilen bi ber qamuγ-i medegči bolquy-yin tulada : buyan-u ündüsün-i oγoγata ǰorin irügesügei : ene buyan-u ündüsün-iyer bi ber qamuγ amitan tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodičid-i ilete toγulǰu burqan bolqu boltuγai : qamuγ-i medegči-yin degedü medeküi ber olqun boltuγai :

yambar-(čilan) ilaǰu tegüs nögčigsen tegünčilen

iregsen Šigemuni burqan bodičid ǰirüken-tür sayuǰu burqan-u sedkisi ügei kkir ügei masi čayabir diyan--tur sayuǰu bürün : kilinča-tu simnus-i daruyad : degedü medekü kiged üǰen üileddügsen kiged ilete toyuluysan bodičid-tur alimad üileddügsen yayun ber bolumui : tede bügüde manayar-un ger-e sira-tur nigen dayun-luy-a tegüsügsen degedü medekün-iyer rasiyan-i olǰu bürün : ükül ügei odquy-yin mör-i ilete toyuluysan burqan boluysan metü tegünčilen bi ber qamuy amitan tengsel ügei ünen tegüs toyuluysan bodičid-i ilete toyulǰu burqan bolqu boltuyai : qamuy-i medegči-yin degedü medekü ber olqu boltuyai :

yambar-čilan ilaǰu tegüs nögčigsen (tegünčilen iregsen) ülemǰi gerel-tü kiged : Degedü gerel-tü ba : Buyan-u gerel-tü kiged : Buyan-u gerel-tü ba : budulidqui ügei kiged : Arslan kiged : J̌ayun gerel-tü kiged : Ündür gerel-tü ba : Gerel-ün toor-tu ba : Erdini yeke gerel-i yaryayči ba : Badaraqui gerel-tü kiged : Geyigülügči qayan ba : Masi čimeg-tü ba : Yeke erdini--yin orgil ba : Nom-un tuy ba : Degedü üyes neretü tegünčilen iregsen dayini daruysan ünen tegüs toyuluysan burqan tedeger kiged : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan busu böged tengsel ügei ünen tegüs toyuluysan [13a] bodičid-i ilete toyuluysan burqan bolǰu bürün : keǰiyede olan amitan-i emčileküi kiged : olan amitan-tur a-

muγulang ba : yirtinčü-tekin-i nigülesüged : olangkin amitan ba : tengri kümün bügüde-tür tus-a kiged : emčilen amuγulquy-yin tulada : nom-un kürdün-i sayitur orčiγuluγsan-iyar : tegünčilen bi ber qamuγ amitan-i tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodičid-i ilete toγulǰu burqan bolǰu bürün : olan amitan-i emčilekü kiged : olan amitan-tur amuγulang ba : yirtinčü-tekin-i nigülesüged olangkin amitan kiged tngri kümün bügüde-tür tusa ba : emčilen amuγulquy-yin tulada : nom-un kürdün-i sayitur orčiγulqu boltuγai : kemen ügülegdekü :

Saradôdhi-yin köbegün ene kemebesü sayitur irügeküy-yin bey-e bolui : uridu buyan-u čoγčas ene ǰorin irügeküy-yin beyesün ǰaγun qubi-bar oyir-a ülü kürüged üligerlebesü ber ülü baraγdaqu :

Saradôdhi-yin köbegün iǰaγur-tanu köbegüd ba : iǰaγur-tanu ökid ked ber ene suduri abubasu ber qotola-yi dotor-a-ban oroγulbasu ba : baribasu ba : uribasu ba : busud-da ber aγui yeke-de delgerenggüy-e sayitur üǰügülbesü ele : tegünü buyan-u čoγčas tegün-eče ber ülemǰi olan toγolasi ügei čaγlasi ügei egüskekü boluyu :

Saradôdhi-yin köbegün γurban mingγan yeke mingγan yirtinčü-yin oron-taki kedüi bükü amitan tedeger bügüde urid qoǰid ügegüy-e kümün-ü bey-e oluγsan boluyu : urid qoǰid ügegüy-e kümün-ü bey-e oluγsan-i-

-yar ber bodi-čid-un qutuγ-i olǰu bürün : tedeger i-ǰayur-tanu köbegüd ba : iǰayur-tanu ökid [13b] alimad ken ber kündülekü takil-iyar üiledkü-yin tula-da : takil kiged idegen ba : čilayun-u ǰirüken ba : degedü em-üd-ün ǰüil-iyer anayul-un kedüi bükü nasu turqaru atala kündülel üiledčü : kündülel üiledügsen--iyer nigen taki erdinis-ün čoγčas-i ber Sümbür ayula-yin tedüi erdenis-ün ǰüil-iyer oγoγata bariγul-un üileddüged : oγoγata γasalang-ača nögčibesü ber : tedeger-ün suburγan-tur doloγan ǰüil erdenis kemebesü : altan mönggün subud vayiduri ba : boluri ba : sbug kiged : čaγan labai ba : ulaγan subud-iyar arban ber-e ündür egüdün üiledčü bürün : teden-e sikür tuγ bančid kiged : narin bančid-iyar takil üiledbesü ele :

Saradôdhi-yin köbegün egüni ker sedkimüi : iǰaγur-tanu köbegün ba : iǰaγur-tanu ökid tere delekey--eče buyan-nuγud kedün olan egüskekü ene inu öčimüi : ilaǰu tegüs nögčigsen olan bolumui : sayibar oduγsan--a olan bolumui : ǰarliγ bolurun : Saradôdhi-yin köbegün iǰaγur-tanu köbegün ba : iǰaγur-tanu ökid qamuγ-i dotoraban oroγul-un üiledbesü ba : uribasu ba : ungsibasu ba : olan amitan-tur ünen-iyer sayitur üǰegülbesü ba : tengsel ügei ünen tegüs bodičid-tur irügebesü ele : tegün-eče ülemǰi olan egüskekü boluyu : uridu buyan-u čoγčas ber egün-tür adali čoγčas ǰaγun

qubi nigen qubi-tur oyir-a ülü oduyu : tere inu üligerlebesü ber ülü boluyu : tere yayun-u tula kemebesü : Saradôdhi-yin köbegün ene metü iǰayur-tanu köbegün ba : iǰayur-tanu ökid ene bütügekü {14a} üile--tür orosiysan-iyar : arban jüg-ün yirtinčü-yin oron--tur ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-nuyud-da nom-un kürdün-i orčiyul-un duradduysan-u tula-da bolui : Saradôdhi-yin köbegün öglige-yi dotor-ača eyin uqaydaqui : nom-un öglige degedü kemen bi nomlamui :

tendeče tere čiyuluysan-ača olan tümen amitan sayuysan oron-ača=yan bosču . öber-e öber-e degedü degel-iyen nigen mörün-tür-iyen qumiǰu : barayun ebüdüg--iyer yaǰar-tur sögödčü bürün : ilaǰu tegüs nögčigsen qamiy-a bükü tere jüg-tür bökeyin alayaban qamtudqaǰu ilaǰu tegüs nögčigsen-tür eyin kemen öčimüi :

ilaǰu tegüs nögčigsen bi ber barin ene sudur-i üileddüyü : busud böged-tür ber ayui yeke-de delgerenggüy-e ünen-iyer üjügül-ün üiledüyü : bütügekü üiles-tür orosin üileddüyü : tere yayun-u tula kemebesü ele : ilaǰu tegüs nögčigsen bi ber inu ene buyan metü sayin nom-iyar tengsel ügei ünen tegüs toyuluysan bodičid-i iledte toyuluysan burqan boluysan-u tusa-yi kičiyekü sayin bolui :

tendeče tngri-ner-ün erketü Qormusta tngri ilaǰu tegüs nögčigsen ba : edeger nom-un jüil-tür tngri-

-ner-ün mandarava čečeg-üd-i ilete sačubai : iledte sačuγad ber eyin kemen öčibei :

ilaǰu tegüs nögčigsen-ü nom-un ǰüil inu bôdhi--saduva-nar-un buyan-u ündüsün-(i) törögülüged : ǰayaγan-u kilinča-yin ündüsün-i oγtalqui : kemen taγalan üiledkü sayin bolui : ilaǰu tegüs nögčigsen ǰarliγ bolur-un :

tere tegünčilen kü bolui : Kausika tere tegünčilen kü bolui : tere yaγun-u tula ele kemebesü : tngri-ner-ün erketü bi ber ilete medegsen-iyer endeče toγolasi (ügei) [14b] čaγlasi ügei galab-ud-un ber ülemǰi boluγsan-tur ele : tegünčilen iregsen dayini daruγsan ünen tegüs toγuluγsan yeke gerel-ün bey-e neretü : uqaγan kiged : köl tegülder boluγsan : sayibar oduγsan yirtinčü-yi medegči : amitan-i nomoqadqan ǰiluγadduγči tengsel ügei tngri kümün bügüde--yin baγsi ilaǰu tegüs nögčigsen burqan yirtinčü-tür töröbei : tengri-ner-ün erketü Qormusta tngri tegünčilen iregsen dayini daruγsan ünen tegüs toγuluγsan Yeke gerel-ün bey-e tere burqan-u nasun-u činege inu kemebesü : ǰiran aγdir költi nasulaγsan boluγu : tegünü angq-a uridu čiγuluγsan inu bradigabud-nuγud kemebesü arban tümen aγdir költi bülüge : tede qamuγ bügüde ber dayini daruγsan čuburil baraγsan ong böged bolui : tegünü bradigabud-un čiγuluγsan qoyarduγar

čiγuluγsan kemebesü jiran naiman jayun naiman jayun mingγan aγdir költi bülüge : tede qamuγ bügüde ber dayini daruγsan čuburil baraγsan ong böged bolui : tegünü γutaγar čiγuluγsan inu bradigabud kemebesü (:) jiran yisün jayun mingγan aγdir költi bülüge : tede qamuγ bügüde ber dayini daruγsan čuburil baraγsan ong böged bolui : tngri-ner-ün erketü Qormusta tngri tede tegünčilen iregsen dayini daruγsan ünen tegüs toγuluγsan burqan Yeke gerel-ün beyetü tere tengri-luγ-a nigen-(e) yirtinčü-tekin-i ba : Bürin tengri-luγ-a nigen-e ba : buyan-u süsülügsen biraman ba : yisün törölkiten-ü tusayin (tula)-da yabuqu : boluyu : tngri-ner-ün erketü tere čaγ-tur tere böged čiγuluγsad-un dotor-a Gangga müren-ü neretü ökin tengri olan quraγsad-luγ-a sayuju bürün (:) [15a] teyin büküi-tür ilaju tegüs nögčigsen tengünčilen iregsen Yeke gerel-ün bey-e-tü burqan-ača ene nom-un jüil-i iledte bariγad : büküy-eče dotor-a-ban oroγul--un abuγad : olan amitan-tur ünen-iyer sayitur üjügüljü bürün : tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodičid--tur ünen-iyer oroγsan boluyu : tere tendeče ükün nögčiged (:) qatun kümün-ü bey-e-yi gegejü : ere kümün-ü erketen-i olju bürün : nasun ürgülji tengri kiged kümün bügüde-tür töröjü : taki naiman tümen dörben mingγan nom-un kürdün-i orčiγuluγči qaγan bolju bürün :

iregsen gerel-i yaryayči neretü boluyad : Kôsika endeče dorona jüg-tür ele jayun mingyan nay(u)d aydir költi burqan-u yajar-taki ulus-tur nom-i nomlaqui üjügülji bürün : Kôsika ken ber ilaju tegüs nögčigsen tegünčilen iregsen dayini daruysan ünen tegüs toyuluysan burqan Yeke erdini-yin gerel-i yaryayči tegünü ner-e-yi sonosuyad : tedeger bügüde oyoyata yasalang--ača nögčigsen ünen böged boluyu : ken be qatuy-tai kümün tegünčilen iregsen dayini daruysan ünen tegüs toyuluysan burqan Yeke gerel-i yaryayči tegünü ner-e--yi sonosbasu : ükükü čay-tur ilete üileddügsen ele tere böged qatun kümün-ü bey-e-yin ečüs inu bolui:

ijayur-tanu köbegüd da degedü Altan gerel-tü sudur-nuyud-un erketü-yin eldeb jüil tusa-ača boluysan--iyar : bodičid-un buyan-tu nom-i oyoyata delgerenggüi boluysan kiged : jayayan-u kilinča-yin qamuy ündüsün--i oytaluysan boluyu : bas-a buyan-u udurijulsun ba : buyan-u süsülügsen-ü eke kiged : [15b] ubasi ba : ubasanča kiged : ken be : bögesü degedü Altan gerel-tü sudur-nuyud-un erketü egüni nomlan üjügülkü oron kiged : tere ulus-tur dörben jüil tus-a-tu üiles edükü boluyu : dörben ali bui kemebesü ele : tere yajar-un qayan-a ebedčin kiged qamuy qoor-tan-ača qayačaqu boluyu : nasun inu urtu boluyad : mayui jedker ülü qaldaqui kiged esergülčeldügči dayisud-un ayimay-ud qoor

kürgen ülü čidaqu boluyu : amuγulang-iyar bükü-ber jiryaju (:) tere inu degedü nom-i oγoγata delgeregülün üiled=besü : kümün-ü qaγan-a tere Qormusta ba : Bürin tengri ba : yirtinčü-yin dörben sakiγulsun kiged : qoor öggügčid-ün eǰen terigüten-i oγoγata sakiquy-yin tula-da : tendeče ilaǰu tegüs nögčigsen burqan tedeger nököd-tür iǰaγur-tanu köbegüd inu tere tere metü mün kemen ǰarliγ bolur-un :

tendeče Qormusta kiged : Bürin tngri terigüten Čaγlasi ügei tedeger olan nököd öber-e öber-e ayalγus--iyar eyin kemen öčimüi :

tere tere metü bolui : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-tur alimad γaǰad-taki nököd-tür ene sudur-nuγud-un erketü-yi uriγsan kiged : ungsiγsan-iyar üǰügülbesü : tere qaγan-u čiγuluγsad-un γaǰad-tur odču bürün : tegünü bi ber nasuda sakiqui kiged : nigen-e qamtu orosin üiledčü : tere qaγan-u činadu dayisun kiged qoor-tan maγui ada kiged : qamuγ ebedčiten ǰobalang-dan bügüde--yi ügei bolγan üileddüγü : urtu nasuluγad amuγulang--luγ-a [16a] tegüsügsen : qamuγ sedkil-iyen bütügeǰü qamuγ sedkigsen-iyen bütügen üileddüγü : tere qaγan-u qamuγ čerig-üd nököd ber bayatur bolun nomoqadqan čidaγči bolsuγai : teyin kemen öčibesü : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan sayin kemen ǰarliγ boluγad : sayin sayin iǰaγur-tanu köbegüd yambar ügülegsen tegünčilen kü bütü-

ged : tere metü nom-un yabudal-iyar qayan nökör selte bügüdeger ber : tere metü yabudal-iyar qayan nökör selte bügüdeger yabuysan-tur : činu küčün kiged öngge inu yurban asiy-un čiyulyan-i talbiysan-iyar : degedü tusa--tu oron-tur nököd terigüten-i gerel-tü bolyan üiledü=ged : tendeče Qormusta tngri kiged : Bürin tngri terigüten ber ilaju tegüs nögčigsen ker jarliy boluysan-i sayitur üileddümüi : kemen öčibei :

tendeče ilaju tegüs nögčigsen burqan jarliy bolurun : alimad ken ene sudur-nuyud-un erketü-yi delgerenggüy-e üiledügsen oron-tur : tere yajad-taki qayan tüsimed bügüde-tür dörben jüil asiy tus-a-yi egüskeküi boluysan-iyar : dörben ali bui kemebesü : nigen nigen-iyen kündüleju amurlingyui sedkil-ten boluyad : nasuda qayan-a soyurqaydaju buyan-u süsülügsen kiged : biraman ba : üčüken qad terigüten-eče ber sayisiyan getülgen bariysan kiged : degedü nom-un tusa-yi erkileged kereglekün olja kiged aldar ner-e-yi ülü erikü yekede aldarsiquy-yin jüg-üd-tür delgereju bügüde-tür maytaydaqui kiged : urtu nasulayad amuyulang-iyar bügüde jiryaju : dörben edeger böged bolui :

[16b] busu ber degedü nom-i nomlaqui tere qoyar--tur buyan-u süsülügsen kiged biraman terigüten-tür ede dörben jüil tusatu üiles boluyu : dörben ali bui kemebesü : takil kiged tegsi buyan ba : čilayun-u ji-

rüken ba : nom terigüten-iyer bayuraqu ügei boluyad : tedeger bügüde urin ungsiqui sedkil-iyer amuyulang-tu boluysan kiged : ayulan kiged oi modun terigüten oron--tur amuyulang-iyar orosiqu boluysan ba : alimad sedkigsen küsel bögesü sedkil inu oyoyata toyuluyad : dörben edeger böged boluyu :

busu ber edeger sudur uriqui tere yaǰar-taki tedeger amitan-tur ebedčin ügei ǰiryalang nemeküi kiged : ed tabar tusatu keregten ǰüil kiged : yeke erdini terigüten-i ödter bütügeküi buyan-nuyud-i delgeregül-ün tedeger tus-a-tu kereg-ten-ü ǰüil-iyer tegüsügsen boluyu :

tendeče Qormusta kiged Bürin tngri ba : dörben maqaranǰa terigüten tedeger čiyuluysan nököd eyin kemen öčibei : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan gün narin nom-un tus-a-yi üǰügülbesü ene sudur-i keǰiyede yirtinčü-tür ele : ungsin atala : yučin doloγan bodi ǰüg-ün nom--un čiyulyan-i orosiyulqu boluyu : ene suduri keǰiy--e-de ülü aqui tere čay-tur degedü nom-nuyud ber ügei bolqu kemen öčibesü : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan ǰarliy bolur-un :

tere metü bolui : iǰayur-tanu köbegün tere metü ele čimadur : ene degedü Altan gerel-tü ene sudur-i ečüs-tür nigen [17a] ayalyus-i ba : nigen üge-yi silügleküi kiged : nigen bölög ba : ulus-i büridkeküi bolbasu : ünen-iyer ungsin üileddüyü : ünen-iyer ba-

ribasu : sedkil-i oγoγata bütügen üileddüyü : olan amitan-tur nasu ürgülji ači tus-a kiged : jiryaγulquy-yin tula-da : qamuγ-tur üǰügülüged delgeregül-ün üiledbesü ele : tere buyan-u čoγčas čaγlasi ügei tegülügsen boluyu : kemen ǰarliγ boluγsan-tur : ilaǰu tegüs nögčigsen-ü ǰarliγ-i ilete maγtabai :

degedü Altan gerel-tü erketü sudur-nuγud-un qaγan-ača ǰayaγan-u kilinča-yin ündüsün-i tasuluγči neretü tabtaγar bölög :: : :: dötüger debter :: : :: mangghalam bavandu :: : ::

V. KÖNYV

[1b] namô bûddhay-a :: : :: namô dharmay-a :: : :: namô sangghay-a :: : :: degedü Altan gerel neretü erketü sudur-nuγud-un qaγan-ača : ǰayaγan-u kkir-nuγud-un ündüsün-i tasuluγči neretü tabtaγar bölög :: dötüger debter :

6. FEJEZET

tendeče bôdhi-saduva mahā-saduva barasi ügei delgeregsen oyi-tu oron-ačaγan bosču : degedü degeliγen nigen mörün-tür-iyen qumiǰu : baraγun ebüdüg-iyer kösör-e sögödčü : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan qamiγ-a bükü tere ǰüg-tür bökeyin alaγaban qamtudqaǰu bürün : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan eldeb erdini čečeg sikür kiged : činggilǰaqui čečeg-üd-iyer takiγad : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-tur eyin kemen öčimüi :

ilaǰu tegüs nögčigsen burqan bodi sedkil bodi sedkil kemegdeyü : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan kedüi ele bolbasu bôdhi-saduva-nar bodičid sedkil tegüsüged : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan bodičid sedkil ali bui : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan bodičid-un sedkil-iyer ele : sedkigsen-iyer bas-a ǰoriγdaqu ügei boluyu : bas-a bodi qutuγ-ača anggida ber bodičid sedkil ülü ǰoriγdaqu-i : bodičid kemebesü [2a] ügülegde-

küi ügei sedkil inu bey-e ügei üǰügülkü ügei türidkel ügei tegsi uqayan ügei boluyad : sedkil ǰoriydaqu ügei ele : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan ene metü edeger nom-un udqasi uqaysan-iyar : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan ǰarliy bolur-un :

edeger iǰayur-tanu köbegüd-tür bodičid dokiy-a uyalyalan öčir-ün : tedüi ǰoriydaqu ele : bodičid-ača anggiǰirabasu bodičid sedkil-i ǰoriysan-iyar ele : bodičid-i ügülekü ügei sedkil-tür bey-e ügei oron ügei : türidkel ügei uqayan ügei : sedkil ügei ber : ǰoriydaqu ügei tere yayun-u tula ele kemebesü : bodičid-tur ügülekü ügei boluyad : ene metü bodičid sedkil tegünčilen bolumui : bodičid kiged sedkil yambar-iyar sedkil ber tegünčilen kü bolumui : qamuy sedkil yambar-iyar nögčigsen ba : irege edüi ba : edüge boluysan qamuy nom-nuyud ber tegünčilen kü bolumui : tedeger ele iǰayur-tanu köbegüd bôdhi-saduva mahā-saduva bodičid-un nereyi oluyad : qamuy nom-ud-i dayan sedkigsen-iyer tere bodičid sedkil kemegdeyü : bodičid kemebesü nögčigsen ba : irege edüi ba : bas-a edüge boluysan busu ele : sedkil ber tegünčilen bolumui : qamuy nom-nuyud ǰoriydaqu ügey-yin tula : edeger yambar-iyar olqu ügei tere bodičid ber ügei bodičid uyalyalaysan ügei : amitan ber ügei : amitan ber uyalyalaysan ügei : bradigabud ber ügei : bradigabud ber u-

yalγalaγsan ügei : siravang-ud ber ügei : [2b] siravang-ud ber uyalγalaγsan ber ügei : bôdhi-saduva-nar kiged : bôdhi-saduva-nar-tur uyalγalaγsan ügei : burqan ber ügei : burqan ber uyalγalaγsan ügei : egüdügsen ber ügei : egüdügsen ber uyalγalaγsan ügei : ese egüdügsen ber ügei : ese egüdügsen ber uyalγalaγsan--ača ǰoriγdaqu ügei boluγad : iǰaγur-tanu köbegüd edüge ber üligerlebesü ele : Sümbür aγula-yin törö ber qamuγ burqan-u ündüsün-(i) ünen-iyer qutuγ-tan-i uridu sedkil egüskegsen-iyer tegünü ündüsün inu öglige-yin činadu kiǰaγar-a kürügsen boluγu : nököge sedkil egüskekü kemebesü : qamuγ nom-ud üile-yin oron-u törö ber γaǰar-tur adali üǰeged : tegünü ündüsün inu : šaγšabad-un činadu kiǰaγar-a kürügsen boluγu : γutaγar sedkil egüskekü kemebesü : ayul ügei : emiyekü ügei : ayuqui ügei : törö ber göröged qaγan Bišari üsütü arslan-u küčün metü üǰekü boluγu : tegünü ündüsün inu : küličenggüy-yin činadu kiǰaγar-a kürügsen boluγu : dötüger sedkil egüskekü kemebesü : qarin ülü qariqui bodičid-un törö ber quričal ügei köbegün-ü küčün auγ-a ba : erke küčün ba : kičiyenggüi ba : qataγuǰiquy-yin yosubar üǰegdekü : tegünü ündüsün inu kičiyenggüy-yin činadu kiǰaγar-a kürügsen boluγu : tabtaγar sedkil egüskekü kemebesü : buyan-u čiγulγan--i ülü medeküy-yin törö ber eldeb buyan-i ünen-iyer qu-

tuγ-tan metü üǰemüi : tegünü ündüsün inu sedkil-ün o-
rosil-un činadu kiǰayar-a [3a] kürügsen boluyu :
ǰiryuduγar sedkil egüskeküi kemebesü : yeke qab qarang-
γuy-yi arilγaquy-yin törö ber naran-u mandal-un gerel
metü üǰeged : tegünü ündüsün inu degedü medekün-ü či-
nadu kiǰayar-a kürügsen boluyu : doloduγar sedkil
egüskeküi kemebesü : yeke sang-un eǰen bayaliγus metü
orčilang-un ger bayising-ača getülügsen törö ber qamuγ
sedkil-i oγoγata toγuluγsan sayin čimeg-üd-iyer üǰeg-
deküi : tegünü ündüsün inu uran arγ-a-yin činadu kiǰa-
γar-a kürügsen boluyu : naimaduγar sedkil egüske-
küi kemebesü : saran-u ab ariγun tergel mandal tegsi
ariγun yosutu üliger-iyer qamuγ kkir-nuγud-i oγoγata
toγuluγsan metü üǰegdeküi : tegünü ündüsün inu küse-
küi mörün činadu kiǰayar-a kürügsen boluyu : yisü-
düger sedkil egüskeküi kemebesü : burqan ariγun γaǰar-
-a oγoγata qamuγ erdem-ün čimeg-üd-i üliger-len man-
dal-iyar oγoγata toγuluγsan metü üǰeged : tegünü sil-
taγan inu küčün-ü činadu kiǰayar-a kürügsen boluyu :

arbaduγar sedkil egüskeküi kemebesü : erdem kiged:
degedü medeküi qamuγ nom-un erke abisig-iyar abisig-i
olqu-i : Kürdün orčiγuluγči qayan-u nere-yin üliger-ün
törö ber : oγtaryui metü üǰeged : tegünü ündüsün inu
qamuγ-i medeküy-yin činadu kiǰayar-a kürügsen boluyu :

iǰayur-tanu köbegüd bôdhi-saduva-nar sedkil egüske-

küi kemebesü : edeger arbaduyar ali bui ele : edeger--luy-a tegüsügsen : bôdhi-saduva kemegdemüi : ünemleküi-tür edeger bodičid ber ügei : bôdhi-saduva ber ügei : bodičid-un sedkil ber ügei boluyu : [3b] tedeger iǰayur-tanu köbegün bôdhi-saduva mahā-saduva-nar--tur öglige-yin činadu kürügsen-ü urida yabuyulqui : arban ǰüil nom-ud boluyu : arbaduyar ali bui kemebesü : eyin uqaydaqui :

bisirel-ün erke-yi urida yabuyuluyad : sedkil-iyen urida yabuyuluyad : ülemǰi sedkil-i urida yabuyuluyad : činadu kiǰayar-a kürügsen-i urida yabuyuluyad : yeke asaraqui sedkil-i urida yabuyuluyad : amitan-i sitügen-i urida yabuyuluyad : quriyaqui boda-yi urida yabuyuluyad : burqan nom-i küsekü urida yabuyuluyad : degedü qamuy-i medegči küsekü urida yabuyuluysan-iyar : iǰayur-tanu köbegün bôdhi-saduva-nar öglige-yin činadu kiǰayar-a kürügsen-iyer edeger arban nom-ud-i urida yabuyuluyad : tedeger iǰayur-tanu köbegün bôdhi-saduva mahā-saduva-nar šayšabad-un činadu kiǰayar-a kürügsen arban nom-ud-iyar urida yabuyuluyad : arban ali bui kemebesü : eyin uqaydaqui :

bey-e-yin üiles-i oyoyata ariyun-iyar urida yabuyuluysad : kelen-ü üiles-i oyoyata ariyun-iyar urida yabuyuluyad : sedkil-ün üiles-i oyoyata ariyun-iyar urida yabuyuluyad : tegsi künügeküi ügey-yi urida yabuyu-

luγad : qamuγ maγui ǰayaγan-i tegsi tarqaqui urida yabuγuluγad : naiman čole ügei tegsi tarqaqui urida yabuγuluγad : bradigabud kiged siravang-ud-un γaǰar-ača nögčiküi urida yabuγuluγad : burqan-u erdem-i ǰokiyaqui urida yabuγuluγad : sedkil oγoγata tegüsügsen-i urida (yabuγuluγad :) [4a] küsekü möri oγoγata toγulqui urida yabuγuluγad : iǰaγur-tanu köbegüd bôdhi-saduva-nar šaγšabad-un činadu kiǰaγar-a kürügsen arban nom-ud-i urida yabuγuluγad : tedeger iǰsγur-tanu köbegün bôdhi-saduva-nar küličenggüy-yin činagu kiǰaγar-a kürügsen arban nom-ud urida yabuγuluγad : eyin uqaγdaqui :

daγan quričaqui urida yabuγuluγad : aγur kiling-i arilγaqui urida yabuγuluγad : bey-e ülü üǰeküi urida yabuγuluγad : amin-tur oyin-iyan ülü üǰügülküi urida yabuγuluγad : küsekü urida yabuγuluγad : amitan-i oγoγata bolbasu bolγaqui ⟨yin⟩ urida yabuγuluγad : asaraqui küčün-i urida yabuγulu=γad : gün narin nom-i küličenggü urida yabuγuluγad : aγui yeke küseküy-yi urida yabuγuluγad : ülü medekün-ü arilγan urida yabuγuluγad : iǰaγur-tanu köbegün bodi-saduva-nar küličenggüy-yin činadu kiǰaγar-a kürügsen-i qamuγ nom-ud-i urida eneküber yabuγuluγad : tedeger iǰaγur-tanu köbegün bodi-saduva--nar kičiyenggüy-yin činadu kiǰaγar-a kürügsen qamuγ nom--ud-i urida yabuγuluγad : arbaduγar ali bui kemebesü : eyin uqaγdaqui :

qamuγ nom-i üile yaγun bui kemekü ber urida yabuγuluγad : buyan-u bey-e kelen sedkil-i ilete bütügen daγan bayasuγad urida yabuγuluγsan-iyar urida yabuγuluγad : qarin ülü odui γaǰar-i quriyan olqui urida yabuγuluγad : ünen-iyer kičiyenggüy-yi urida yabuγuluγad : duradqal-i čiqula [4b] talbiqui urida yabuγuluγad : darumtatu mungqaγ dayisun-i nomoqadqaqui urida yabuγuluγad : qamuγ nom-ud-i aγlaγ-iyar urida yabuγuluγad : amitan-i oγoγata bolbasun bolγaqui urida yabuγuluγad : qamuγ-i medegči belge bilig-i ünen-iyer bütügekü urida yabuγuluγad : iǰaγur-tanu köbegün bôdhi-saduva-nar kičiyenggüy-yin činadu kiǰaγar-a kürügsen-i urida yabuγuluγad : qamuγ ede arbaduγar nom-ud-i urida yabuγuluγad : tedeger iǰaγurtanu köbegün bôdhi-saduva-nar sedkil-ün orosil-un činadu kiǰaγar-a kürügsen-i urida yabuγuluγad : arbaduγar qamuγ nom-ud-i urida yabuγuluγad : arbaduγar ali bui kemebesü: eyin uqaγdaqui : buyan-u nom-tur orosiγsad-i urida yabuγuluγad : lab maγad sedkil-i urida yabuγuluγad : tegsi oroquy-yi urida yabuγuluγad : ünen-iyer toγuluγsan bodičid-i urida yabuγuluγad : sedkil-ün orosil kiged tegsi tonilquy-yi urida yabuγuluγad : lab maγad sedkil-ün erke-yi urida yabuγuluγad : lab maγad sedkil-ün küčün-i urida yabuγuluγad : qamuγ amitan darumtatu mungqaγ sedkil-i medegsen-iyer urida yabuγuluγad : lab ma-

γad sedkil-ün čoγča-yi urida toγuluγsan-(i) urida yabuγuluγad : degedü nom-i oγoγata sedkigsen-(i) urida yabuγuluγad : iǰaγur-tanu köbegün bödhi-saduva-nar sedkil-ün orosil-un činadu kiǰaγar-a kürügsen edeger arbaduγar nom-i urida yabuγuluγad : tedeger iǰaγur--tanu köbegüd bödhi-saduva-nar degedü [5a] medekün-ü činadu kiǰaγar-a kürügsen arbaduγar ede nom-i urida yabuγuluγad : arbaduγar ali bui kemebesü : eyin uqaγdaqui :

čoγča-tur mergen boluγsan-i urida yabuγuluγad : törölkiten-tür mergen boluγsan-i urida yabuγuluγad : sitügen-ü učiral-tur mergen boluγsan-i urida yabuγuluγad : ünen-tür mergen boluγsan-i urida yabuγuluγad : qamuγ üǰegdekün-i tarqaqui urida yabuγuluγad : degedü medekün-ü erke-yi urida yabuγuluγad : nom-tur ülü törökü küličenggü urida yabuγuluγad : qamuγ burqan-u nom-i oγoγata toγuluγsan-i urida yabuγuluγad : kkir ügei qamuγ-i meden üjeküi urida yabuγuluγad : iǰaγur--tanu köbegüd bödhi-saduva-nar degedü medekün-ü činadu kiǰaγar-a kürügsen edeger arbaduγar nom-i urida yabuγuluγad : tedeger iǰaγur-tanu köbegüd bödhi-saduva-nar uran aγ-a-yin činadu kiǰaγar-a kürügsen arbaduγar nom-i urida yabuγuluγad : arbaduγar ali bui kemebesü eyin uqaγdaqui :

amitan-i sedkil kiged yabudal-tur oroqui yabuγulu-

γad : amitan-u sitügen-i urida yabuγuluγad : yeke a-saraqui kiged : nigülesküi urida yabuγuluγad : amitan-i oγoγata bolbasun bolγan üile-ber čilekü ügei urida yabuγuluγad : burqan-u qamuγ nom-ud-tur oroqui urida yabuγuluγad : burqan-u qamuγ nom-ud-tur oroqui urida yabuγuluγad : ilγaqui-bar qamuγ-i üǰen dotor-a--ba oroγuluγsan-i urida yabuγuluγad : činadu kiǰaγar--a [5b] kürügsen-i bisilγaqui-bar oγoγata bolbasun bolγaqui urida yabuγuluγad : bodatan yambar bükü-ber oγoγata uqaγsan-iyar urida yabuγuluγad : sedkil-ün küčün-i čiqula bütügeküi urida yabuγuluγad : qarin ülü odqui γaǰar-i oγoγata olqui urida yabuγuluγad : iǰaγur--tanu köbegün bôdhi-saduva-nar uran arγ-a-yin činadu kiǰaγar-a kürügsen edeger arbaduγar nom-i urida yabuγuluγad : tedeger iǰaγur-tanu köbegün bôdhi-saduva-nar küseküi mörün činadu kiǰaγar-a kürügsen arbaduγar nom--i urida yabuγuluγad : arbaduγar nom ali bui kemebesü : eyin uqaγdaqui :

qamuγ amitan-i yabudal-iyar bütügegdeküi (:) čiqula güiküi medegsen-i urida yabuγuluγad : qamuγ amitan-i darumtatu bürküg-i čiqula güiküi medegsen-iyer urida yabuγuluγad : qamuγ amitan-i erke-yin bürküg-i čiqula güiküi medegsen-iyer urida yabuγuluγad : qamuγ amitan-i sedkil kiged küseküi bürküg-i čiqula güiküi medegsen-iyer urida yabuγuluγad : qamuγ amitan-i sed-

kil kiged ülemǰi sedkil ba : küsekü bürküg-i čiqula güikü medegsen-iyer urida yabuγuluγad : yirtinčü--yin tusburi oron γurban orod-un bürküg-i čiqula güikü medegsen-iyer urida yabuγuluγad : qamuγ amitan-i sedkil kiged dalda kebtekü bürküg-i čiqula güikü meden urida yabuγuluγad : qamuγ amitan-i öggüged nögčin törökü bürküg-iyer čiqula güikü medegsen urida yabuγuluγad : qamuγ amitan-u γurban bey-e-yi tegsi talbiqui bürküg-i čiqula güikü meden urida yabuγuluγad : erkeber [6a] alǰiyaqui sedkil-i oγoγata bolbasun bolγan meden urida yabuγuluγad : iǰaγur-tanu köbegün bôdhi-saduva-nar küsekü mörün činadu kiǰaγar-a kürügsen edeger arbaduγar nom-i urida yabuγuluγad : tedeger iǰaγur-tanu köbegün bôdhi-saduva-nar küčün-ü činadu kiǰaγar-a kürügsen arbaduγar nom-i urida yabuγuluγad : arbaduγar ali bui kemebesü : eyin uqaγdaqui :

qamuγ nom-ud töb iǰaγur-ača boluγsan ügei-ber urida yabuγulu=γad : qamuγ nom-un töb iǰaγur-ača belge ügei urida yabuγuluγad : qamuγ nom-ud töb iǰaγur-ača törökü ügey-yi urida yabuγuluγad : qamuγ nom-ud töb iǰaγur-ača bui busu-yi urida yabuγuluγad : qamuγ nom--ud töb iǰaγur-ača barimtalaqu ügei urida yabuγuluγad : qamuγ nom-ud-i oroγulqu ügei urida yabuγuluγad : qamuγ nom-ud boda ügegün-iyer činar böged-i urida yabuγuluγad : qamuγ nom-ud uridu kiged : ded ba ečüs ǰer-

geber urida yabuγuluγad : qamuγ nom-ud tegünčilen oroγsad-i uqaγsan-iyar : adqaγ ügei urida yabuγuluγsan-iyar : iǰaγur-tanu köbegün bödhi-saduva-nar küčün-ü činadu kiǰaγar-a kürügsen edeger arbaduγar nom-i urida yabuγuluγad : tedeger iǰaγur-tanu köbegün--e bödhi-saduva-nar büküi medeküy-yin činaṯu kiǰaγar--a kürügsen arbaduγar nom-i urida yabuγuluγad : arbaduγar ali bui kemebesü : eyin uqaγdaqui :

qamuγ nom-ud tegsi ilγaqui-bar masida belgedegsen--iyer urida yabuγuluγad : čaγan nom-i oγoγata toγuluγsan-i urida yabuγuluγad : bodičid-un čaγlasi ügei čiγulγan-i quriyaγsan-i urida yabuγuluγad : buyan kiged bilig-ün čiγulγan-i oγoγata bariqui urida yabuγuluγad : yeke aγuda nigülesküi sedkil-iyer dotoraban oroγuluγsad-i urida yabuγuluγad : yirtinčü-yin oron-i tegsi ilγaquy-yin ǰergeber meden urida yabuγuluγad : amitan-u oron kiged : darumtatu mungqaγ yabudal-ṯur oroqui urida yabuγulu=γad : tegünčilen iregsed-ün yabudal-ṯur oroqui daγan odun medeküi-ber-i urida yabuγuluγad arban küčün kiged : ayul ügei ba : burqan-u qoličangγui ügei nom-ṯur büküy-eče ülemǰi ǰoriγsan-iyar meden urida yabuγuluγad : qamuγ degedü boluγsan qamuγ-(i) medegči belge bilig-ün abisig-iyar oron-i olun urida yabuγuluγad : iǰaγur-tanu köbegün bödhi-saduva-nar büküi medeküy-yin činadu kiǰaγar-a kürügsen-iyer urida yabuγuluγad : e-

deger arbaduγar nom-i urida yabuγuluγad tegün-tür činadu kiǰaγar-a kürügsen udqas ali bui kemebesü :

yabudal-un ilγal-i oγoγata toγuluγsan-iyar udqas-un (činadu) činadu kiǰaγar-a kürügsen udqas bolai : aγui yeke gün narin büküy-yi medeküi-ber oγoγata toγuluγsan-iyar udq-a-yin činadu kiǰaγar-a kürügsen udqas buyu : egüdügsen kiged ese egüdügsen quričal ügei ber udq-a-yin činadu kiǰaγar-a kürügsen udqas bolai : orčilang-un gem-i yambar büküi-ber uqaγsan udq-a-yin činadu kiǰaγar-a kürügsen (udqas bolui :) [7a] mergen busu bolqui köbegüd dotor-a-ban oroγulqui udqas-un činadu kiǰaγar-a kürügsen udqas bolui : barasi ügei nom-un sang-i ünen-iyer ülü meden üǰügülkü-yin udqas-un činadu kiǰaγar-a kürügsen udqas buyu : kkir ügei tegsi toγuluγsan-iyar oγoγata toγuluγsan udqas-un činadu kiǰaγar-a kürügsen udqas bolui : amitan-u oron-i sayitur medegsen-iyer udqas-un činadu kiǰaγar-a kürügsen udqas buyu : öglige-yin tegsi böged dayan uqaqui udqas-un činadu kiǰaγar-a kürügsen udqas bolui : šaγšabad-un tegsi böged oγoγata toγuluγsan-iyar udqas-un činadu kiǰaγar-a kürügsen udqas buyu : küličenggüi tegsi böged oγoγata toγuluγsan-iyar udqas-un činadu kiǰaγar-a kürügsen udqas buyu : kičiyenggüi tegsi böged oγoγata toγuluγsan-iyar udqas-un činadu kiǰaγar-a kürügsen udqas buyu : sedkil-ün oro-

sil-i tegsi böged oγoγata toγuluγsan-iyar udqas-un činadu kiǰaγar-a kürügsen udqas buyu : degedü medekün-i mergen-e medegsen-iyer tegsi böged oγoγata toγuluγsan-iyar udqas-un činadu kiǰaγar-a kürügsen udqas buyu :: : ::

qamuγ nom-ud-i sayitur medegsen-iyer udqas-un činadu kiǰaγar-a kürügsen udqas bolui : ülü törökü nom-ud-tur küličenggü oγoγata toγuluγsan udqas-un činadu kiǰaγar-a kürügsen udqas bolui : qarin ülü odquy-yin oron ünen-iyer olquy-yin udqas-un činadu kiǰaγar-a kürügsen udqas bolui : burqan-u yaǰari oγoγata ariγun boluγsan-iyar udqas-un činadu [7b] kiǰaγar-a kürügsen udqas bolui : qamuγ amitan-i oγoγata bolbasun bolγaqui udqas-un činadu kiǰaγar-a kürügsen udqas bolui : bodičid-un ǰirüken-tür kürtele burqan bükü medekü oγoγata toγuluγsan-u udqas-un činadu kiǰaγar-a kürügsen udqas bolui : qamuγ simnus-i nomoqadqaqui-bar udqas-un činadu kiǰaγar-a kürügsen udqas bolui : orčilang kiged γasalang-ača nögčikü qoyar ügey-yi üǰügül-ün aldarsiγulqui udqas-un činadu kiǰaγar-a kürügsen udqas bolui : qamuγ erdem-ün činadu kiǰaγar-a odquy-yin činadu kiǰaγar-a kürügsen udqas bolui : qamuγ esergülčegčin činadusi oγtalquy-yin udqas-un činadu kiǰaγar-a kürügsen udqas bolui : arban küčün kiged ayul ügei-ber burqan qoličangγui ügei arban naiman nom-i

oγoγata toγuluγsan-iyar udqas-un činadu kiǰaγar-a kürügsen udqas bolui : burqan-u qamuγ nom-ud-i oγoγata toγuluγsan-iyar udqas-un činadu kiǰaγar-a kürügsen udqas bolui : tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodičid-i iledte toγuluγsan bodičid-iyar udqas-un činadu kiǰaγar-a kürügsen udqas bolui : arban qoyar nom-un kürdün-i orčiγulquy-yin udqas-un činadu kiǰaγar-a kürügsen udqas bolui ::

tedeger iǰaγur-tanu köbegün bôdhi-saduva mahā-saduva-nar bôdhi-saduva-nar-un (uridu oron-u) belges kemebesü : γurban mingγan yeke mingγan yirtinčü-yin tere oron-tur ǰaγun mingγan nay[u]d aγdir költi oγoγata dügürgen üǰegsen-iyer tedeger iǰaγur-tanu köbegün bôdhi-saduva mahā-saduva-nar bôdhi-saduva-tur nököge [8a] oron-tur uridu belges kemebesü : alimad γurban mingγan (yeke mingγan) yirtinčü-yin orod-tur γarun alaγan-tur adali boluγad : olan ǰaγun mingγan nay[u]d aγdir költi erdenis-iyer sayitur čimegsen-i üǰeged : edeger iǰaγur-tanu köbegün bôdhi-saduva mahā-saduva-nar bôdhi-saduva-nar γutaγar oron-tur uridu belges kemebesü :

öber-iyen bayatur boluγad : γar-un batu mese quyaγ-i emüsüged : qamuγ esergülčegčin činadus-un dayisun-i nomoqadqaqui üǰeged :tedeger iǰaγur-tanu köbegün bôdhi-saduva mahā-saduva-nar bôdhi-saduva-tur dötüger oron-iyar uridu belges kemebesü : dörben ǰüg-eče

dörben key-yin mandal-iyar qamuγ-ača yeke γaǰar-un mandal-ṯur eldeb čečeg-üd-i ilete sačuγsan-iyar üǰeged : tedeger iǰaγur-tanu köbegün bôdhi-saduva mahā--saduva-nar bôdhi-saduva-ṯur dabtaγar oron-ṯur uridu belges kemebesü : qamuγ čimeg-üd-iyer qatud-un terigün-ṯür ǰambaga čečeg erike ǰegügsen-i üǰeged : tedeger iǰaγur-tanu köbegün bôdhi-saduva mahā-saduva-nar bôdhi-saduva-ṯur ǰiryudaγar oron-ṯur uridu belges kemebesü : dörben ǰerge eldeb nabči-tu ongγoča ba altan qumaki-bar toγorin orosiγsan bulunggir ügei naiman üyes tegüsügsen usubar oγoγata dügürügsen : udbal-a čečeg : kümuda čečeg : čaγan badm-a-linqu-a čečeg-üd-iyer čimegsen tere usun-i üǰeged : tegüni ber naγadun čenggen bayasun oγoγata yabuqui üǰeged : tedeger iǰaγur-tanu köbegün bodi-saduva mahā-saduva-nar bôdhi-saduva-ṯur dolodaγar [8b] oron-iyar uridu belges kemebesü : barayun ǰegün qoyar ǰüg-eče tamu-yin amitan ǰiryalang-tu γaǰar-i üǰeǰü : tendeče bi ber ülü ǰaradun tegsi qariγsan-i üǰeged : tedeger iǰaγur-tanu köbegün bôdhi-saduva mahā-saduva-nar bôdhi--saduva-ṯur naimaduγar oron-ṯur uridu belges kemebesü :

qoyar mörün-ṯür-iyen titim ǰegügsen : göröged-ün qan arslan salburaγsan üsün titim-tü qamuγ üčügüken göröged ayuγad : sayuqui üǰeged : tedeger iǰaγur-tanu köbegün bôdhi-saduva mahā-saduva-nar bôdhi-saduva-ṯur

yisü=düger oron-iyar uridu belges kemebesü : kürdün orčiγuluγči qaγan-i üǰeged : olan ǰaγun mingγan nay[u]d aγdir költi nököd-iyer oγoγata emüne küriyelegülǰü üǰeged : terigün deger-e eldeb erdini-siyer čimegsen : čaγan sikürі bariγsan-i üǰeged : tedeger iǰaγur-tanu köbegün bôdhi-saduva mahā-saduva-nar bôdhi-saduva-tur arbaduγar oron-iyar uridu belges kemebesü : tegünčilen iregsed-ün bey-e üǰeged : altan-tur adali öngge-tü olan ǰaγun mingγan nay[u]d aγdir költi Bürin tngri-ner-iyer oγoγata küriyelegülǰü emüne-ben üǰeged nom nomlaqui üǰegsen-iyer ele : iǰaγur-tanu köbegüd edeger arbaduγar bôdhi-saduva mahā-saduva-nar bôdhi-saduva-tur arbaduγar oron-iyar urida belgedekü (kemegdeyü :)

tegün-tür iǰaγur-tanu köbegün yaγun-u tula angq-a uridu yaǰar-tur sayitur bayasqu neretü kemeyü : tegüber uridu yirtinčü-eče nögčigsen uridu sedkil [9a] ese üǰegsen tede ile boluγsad-i yeke udqabar γurban mingγan asiγ-un čiγulγan-u sedkil-ün tula : yekede sayitur bayasqulang sedkil egüskegsen-iyer angq-a uridu yaǰar-tur narin aldal-un kkir-nuγud kiged : qamuγ šaγšabad-un aldal-iyar tegsi ariγun bolquy-yin tula : qoyarduγar oron-tur kkir ügei kemegdeyü : čaγlasi ügei büküi medekü kiged : lab mayad sedkil büküi medekü kiged : lab mayad sedkil büküi medekü gerel-iyer

tegüni ködelgebesü ülü boluγad : ker ele sür-iyer darubasu sonosun toγtaγaquy-yin aqu-yin tula : γutaγar oron-i geyigülügči kemegdeyü : degedü medekü γal-iyar qamuγ darumtatu mungqaγ sedkil-(i) tüleged : bodičid jüg-ün nom-i bisilγaγsan-iyar γal-un gerel yeke-de badaraγsan-iyar : dötüger oron-tur ele gerel badaraqui kemegdeyü : tegüni bisilγaquy-yin arγ-a kiged : degedü belge bilig-iyer erkesigülküy-e berke boluγad : üjeged bisilγaqui tarqaγsan-iyar darumta-tu mungqaγ sedkil-i jögelen-iyer berke-yi nomoqadqaquy--yin tula: dabtaγar oron-i masi bisilγaquy-a berke kemegdeyü : egüdügsen nom-i jedker ügegüy-e ilete bolγaju berke ügei ber oyin-tur-iyan aγulqui bügüde-yi ilete aγuluγsan-iyar jiryuduγar oron-i ilete boluγsan kemegdeyü : čuburil ügei nom-tur jedker ügegün--iyer belge ügei oyin-tur-iyan aγuluγad : tegsi aldarsiγulqui ber lab maγad sedkil-i urtu urida bisilγaγsan--iyar : tere qoyar oγoγata ariγun boluγsan-iyar : türidkel ügey-yin tula [9b] doloduγar oron inu uridu ügei boluγsan kemegdeyü :: belge ügegün-iyer duran-tur aγulqui bisilγaγsan-i erke-yi oluγad : darumtatu mungqaraγsad sedkil-i ülü ködelgeküy-yin tula : naimaduγar oron-tur ele ülü ködelgekü kemegdeyü : qamuγ-ača nom-i üjügülkü-tür erketü boluγsan amalasi ügei delgereǵsen oyin-i masida oγoγata türidkel ügei olquy-yin

tula : yisüdüger oron-tur ele : delgeregsen sayin oyin kemegdeyü : nom-un bey-e köke oγtaryui-tur aldar bilig-ün yeke egüle-tür adali : tügemel bolγan bürküküy-yin tula : arbaduγar oron inu nom-un egülen kemegdeyü :

tegün-tür iǰayur-tanu köbegün nom kiged čuburil--tan belges-iyer ilete sinuqayiraqui mungqaraγsad ba : orčilang kiged mayui ǰayaγad-un nisvanis-ača ayuqui edeger qoyar mungqaraγsan uridu oron-u kkir-i tüiddüyü : narin endegüreǰü uqan mungqaraγsad kiged : eldeb üiles yabudal-i ilete törögülküi mungqaraγsad-i edeger qoyar mungqaraγsad nököge oron-u kkir-i tüiddüyü : ese oluγsan-i ber olsuγai : kemen küsekü mungqaraγsad degedü sayin-i toγtaγan bariqui mungqaraγsad--i oluγsan-iyar edeger qoyar mungqaraγsad : γutaγar oron-u kkir-i tüiddüyü : tegsi ayuluγsan amitan-u bayasqulang-tur quričaqui mungqaraγsad kiged : tegsi ariγun nom-tur quričaqui mungqaraγsad : edeger qoyar mungqaraγsad-iyar : dötüger oron-u kkir-i tüiddüyü :

orčilang-ača masida sedkil-iyen γuniγči mungqaraγsad kiged : γasalang-ača nögčiged ilete mitaγad [loa] mungqaraγsad ba : edeger qoyar mungqaraγsad-iyar : dabtaγar oron-u kkir-(i) tüiddüyü : üileddün güiküi ilete boluγsan-iyar mungqaraγsad : büdügün belges ile bolun mungqaraγsad : edeger qoyar mungqaraγsad-iyar :

ǰiryudaγar oron-u kkir-i tüidüγü : narin belge-yi ilete bolγaquy-yi mungqaraγsad kiged : belge ügegün--iyer oyin aγulqui mungqaraγsad-iyar : doloduγar oron-u kkir-(i) tüidüγü : belge ügegün-iyer buruγu-da kičiyekü mungqaraγsad : belge-den bariqui erke-yi olun mungqaraγsad : naimaduγar (m)oron-u kkir tüidüγü : alimad čaγlasi ügei nom-i üǰügülügsen-iyer üge kiged : čaγlasi ügei üsüg-üd-tür mergen üllü boluγad mungqaraγsad ba : nayiraγulquy-(yin) erke-yi ese oluγsan mungqaraγsad ba : edeger qoyar mungqaraγsad-iyar yisüdeger oron-u kkir-i tüidüγü : ilete medekü yekede abisig--i ese oluγsan-i mungqaraγsad udq-a kiged : üile-tür narin-a mergen ese boluγsan-i mungqaraγsad : edeger qoyar mungqaraγsad-iyar : arbaduγar oron-tur kkir-i tüidüγü : qamuγ narin yabudal-(un) oron masida medekü kkir-iyer mungqaraγsad : narin darumtatu sedkil-i masida maγui oron-i abun mungqaraγsad edeger qoyar mungqaraγsad-iyar (:) burqan-u oron-tur kkir-i tüidüγü :

tedeger iǰaγur-tanu köbegüd bôdhi-saduva-nar uridu oron-tur orosiγsan-iyar : bôdhi-saduva-nar öglige-yin činadu kiǰaγar-a kürügsen-i daruγad (:) [lob] bôdhi-saduva-nar nököge oron-tur ele : šaγšabad-un činadu kürügsen-i daruγad : γutaγar oron-tur ele : küličenggüy-yin činadu kiǰaγar-a kürügsen-i daruγad : dötüger oron-tur

ele : kičiyenggüy-yin činadu kijayar-a kürügsen-i daruyad : dabtayar oron-tur ele : sedkil-ün orosil--un činadu kijayar-a kürügsen-(i) daruyad : jiryuduyar oron-tur degedü medekün-ü činadu kijayar-a kürügsen-i daruyad : dolodayar oron-tur ele : uran ary-a-yin činadu kijayar-a kürügsen-i daruyad : naimaduyar oron-tur ele : küsel-ün mörün činadu kijayar--a kürügsen-i daruyad : yisüdüger oron-tur ele : küčün-ü činadu kijayar-a kürügsen-i daruyad : arbaduyar oron-tur ele : büküi medeküy-yin činadu kijayar-a kürügsen-i daruyad : tedeger ijayur-tanu köbegün bôdhisaduva mahā-saduva-nar sedkil-i yeke-de egüskegsen-iyer uridu kemebesü : ünen erdini-ber qutuy-tan lab mayad oluysan-i oyoyata bariyad : törögülüyü : nököge sedkil-i egüskeküi kemebesü : oron ügei lab mayad sedkil-i oyoyata bariyad : törökü boluyu : yutayar sedkil egüskeküi kemebesü : sayitur nom-i ködelküi lab mayad sedkil oyoyata bariyad törökü boluyu : dötüger sedkil egüsküi kemebesü : qarin ülü odqui lab mayad sedkil-i oyoyata bariyad törögülkü boluyu : tabtayar sedkil egüskeküi kemebesü : erdini-yin čečeg kiged : lab mayad sedkil-i oyoyata bariyad törögülkü boluyu :

jiryuduyar sedkil egüskeküi kemebesü : jibqulang naran-u [lla] gerel inu lab mayad sedkil-i oyoyata bariyad törögülkü boluyu : doloduyar sedkil egüskeküi

kemebesü : qamuγ udq-a-yi hütügeküi-ber lab mayad sedkil-i oγoγata bariγad törögülkü boluyu : naimaduγar sedkil egüskeküi kemebesü : edüge ile sayuγsan burqan lab mayad sedkil oγoγata bariγad törögülkü boluyu :: yisüdüger sedkil egüskeküi kemebesü : büküi medeküi sitaγamal γal-iyar lab mayad sedkil-i oγoγata bariγad : törögülkü boluyu : arbaduγar sedkil egüskeküi kemebesü : bayatud odqui lab mayad sedkil-i oγoγata bariγad törögülkü boluyu :

edeger iǰaγur-tanu köbegün bôdhi-saduva mahā-saduva-nar-tur arbaduγar sedkil egüskeküi kemebesü : tedeger iǰaγur-tanu köbegün bôdhi-saduva mahā-saduva-tur uridu oron-ača ilγal-iyar adistid-iyar ögküi kemeküi neretü edeger tarni inu burqan törögülüged :: : ::

dady-a-tā : purṇa-manô-ra-te : dhu-hu dhu-hu dhu-hu : yā-pad sūry-a aba-bhā-sa-dā : yā-bacchandr-a düva-daddi : dā-ba : nad-rags-a mā-na danta pari-hā-ram güru süva-hā :: : ::

iǰaγur-tanu köbegün ene tarni-yi Gangga müren-ü qumaki-yin toγatan ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-nuγud uridu oron-ača bôdhi-saduva-nar-i sakiquy-yin (tula) nomlasuγai : ked ber ene tarni-yi ungsiǰu bariγad : qamuγ ayul-ača aldaraqu boluyu : eyin uqaγdaqui :

arslan bars terigüten ülü bolqui ariyatan göröged-ün ǰüil ba : qamuγ birid ba : kümün kiged : kümün bu-

su terigüten dayisun qulayan kiged : idegči odun kiged darumtatu mungqay sedkil-ün qamuy tabun ǰedker-eče aldarayad [11b] uridu oron-i dayan duradqu boluyu :

iǰayur-tanu köbegün bôdhi-saduva mahā-saduva-nar nököge oron-tur busud-da ülü ilaydaqu ene tarni törögülüged barisuyai ::

dady-a-tā : uddô-li : ciri ciri : uddô-rā dô-rā nām : sa andô addô-li : hu-lu hu-lu süva-hā ::

iǰayur-tanu köbegün ene tarni inu qoyar Gangga müren-ü qumaki-yin toyatan Gangga müren-ü qumaki-ača ile toyatan : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-nuyud nököge oron-taki bôdhi-saduva-nar-i sakiquy-yin tula nomlabai : kedber ene tarni-yi ungsiǰu bariyad : qamuy ayul-ača tegsi aldaraqu boluyu : ülü ǰokilduqui birid ba : kümün kiged kümün busu terigüten činadu dayisun kiged idegči odun ba : darumtatu mungqay sedkil kiged : ǰobalang-un tabun ǰedker bügüde-eče tegsi aldarayad : nököge oron-i dayan duradqui boluyad : iǰayur-tanu köbegün yutayar oron-(tur) ele : ayči bôdhi-saduva mahā--saduva-nar sayitur orosiqui neretü edeger tarni törölüged barisuyai ::

dady-a-ta : dandi-ki : ban-di-ki : garā-tā gô-ra--di : gri-yūr-a dandi-li süva-hā :: : ::

iǰayur-tanu köbegün ene tarni inu Gangga müren-ü qumaki-yin toyatan-ača nögčiged : ilaǰu tegüs nögčig-

sen burqan-nuγud γutaγar oron-i bôdhi-saduva-nar-i sakiquy-yin tula nomlabai : ken ele ene tarni bariqui kiged : ungsiqui ba : tedeger [12a] ungsiγsad qamuγ ayul kiged ülü bolqui ariyatan göröged ba : ülü bolqui ada ba : kümün kiged : kümün busu terigüten-i künügekü kiged : idegči odun kiged : činadus-un dayisun kiged : eldeb jüil jobalang-ud ba : tabun jüil tüidker-eče tegsi aldaraγsan γutaγar oron-i dayan duradqui boluyu :

iǰaγur-tanu köbegün dötüger oron-tur ayči bôdhi-saduva mahā-saduva-nar-tur nomoqadqaqui berke neretü ene tarni-yi törögülüged barisuγai ::

dady-a-tā : siri-siri : ti-mi-ti-mi-ni diri-diri-ni : siri-siri-ni : baša-lā bisi-la baša-baša-ni : bandhi nayi süva-hā ::

iǰaγur-tanu köbegün ene tarni inu dötüger Gangga müren-ü qumaki-yin toγatan-ača nögčiged : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-nuγud tüidker oron-i bôdhi-saduva-nar-i sakiquy-yin tula nomlabai : ken ene tarni ungsiγad bariγsan-iyar tede qamuγ ayul kiged : ülü bolqui ariyatan göröged ba : ülü bolqui birid ba : kümün ba : kümün busu ba : terigüten künügegdekün ba : idegči odun ba : činadus-un dayisun kiged : eldeb jüil jobalang-ud ba : tabun jüil tüidker-eče tegsi aldaraγsan-iyar : dötüger oron-tur dayan duradqu boluyu :

bi ber orčilang-i ülü üjeged :
nirvan-tur nögčigsen-e ülü sayuyad :
qoyar kijayar-tur ele ese orosiysan-iyar :
tegünü tula : nirvan oluysan-i ber olbai :

ariyun ba : ariyun busu jüg-üd-tür :
tegsi ilyaqu ügey-yin tula :
nigen činar-tu ilaju tegüs nögčigsen-i medeg-
sen-iyer inu
tegsi ariyun degedü-yi oluysan-iyar :

ilaju tegüs nögčigsen čaylasi ügei bey-e
bas-a nigen ügesi üjügülkü ügei :
edeger qamuy olan nököd-tür :
nom-un qurabar qangyan üiledbei :

edeger qamuy amitan ber :
belge-yi tegsi üjegsen ügei :
qamuy-i ber darumtatu jobalang-ud bügüde-tür ber :
ilaju tegüs nögčigsen nasuda aburaqu boltuyai :

jiryalang jobalang möngke möngke busu :
bi kiged bi ügei terigüten :
nigen ber öber-e öber-e busu bolui :
[15a] törökü ügei : türidkü ügei :

iǰayur-tanu köbegün dabtayar oron-tur ayči bôdhi-saduva mahā-saduva-nar eldeb erdem-üd-iyer ǰokiyaysan neretü ene tarni törögülüged barisuyai :: [incant.] [12b] [incant.] iǰayur-tanu köbegün ene tarni dabtayar oron-u : Gangga müren-ü qumaki-yin toyatan-ača nögčiged : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan dabtayar oron-tur ayči bôdhi-saduva-nar-i sakiquy-yin tula nomlabai : ene tarni ken ber ungsin baribasu qamuy ayul kiged ülü bolqui ariyatan göröged ba : ülü bolqui birid ba : kümün ba : kümün busu terigüten činadu dayisun ba : eldeb ǰüil ǰobalang-ud-iyar künügegdegsen idegči odun kiged : tabun ǰüil tüidker-eče tegsi aldarayad : dabtayar oron-i dayan duradqui boluyu :

iǰayur-tanu köbegün ǰiryudayar oron-tur ayči bôdhi-saduva mahā-saduva-nar bükü medekü medel-ün sitayamal ǰula neretü ene tarni törögülüged : barisuyai :: [incant.] iǰayur-tanu köbegün ene tarni ǰiryudayar Gangga müren-ü qumaki-yin toyatan-ača nögčiged : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-nuyud ǰiryuduyar oron-tur ele ayči bôdhi-saduva-nar sakiquy-yin tula nomlabai : ken ber ene tarni ungsiyad : bariysan-iyar qamuy ayul kiged : doysin ariyatan göröged ba : doysin birid ba : kümün ba : kümün busu terigüten : ⟨činadu⟩ [13a] činadu dayisun kiged : eldeb ǰobalang-ud-iyar künügegdekün ba : idegči odun kiged : tabun ǰüil tüidker-eče tegsi aldarayad : ǰiryudayar oron-i dayan duradqui boluyu :

iǰayur-tanu köbegün doloduyar oron-tur ayči bôdhi-saduva mahā-saduva-nar-tur ülemǰi boluysan neretü ene tarni törögülüged barisuyai : [incant.] iǰayur-tanu köbegün ene tarni dolodayar Gangga müren-ü qumaki-yi toyatan-ača nögčiged : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-nuyud ber doloduyar oron-tur ayči bôdhi-saduva mahā-saduva-nar-i sakiquy-yin tula nomlabai : ken ber ene tarni ungsin bariysan-iyar : qamuy ayul kiged : doysin ariyatan göröged ba : doysin birid ba : kümün ba : kümün busu terigüten : činadu dayisun kiged : eldeb ǰobalang-ud-iyar künügegdekün ba : idegči odun kiged : tabun ǰüil-eče tüidker-eče ber tegsi aldarayad : dolodayar oron-i dayan duradqui boluyu :

iǰayur-tanu köbegün naimaduyar oron-tur ayči bôdhi-saduva mahā-saduva-nar bulunggir ügei adqay neretü ene tarni törögülüged barisuyai :: : :: [incant.] iǰayur-tanu köbegün ene tarni : naimaduyar Gangga [13b] müren-ü qumaki-yin toyatan-ača nögčiged : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-nuyud naimaduyar oron-tur ayči bôdhi-saduva-nar-i sakiquy-yin tula nomlabai : ken ber ene tarni ungsiyad bariysan-iyar qamuy ayul kiged : doysin ariyatan göröged ba : ülü bolqui birid ba : kümün ba : kümün busu terigüten : činadu dayisun ba : eldeb ǰobalang-ud-iyar künügegdekün ba : idegči odun ba : tabun ǰüil tüidker-eče tegsi aldarayad : naimaduyar oron-i dayan duradqui boluyad :

iǰayur-tanu köbegün yisüdeger oron-tur ayči bôdhi-saduva mahā-saduva-nar kiǰayalal ügei qayaluy--a-yin ündüsün kemekü neretü ene tarni törögülüged barisuyai :: [incant.] iǰayur-tanu köbegün ene tarni inu yisüdeger Gangga müren-ü qumaki-yin toyatan-ača nögčiged : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-nuyud-tur yisüdeger oron-tur ayči bôdhi-saduva-nar-i sakiquy-yin tula nomlabai : ken ene tarni ungsiyad bariysan-iyar : qamuy ayul kiged doysin ariyatan göröged ba : ülü bolqui birid ba : kümün ba : kümün busu terigüten činadu dayisun ba : eldeb ǰobalang-ud-iyar künügegdekün ba : idegči odun kiged : tabun ǰüil tüidker-eče tegsi aldarayad : yisüdeger oron-i dayan duradqui boluyad :

iǰayur-tanu [14a] köbegün arbaduyar oron-tur ayči bôdhi-saduva mahā-saduva-nar barasi ügei qayurčay neretü ene tarni barisuyai :: [incant.] iǰayur-tanu köbegün ene tarni inu ölǰei-tü boluyad : oroi-tur abisig öggüged :arbaduyar Gangga müren-ü qumaki-yin toyatan-ača nögčiged : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-nuyud arbaduyar oron-tur ayči bôdhi-saduva-nar sakiquy-yin tula nomlabai : ken ber ene tarni ungsiyad bariysan--iyar : qamuy ayul kiged : doysin ariyatan göröged ba : ülü bolqui birid ba : kümün ba : kümün busu terigüten : činadu dayisun ba : eldeb ǰobalang-ud-iyar

künügeg=dekün ba : idegči odun ba : qamuγ ayul kiged : tabun jüil tüidker-eče tegsi aldaraγad : arbaduγar oron-i daγan duradqui boluγad : tendeče bödhi-saduva mahā-saduva-nar arslan-u orgil-un gerel-iyer olqu nom neretü kemeyü :

ilaju tegüs nögčigsen burqan ene tarni nomlaγsan-i sonosuγad : oron-ačaγan bosču : degedü degel-iyen nigen mürün-tür-iyen [14b] qumiju : baraγun ebüdüg-iyer kösör-e sögödčü : bökeyin alaγaban qamtudqaju : terigü--ber-iyen köl-tür mürgüged : ene ügesi silüglen maytabai :

gün belge ügei nom-iyar
medege inu aldaraγsad arad
γaγča kü ilaju tegüs-e getülgen üiledügči :
üligerlel ügei čimadur mürgümü :

tegünčilen iregsen degedü medekün-ü nidün :
nom-un belge böged-iyer γaγča-yi ülü üjegči
ünen nom-un nidü-ber :
sedkijü barasi ügei : qamuγ-i geyigülügči :

olangki ber töröl ügei nom-ud-iyar :
türidkü ber (inu) ügei boluγad :
tere metü tegsi ele üjebesü :
tengsel ügei oron-tur saγuqu boltuγai :

tegün-tür adali udq-a-tu yosun-i :
tegsi ilγan üjügülün jokiyabai :
üligerlebesü tere udq-a-yi
burqan-nuγud ber medeyü :

nom-un egesig ilγal ügei ber
tedeger busukölge-den-luγ-a ese neyileldügsen :
qamuγ amitan-i aldaraγulquy-yin tula :
γurban jüil-iyer tegsi ilγan üiledbei :

tendeče Bürin yeke erketü qaγan oron-ačaγan bosču : degedü degel-iyen nigen mörün-tür-iyen qumiju : baraγun ebüdüg-iyer kösör-e sögödčü : bökeyin alaγaban qamtud-qaju : ilaju tegüs nögčigsen burqan-u köl-tür terigü--ber-iyen mürgüged :: ilaju tegüs nögčigsen burqan-tur eyin kemen öčibei :

ene degedü Altan gerel neretü sudur-nuγud-un erketü qaγan asuru čuqaγ boluγad : čaγlaquy-a berke : bas-a urida buyan : dumda buyan : ečüs buyan : sayin udq-a : sayin üges-eče ese qoličaγsan-i oγoγata toγuluγad alimad qamuγ burqan nom-nuγud edeger γurban asiγ čiγuluγsan-i adqun bariγsan kiged : tedeger ilaju tegüs nögčigsen burqan-nuγud jokiyaγsan-iyar teǰiyegdekü sayin kemegdeyü :

teyin kemen öčibesü : ilaju tegüs nögčigsen burqan

ǰarliγ bolur-un :

iǰaγur-tanu köbegün yambar ügülegsen-iyer tegünčilen kü bolumui : iǰaγur-tanu köbegün alimad ene sudur-i sonosun üiledügsen-iyer (ele :) tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan : bodi qutuγ-tur qarin odqui boluyu : tere yaγun-u tula ele kemebesü : iǰaγur--tanu [15b] köbegün ene oron-ača qarin odqui bôdhi--saduva-nar buyan-u ündüsün-i ülemǰi bolbasun bolγaqui : nom-un degedü motor-iyar ber qamuγ sudur-nuγud--un qaγan boluγsan-iyar : tegünü tula sonosun bariqui kiged : ügüleged ungsiqui boluyu : tere ber iǰaγur-tanu köbegün buyan-i ündüsün-i ese törögülügsen kiged : buyan-i ündüsün bolbasun ülü boluγad : olan burqan-nuγud-i tegünčilen kündülen ese üiled=dügsen degedü amitan degedü nom-i sonosun ülü čidayu :

iǰaγur-tanu köbegün ene nom-un ǰüil-i sonosuγsan-u tedüyiken-iyer iǰaγur-tanu köbegün kiged : iǰaγur-tanu ökid ülemǰi sayin sedkil-i oγoγata arilγaqui bolurun : burqad-i üǰeged ülü qaγačaqu boluyu : degedü nom-i sonosuγad ülü qaγačaqu boluyu : bursang quvaraγ-ud-i tegünčilen kündülen üileddügsen-iyer ülü qaγačaqu boluyu : barasi ügei dalai motori iledte bütügekü toγtaγal-ača ülü qaγačaqu boluyu : amitan-u sedkil kiged yabudal ba : daγun-tur oroqui toγtaγal-ača ülü qaγačaqu boluyu : naran-(u) orgil gerel-

-tü toγtaγal-ača ülü qaγačaqu boluγu : saran-u gerel-ün toγtaγal-ača ülü qaγačaqu boluγu : qamuγ büküy-eče tungγalaγ tegsi darun bütügeküi toγtaγal-ača ülü qaγačaqu boluγu : včir metü čigiraγ aγula-yi tegsi talbiγad toγtaγal-ača ülü qaγačaqu boluγu :: ügülegdeküi ügei udq-a-yi üǰügülügsen-eče ünen-iyer mitaqui toγtaγal-ača ülü [16a] qaγačaqu boluγu : üge kiged yabudal qamuγ daγun-tur oroqui toγtaγal-ača ülü qaγačaqu boluγu : oγtarγuy-yin mandal kkir ügei bütügeküi motor-iyar belge-degdeküi toγtaγal-ača ülü qaγačaqu boluγu : burqan-u bey-e kiǰaγalal ügei oγoγata toγuluγsan-i bütügeküi toγtaγal-ača ülü qaγačaqu boluγu :

edeger tngri-sün tarni sonosuγad : arban ǰüg-ün bôdhi-saduva mahā-saduva-nar burqan-u yaǰar-ača burqan-u yaǰar-ača burqan-u bey-e iledte qubilǰu nom-i üǰügülkü boluγu : nom-un činar-ača ber ülü ködelüged : bas-a odqui ügei ber irekü ügei boluγad : qamuγ amitan-i bolbasun bolγan üiledüged : amitan-i ǰoriγdaqu ülü boluγu : nom-i üǰügülügsen-iyer üsüg-üd tegsi boluγad : ködelkü ügei boluγu : ükül yegüdkel kiged töröl-i üǰügülügsen-iyer yegüdkel ügei boluγu : qamuγ nom-ud-i tegsi uqaqu (ügey-yin tula : egüdügsen bügüde alimad-iyar odqu) ügei boluγu : alimad irekü ügei boluγu : edeger nom-ud ǰüil-i nomlaγsan-iyar : γurban mingγan bôdhi-saduva-nar ülü törööküi nom-tur küličel-i olqu boluγu : bôdhi-saduva-nar

čaγlasi ügei böged-tür ele bôdhi-saduva-nar qarin ülü odqui boluyu : buyan-i eke ba : čaγlasi ügei boluγsan-iyar nom-i nom-un nidün-iyer tegsi ariγun boluγad : čaγlasi ügei amitan ber tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodičid sedkil-i egüskekü boluγad : tendeče tere čaγ-tur ilaǰu tegüs nögčigsen burqan e-deger silüg-üd-i *nomlabai* :

[16b] orčilang kiged ündüsün-i tasuluγad
ene degedü nom-i gün narin üǰeküy-e berke boluγad :
tačiyangγui-bar bürkügdegsen *tedeger dülei* bügüde
ǰobalang-ud-i üǰen abuγad :

tendeče tedeger čiγuluγsan nököd saγuγsan oron-ačaγan bosču bürün : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-u köl-t̲ür oroi-bar-iyan mürgüǰü bürün : eyin kemen öčimüi :

ilaǰu tegüs nögčigsen burqan degedü Altan gerel neretü sudur-nuγud-un qaγan egüni ügülekü kiged : ungsiqui ba : üǰügül-ün orosiγsad tedeger ba : bürin bügüdeger odču bürün : nom üǰügülkü nökör bolǰu : tegün-t̲ür tus-a-tu ǰiryalang-i öggüged : bey-e sedkil-iyer ǰiryalang-tu bolsuγai : ba bürin-iyer nigen üǰügür-tü sedkil-iyer qangγasuγai : qaγan tere oron-t̲ur ene činadu dayisun-u ayul kiged künügekü ba : ölösküleng-ün ǰobalang-iyar yabuqui ügei boluγad : olan amitan-i oγoγata arbidqan delgeregül-ün üiledsügei : ene nom-i nomlaqui oron inu ene metü mandal-i tngri kiged : kümün ba : tngri

busu terigüten qamuγ amitan-a ülü giǰkigden ariγun bolγan üileddüγü : tere yaγun-u tula ele kemebesü : nom-i nomlaqui ene oron-tur takil-un si tügen-tür γar-iyar sikür kiged tuγ ba čečeg kiged : küčin-iyer ayimaγ-ud-un oγoγata takiγsan-iyar : ba bürin-iyer nasuda sakin ibegegsen-iyer [17a] tegsi ülü bolsuγai :

tendeče ilaǰu tegüs nögčigsen burqan tedeger nöködtür ǰarliγ bolur-un : iǰaγur-tanu köbegüd či ene sudur-un degedü-yi bütügebesü kičiyeküi üiledsügei : ene degedü nom-i ene yirtinčü-tür önide orosiγulqu boltuγai :: : :: manggalam bavandu :: : ::

VI. KÖNYV

[1b] namô bûddhay-a : : :: namô dharmay-a :: : :: namô sangghay-a :: : :: degedü Altan gerel neretü sudur-nuγud-un qaγan-ača oron-i tegsi arilγaqui neretü jirγuduγar bölög dabtaγar silüg [=debter] :: : ::

7. FEJEZET

tendeče ilaju tegüs nögčigsen burqan ijaγur-tanu köbegün Ökin tngri bodičid-i ünen-iyer quriyaγsan-iyar eyin kemen jarliγ bolur-un :

ijaγur-tanu Ökin tngri tere čaγ-tur tere učir--tur Altan gerel neretü erketü γar neretü tere qaγan : qamuγ tegünčilen iregsen-tür üjügülüged : ene metü γarquy-yin oron linqu-a nögčigsen ba irege edügüi edüge boluγsan ilaju tegüs nögčigsen burqan-nuγud-i ilete maγtabai :

alimad uridu ilaγuγsad boluγsan-iyar ker bolumui : arban jüg-ün yirtinčü-tür ele :
alimad-iyar eribesü tedeger ilaγuγsan-a bügüde mürgüged :
tedeger qamuγ ilaγuγsan-i maγtasuγai :

čidayčin-u erketü sayitur amurliysan-iyar ari-
yun boluyad :
bey-e inu altan-tur adali sayitur üjegdeged :
qamuy egesig inu burqan-u dayun-i sonosuyad :
Bürin tngri dayun-iyar egesig-i : sayitur dayu-
risqaqui jarliy-i :

yisüdeger sono-a köke udbala ber
kökemtüge buryasun-u [2a] büri öngge-tü sibayun-
-tur adali :
časun labai-tur adali masi čayan sidütü :
nasuda altan-tur adali tegsi čimegsen-ü dokiy-a :

nidün inu öni urtu kökemtüge kkir ügei :
köke udbala čečeg sayitur delgeregsen-tür adali ::
kelen inu yeke sayiqan boluyad :
čečeg-ün öngge-tü : čečeg-tür adali kiged : čečeg-
-ün ür-e metü :

čirayin sang-un üsün čečeg-ün ijayur labai-tur adali :
vayiduri erdini metü barayun eteged ergigsen :
Šigemuni-yin bey-e inu naran saran-tur adali :
jarimduy saran-tur adali : nidün mögöril metü

čirai inu üǰebesü nasuda qabar inu gilbelügči :
ǰögelen bolγad : altan oron-tur adali sayiqan
öngge-tü :
nasu turqaru qamuγ-i ilaγuγsad-un degedü :
amtan inu ǰögelen sayiqan boluγad : ülemǰi ketü
boluγsan :

bey-e-yin sira üsün-ü nüked-eče niǰeged niǰeged
töröged :
tedeger üsüd-eče töröged : barayun eteged ergigsen :
kökemtüge üsün-tür adali buryasun-u nabči ber :
toγos-un qoγolai-tur adali γou-a üǰeskülenǵ-tü :

töröged sača beyeber geyigülün üiledčü :
arban ǰüg-ün qamuγ yirtinčü bügüde-yi dügürgeged :
γurban yirtinčü-yin ǰobalang-i kiǰayalal ügei a-
murliγuluγad :
qamuγ amitan-i ǰiryalang-iyar qangγayuluγad :

amitan tamu-tur odqui kiged : aduγusun-u töröl-tür
oduγad :
birid kiged tngri kümün-ü oron-taki tede ele :
tedeger qamuγ amitan-i ǰiryalang-iyar qangγayad :
mayui [2b] ǰayaγad-tur odqui amitan amurliγuluγad :

sayin öngge-tü altan-tur adali gerel-tü :
bolbasun altan-tur adali sayitur geyigülügči be-
yetü :
sayibar oduγsan-u niγur ülemǰi sayiqan saran-tur
adali kkir ügei :
sayitur čimen inegen masi kkir ügei niγur-tu :

ǰalaγu köbegüked-ün bey-e-tür adali üy-e gesigün
ǰögelen :
mariy-a arslan-tur adali küčün-iyer daruquyin de-
gedü :
urtu γar-iyar sayitur urtu quruγu-tu :
(daruquy-yin degedü : urtu γar-iyar sayitur urtu
quruγu-tu :)
sala modun-u burčaγ ködelgegsen metü :

düğüreng altan gerel badaraqui gerel-i masida tal-
biγči
mingγan naran-tur adali ülemǰi gilbelügči :
erketü Šigemuni kkir ügei degedü bey-e-tü :
kiǰaγalal ügei amitan-i masida geyigülügči :

burqan-u gerel qamuγ-ača tegsi böged gilbelügsen :
ǰaγun mingγan ulus-nuγud kiǰaγalal ügei oron-tur ele :

naran saran-iyar olan naran saran-tur ele :
tedeger qamuγ-un gerel inu ügei boluγad :

burqan naran metü yirtinčü-yin ǰula-tur adali :
ǰayun mingγan kiǰayalal ügei orod-tur ele :
tegünčilen iregsed-ün naran-u amitan-u üǰeged :
ǰayun mingγan buyan-nuγud tegüsügsen bey-e-tü :

qamuγ erdem-üd-iyer sayitur čimegsen bey-e-tü :
erketü ǰayan-u qabar-tur adali
ilaγuγsan γar inu ‹kö›
γar köl-ün gerel ülemǰi üǰesküleng-tü kkir ügei :

γaǰar-un degereki barmanu-yin toγosun-tur qočorli
ügei oluγad
alimad burqan narin barmanu-yin toγosun-ača nögčiged :
kedber narin toγosun-ača boluγsan :
kedber narin toγosun-tur saγuγsad ele : [3a]

tedeger ilaγuγsad ele sayitur tungγalaγ-iyar
bey-e kelen sedkil-iyer čečeg-üd-i bariγad :
eldeb küǰin-i [=küǰis] öggün ǰaruqui böged
buyan-tu sayin sedkil-iyer mürgümü :

kedber ilaγuγsad-un buyan-tu erdem-iyen boluγsan :
eldeb olan jüil degedü sayin jirüken-iyer :
bi ber mingγan galab-ud-tur jaγun kelen-iyer :
burqan-u erdem-i ügülen qamiγ-a čidaqu :

nigen ilaγuγsad-un erdem-iyer ele :
mingγan kelen-iyer üčügüken-iyer qamiγ-a ügülekü :
qamuγ ilaγuγsad bi ber ele :
nigeken erdem-i ügülen delgeregül-ün qamiγ-a čidaqu :

qamuγ yirtinčü tngri-ner sonosuγsan-iyar ele :
sansar-un üǰügür-eče doronasi usun-iyar dügürgeged :
üsün-ü üǰügür-ün činegeber ker ülü čidabasu ele :
sayibar oduγsad-un erdem nigeken ber busu :

bey-e kelen sedkil-i sayitur tungγalaγ bolγaγad :
qamuγ ilaγuγsad-i ber sayisiyan maγtaγsan-iyar :
bi ber degedü buyan-u ür-e-yi quriyaγsan-iyar ele :
tedeger ilaγuγsan amitan erel-iyer boltuγai :

ene metü burqan-nuγud-un qaγan-u maγtaγsan-iyar :
ene metü qaγan küsekü mör-iyer irügegsen-iyer ele :
irege edüi qamuγ galab-nuγud-tur ber :
bi qab qamiγ-a töröbesü ele :

ene jegüdün-tür inu kögörge-yi üjeged :
tedeger oduγsad-i tegün-tür adali sonosqu boltuγai :
mingγan ilaγuγsad čečeg-eče boluγsan egün-tür adali :
tere metü töröl-i tende olqu boltuγai :

burqan-u kijaγalal ügei erdem ülisi ügei :
alimad mingγan galab-ud-tur olquy-a berke inu :
tedeger jegüdün-i sonosqu boltuγai :
[3b] üdür büri tedeger nasun-a üjügülkü boltuγai :

amitan jobalang-un dalay-ača tonilqu boltuγai :
jiryuγan baramid-i toγuluγsan-iyar :
qoyiči čaγ-tur tengsel ügei bodičid-i olqu boltuγai :
bi ber tasural ügei ene oron-i olqu boltuγai :

kögörge-yi tegsi öggügsen-iyer bolbasun-u ür-e-ber
qamuγ ilaγuγsan-a bas-a maγtaγsan-u ündüsün-iyer :
erketü Sigemuni iledte üjekü boltuγai :
tedeger bi ber esi üjügül-ün olqu boltuγai :

erketü Altan γar kiged altan gerel :
bi ber alimad ene qoyar köbegüd-iyer
tedeger tere qoyar köbegüked ber :
tengsel ügei bodičid-i esi üjügül-ün olqu boltuγai :

alimad amitan oron ügei sitügen ügei ele :
abural-ača qayačaysan-iyar bayuraqui boluysad ele :
tedeger bas-a irege edüi čay-tur ele :
ibegen qasiyan aburan sitükü boltuyai :

qamuy jobalang-ud baraydaqu boltuyai :
qamuy jiryalang yarqui oron-i olqu boltuyai :
tedeger uridu nögčigsen kijayar-tur kejiy-e-de ele :
irege edüi galab-ud-tur bodičid-un yabudal-i olqu
boltuyai :

degedü Altan gerel neretü nom-i nomlaysan-iyar :
minu kilinčas-un dalai sirgikü boltuyai :
minu üiles-ün dalai baraydaqu boltuyai :
minu nisvanis-un dalai tasuraqu boltuyai :

minu buyan-u dalai toyul-un olqu boltuyai :
kkir ügei degedü belge bilig-ün gerel-iyer
minu belge bilig-ün dalai ariyun boluyad :
qamuy erdem-üd-ün dalay-yi olqu boltuyai :

bodičid-un erdem-i toyulqu boltuyai :
degedü Altan gerel-tü nom-tur namančilaysan-u küčün-
-iyer

minu buyan-u sayitur geyigülkü boltuγai :
[4a] minu bodičid-i geyigül-ün ariγun boltuγai :

degedü kkir ügei belge bilig-ün gerel-iyer :
minu bey-e-yin gerel-i geyigülkü boltuγai :
buyan-u gerel-i gegegen-iyer üiledküy-yin tulada :
γurban yirtinčü-tür ülemǰi ketü boltuγai ::

buyan-u küčün-iyer nasuda tegülder boltuγai :
ǰobalang-un dalay-ača getülkü boluγad :
qamuγ ǰiryalang-un dalai-tur adali boluγsan-iyar .
irege edüi galab-ud-tur bodičid-un yabudal-iyar ya-
busuγai :

γurban yirtinčü-yin uridu kiǰaγar-tur kedüi bükü
oduγsan-i
tedeger qamuγ ilaγuγsad-un oron-tur ele :
kiǰaγalal ügei erdem-iyer ülemǰi ketü yambar bolbasu :
qamuγ kiǰaγalal ügei minu erdem-ün oron :
irege edüi čaγ-tur tegün-tür adali bolqu boltuγai :

üǰesküleng-tü orgil neretü meden idqaγad :
erketü Altan γar neretü qaγan :
uridu čaγ-tur ene küsekü möri irügegsen-iyer
tere böged edüge či buyu :

uridu čaγ-tur qoyar köbegün inu :
Altan γar kiged : Altan gerel-iyer :
tere böged Mönggün orgil Mönggün gerel kemen :
minu čaγ-tur esi üjügülüged :

tedeger olan nököd egüni
qamuγ-iyar bodičid sedkil egüskeged :
irege edüi edüge-ki čaγ-ud-tur ele :
nasuda egüni namančilan üiledkü boltuγai :

manggalam bavandu :: : ::

VII. KÖNYV

[1b] namô bûddhay-a :: : :: namô dharmay-a :: : :: namô sangghay-a :: : :: degedü Altan gerel neretü sudur-nuγud-un qaγan-ača nögčigsen kiged irege edüi edüge boluγsan ünen tegüs toγuluγsan qamuγ burqan-nuγud-i takiqui neretü doloduγar bölög :: : ::

8. FEJEZET

tendeče ilaju tegüs nögčigsen burqan : tedeger nököd-ün dotor-a jiryalang-tur sayuγčin bôdhi-saduva mahā-saduva-nar-tur eyin kemen jarliγ bolurun :

ijayur-tanu köbegün Altan neretü alimad ene toγtayal-un tarni : ijayur-tanu köbegün ijayur-tanu ökid ked ber nögčigsen kiged : irege edüi edüge boluγsan : qamuγ burqan-nuγud ilete ügüleged : kündülen üiledüged ene toγtaγal-un tarni küseged : adqun barisuγai : tere yayun-u tula ele kemebesü : ene toγtayal-un tarni nögčigsen kiged irege edüi edüge boluγsan : ilaju tegüs nögčigsen burqan-nuγud-un eke mün-ü tula : ene toγtayal-un tarni bariγsan-iyar buyan-u čiγulγan arbidun delgerekü boluyu :: nögčiged ilaju tegüs nögčigsen burqan čaγlasi ügei buyan-u ündüsün-ü egüskegsen-iyer adqun bariqui boluyu : šaγšabad-i tegsi böged sača gem

ügegüy-e nom-un tus-a inu masi gün-e oroγul-un čidaqu boluγad : tendeče ilaju tegüs nögčigsen burqan [2a] jarliγ bolur-un : ene toγtaγal-un tarni bütügebesü uridu janggi törö-yi ilaju tegüs nögčigsen burqan kiged : bôdhi-saduva-narun edeger neresi ügülesügei :

nigen üjügür-tü sedkil-iyer mürgüjü bürün : tendeče ene tarni-yi ungsiγsan-iyar arban jüg-ün qamuγ burqan-nuγud-tur mürgümü : bôdhi-saduva mahā-saduva-nar-tur mürgümü :bradigabud kiged : siravang-ud-un qutuγ-tur mürgümü : Šigemuni burqan-a mürgümü : dorona-tü jüg-ün Buduliqu ügei burqan-a mürgümü : emüne-tü jüg-ün Erdini-yin orgil-tu burqan-a mürgümü : öröne-tü jüg-ün čaγlasi ügei burqan-a mürgümü : umar-a-tu jüg-ün Kögörge-yin daγutu qaγan burqan-a mürgümü : degedü jüg-ün Aγui čoγ-tu burqan-a mürgümü : doorodu jüg-ün Degedü gerel čoγ-tu burqan-a mürgümü : Erdini-yin jirüken burqan-a mürgümü : Qamuγ-ača gerel-tü burqan-a mürgümü : Qamuγ-ača geyigülügči burqan-a mürgümü : Degedü küji dabqurlaγsan qaγan burqan-a mürgümü : Degedü linqu-a čečeg burqan-a mürgümü : Tegsi üjegči burqan-a mürgümü : Erdini oroy-yin ušnir burqan-tur mürgümü : Erdini-yin lam-a burqan-tur mürgümü : Erdini gerel burqan-tur mürgümü : Kkir ügei gerel-i geyigülügči burqan-tur mürgümü : jokiyan üligerlen uqaγči burqan-tur mürgümü : Ariγun saran gerel aldarsiγsan orgil qaγan burqan-tur mürgümü : Čečeg gerel-i jokiyaγči

burqan-tur mürgümü : Gerel-i geyigülügči qayan burqan--tur mürgümü : Sayin gerel-⟨tü⟩ kkir ügei aldarsiysan qayan burqan-tur mürgümü : Ayul ügei üǰegči erketü [2b] qayan burqan-tur mürgümü : Ayul ügei aldar-siysan burqan-tur mürgümü : Ülemǰi degedü qayan burqan-tur mürgümü : bôdhi-saduva mahā-saduva-nar üǰegči erketü yeke nigülesügči-tür mürgümü : Iǰar-un ǰirüken bôdhi-saduva mahā-saduva-nar-tur mürgümü : Oytaryuy-yin ǰirüken bôdhi-saduva mahā-saduva-nar-tur mürgümü : Iar-tayan včir-tü bôdhi-saduva mahā-saduva-nar-tur mürgümü : Qamuy-ača sayiqan bôdhi-saduva mahā-saduva-nar-tur mürgümü : Barayдaqu ügei geyigsen oyitu bôdhi-saduva mahā-saduva-nar-tur mürgümü : küčün-i oluyči bôdhi-saduva mahā-saduva-(nar)-tur mürgümü : Asaral-tu bôdhi-saduva mahā-saduva-nar-tur mürgümü : Sayin geyigsen oyi-tu bôdhi-saduva maha-(saduva)-nar-tur mürgümü : tedeger mürgügsen-iyer : ene toytayal-un tarni ungsiysan-iyar :: namô radna dr-a-yā-y-a : [incant.] ::

tendeče ilaǰu tegüs nögčigsen burqan amuylang-tur sayuysan bôdhi-saduva-tur ǰarliy bolur-un :

ene toytayal-un tarni yurban čay-un burqan-nuyud-un eke mün-ü tulada : iǰayur-tanu köbegün iǰayur-tanu ökid ked ber ene toytayal-un tarni ungsin baribasu : čaylasi ügei toyulasi ügei buyan-u čiyulyan arbidun delgereku boluyu : toyulasi ügei burqan-nuyud-i kündülen takiqui

kiged : degeǰilen ǰarun üiledkü boluyu : tedeger [3a] burqan-nuγud tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan tedeger bodičid-tur esi üǰügülkü boluyu : ker ber amuγulang-tur saγuγsan ene toγtaγal-un tarni bariγsan-iyar tedeger qubčasun kiged tegsi buyan ba : olan erdinis-i sonosuγsan-iyar mergen boluγad : ebedčin ügegün-iyer urtu nasulaqui terigüten : čindamani erdini oluγad : buγan inu masi olan boluγad : arbiduγu : yaγun ba yaγun-i küsebesü tedeger bügüde bütükü boluyu : amuγulang-tur saγuγsad ene toγtaγal-un tarni adqun bariγsan-iyar tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodičid-tur kürküγ-yin ǰaγur-a nasuda bôdhi-saduva altan ordu qarsi-yin aγulan-tur Asaral-tu bôdhi-saduva kiged : Yeke dalai bôdhi-saduva ba : Qamuγ-i üǰegči erketü bôdhi-saduva kiged : J̌ögelen čoγtu bôdhi-saduva mahā-saduva : Binggala bôdhi-saduva terigüten nigen-e qamtu orosiγad : tedeger bôdhi-saduva-nar-i sakin üiledüged : amuγulang-tur saγuγsad ene toγtaγal-un tarni bütügebesü ene ǰanggi mün kemen üiledüged : angq-a uridu ǰaγun tümen taki ügüleged sonosun üiledüγü :

tendeče aγlaγ ger-ün dotor-a mandal egüdčü : sine-(yin) arban ǰiryuγan edür : ariγun-a ugiyaǰu : sine degel emüsüged : ügür [?] kiged : čečeg ba : eldeb olan idegen terigüten-iyer takiγad : mandal-un dotor-a oroǰu : angq-a uridu küsegsen burqan bôdhi-saduva-nar-

-un ner-e-yi ügüleǰü : kündülen mürgüged : kilinčas-iyan namančilayad : barayun ebüdüg-iyen yaǰar-tur sögödčü : ene tarni ǰayun mingyan taki tegüs ügülegdekü̈i :

[3b] tendeče bey-e-ben siduryu-da ǰalan sayuyad : yayun-i küsebesü tedeger-i sedkigdekü̈i boluyad : tendeče naran uryuy-a edür mandal-un dotor-a ariyun idegen-i nigen taki ideged : tendeče arban tabun sine edür boluysan-iyar tere mandal-ača bolyan üiledüged : tngri kümün : buyan kiged : čoy ǰibqulang-un küčün-iyer sedkiǰü barasi ügei boluysan-iyar sedkil-i oyoyata toyulqu boluyu : ked ber sedkigsen sedkil ene bütübesü ele : tere mandal-tur orobasu sedkil oyoyata toyulqu boluyu : tegüni qoyinaysi ber nasuda dayan duradqu boluyu ::

manggalam bavandu :: : ::

VIII. KÖNYV

[1b] namô bûddhay-a :: : :: namô dharmay-a :: : :: namô sangghay-a :: : :: degedü Altan gerel neretü toγtaγal-un tarni naimaduγar bölög :: : ::

9. FEJEZET

tendeče ilaǰu tegüs nögčigsen burqan : tedeger toγtaγal-un tarni nomlasuγai : bas-a ber bôdhi-saduva mahā-saduva-nar tngri kümün terigüten tedeger nököd čiγuluγsan-iyar : tus-a kiged ǰiryalang-un tula : ünemlekü ünen qoγosun-u neres-iyer : tedeger üǰügülkü-yin tula : tere čaγ-tur edeger silüg-üd-i nomlasuγai :

sedkiǰü barasi ügei udqas-i busud böged-tür ele : qoγosun nom-nuγud-i sayitur delgeregül-ün nomlasuγai :

tere metü ele ene degedü sudur-i qoγosun nom-nuγud-i sudur-un tedüi nomlasuγai :

üčüken oyitan amitan tegsi böged ülü boluγu : tere metü ele : ene degedü sudur-i nomlasuγai :

qamuγ amitan-i kerken ba : medegülkü boluγad :

amitan γaryaγči-yin tula nom siyeküy-yin [sic!]
erkeber :

ary-a-bar törö-yi busu ber ündüsün-i
erketü ene degedü suduri nomlabai :

ene bey-e qoγosun balγasun ger metü bolui :
erketen inu čerig kiged buliyan [2a] qulaγan-tur
adali :
tedeger amitan nigen balγasun-tur aγsan-iyar
tedeger esergü tesergü ülü medeyü :

nidün-ü erketen öngge bey-e-tür kürüyü :
čikin-ü erketen dayun-i teyin böged sonosuyu :
qabar-un erketen eldeb ünür-i ünüsüyü :
kelen-ü erketen nasuda amtan-i amsayu :

bey-e-yin erketen kürtel-i medeyü :
duran-u erketen qamuγ nom-nuγud-i medeyü :
edeger jiryuγan erketen esergü tesergü terigüten :
öber-e öber-e yajar-tur oduγad :

sedkil inu yelvi metü kündüleged :
jiryuγan erketen-ü yajar-a tegsi yabuγsan-iyar :
yambar kümün qoγosun balγasun-tur buyan onoγsan-
-iyar

čerig kiged buliyan qulaγan-u orosiγsan metü
yambar ene metü :

sibaγun jiryuγan oron-i jasaγsan-iyar :
erketen-i oron yabudal böged-i sayitur medeged :
tere metü sedkil-ün jiryuγan (oron-tur) oron ja-
sayad :
erketen-ü yabudal-un oron-tur tegsi sayitur me-
deged :

öngge dayun kiged tegünčilen ünür böged-iyer :
amtan kiged kürtel inu :
tegünčilen yabudal-un nom bolui :
sedkil-ün qamuγ jiryuγan erketen-iyer :

erketen-tür oroγsan sibaγun metü ködelküi bolbasu :
erketen-i qamiγ-a ber oron jasabasu
tedeger erketen-i medeküi öber böged ügei :
bey-e kemebesü ködelküi ügei ber üiledkü ügei :

jirüken ügei ber siltaγan-ača boluγsan boluyu :
ünen busu oγoγata adqaγ-ača boluγsan :
qoγosun balγasun-iyar inu :
qubilγaqui küriyen-tür adali :

γal kiged γaǰar usun kei böged-iyer : [2b]
busu balγasun-tur aγsan-iyar jüg-jüg-tür orosiγsad
üligerlebesü nigen qoorotu moγay-yin oron yambar
bolbasu :
nasuda esergü tesergü ülü ǰokilduqui metü :

tedeger γurban moγay-yin oron böged-iyer :
qoyar inu deger-e yabuγad : qoyar inu door-a yabuyu :
jüg kiged jüg-ün ǰöbkis-tür : qoyar qoyar bolui :
tedeger qamuγ oron-tur moγai ayuγulqui boluγad :

γaǰar-un moγai kiged usun-u moγai böged-iyer :
ene qoyar-i door-a baraγdaγulqu boluγsan-iyar :
γal-un moγai kiged : key-yin moγai böged-iyer :
tere qoyar deger-e oγtaryui-tur yabuqu boluyu :

yambar uridu üiledügsen üiles-iyer
sedkil kiged sedkil-i geteküy-eče odun aγsan-iyar :
tngri kümün kiged : γurban mayui ǰayaγan böged-iyer:
yambar üiledügsen üiles ǰayaγan-tur töröbesü :

kölösün kei ebedčin kiged : sösün ebedčin baraγdaqu
boluγsan-iyar :
bey-e inu sigesün kiged burtaγ bögelǰigsen-iyer dü-
gürügsen inu :

ilete ülü tayalaydaqu qoroqay-yin bey-e inu bo-
luyu :

ükeger-tür oyoruysan modun metü boluyu :

Ökin tngri či edeger nom-ud-i üǰegtün :
ene metü amitan čuburil barayšan alimad bolbasu :
edeger ele qamuy nom-ud qoyosun boluyu :
ese üǰegsen mungqay-ud siltayan-ača bolbasu busu :

edeger yeke oron yeke-de boluysan busu :
ese boluysan-ača ber boluyad ülü boluyu :
yayun-u tula bolqui kiged : ülü bolqui ele :
tegüber yeke oron kemen bi ügüleyü :

bui busu boluyad : keǰiy-e ber bui busu ele :
ese üǰegsen mungqay-ud siltayan-ača boluysan busu :
[3a]
egüni ele ese üǰegsen mungqay-ud bui busu :
tedeger tegüber bi ese üǰegsen mungqay-ud-tur egü-
ni nomlasuyai :

üiledküi medeküi ner-e kiged : öngge bey-e ber
ǰiryuyan erketen kiged : seriküi kürtel ba :
quričan abqui kiged : tegünčilen ǰayayan ba :

törökü kiged ütelkü ükükü mayui qoor-a-tu ya-
salang böged :

orčilang-un ǰobalang-ud-i sedkiǰü barasi ügei :
orčilang-ud kürdün-tür yambar-iyar orosiysan bü-
güde :
ese boluysan-ača : bolqui kiged ülü bolqui ele :
törö-eče busu sedkil-iyer tegsi ilyadaqui

minükei kemen üǰekü boluysan-u tasul-un üiledkün :
belge bilig-ün ildüber darumtatu mungqay-un dalay-
-yi aldarsiyuluyad :
bey-e-yin oron-tur qoyosun balyasun-i üǰegtün :
bodičid-un ayui yeke erdem-tür erel-iyer kürügtün :

rasiyan-u balyasun-u qayaluy-a ber negesügei :
rasiyan-u silün-ü saba-yi qamuy-a üǰügülsügei :
bi rasiyan-u tere balyasun-tur orosin oduyad :
bi ber rasiyan-u silün-iyer öber-iyen qangyasuyai :

bi ber degedü nom-un kögörge-yi deledbei :
bi ber degedü nom-un labay-yin dayun-i yaryabai :
bi ber degedü nom-un ǰula-yi üiledün sitayabai :
bi ber degedü nom-un qur-a-yi oroyulsuyai :

bi ber nisvanis-un dayisun-u tegsi ilayuysan :
bi ber nom-un tuy-i qadqun bayiyulbai :
bi ber sansar-un dalay-ača amitan-i sayitur ge-
tülgesügei :
bi ber yurban mayui jayayad-un möri tegsi idqa-
suyai :

amitan nisvanis-un yal-un očin-tur tülegdekün :
sitügen ügei boluyad : qasiyan ügei boluysan bü-
güde :
nisvanis-un yal-a tülegdegsen amitan-i ber amurli-
yulju :
rasiyan serigün silün-iyer qangyan üiledüged :

yayun-u tula uridu (olan) galab-ud-tur bi ber :
sedkijü barasi ügei uduriyulsun-tur takil-i üiledbei :
batu törö yabudal-iyar bodičid-un tula sitügen-iyer
nidün kiged yar köl terigüten-iyer üy-e gesigün ta-
kil kiged :

orčilang-tu köbegün ökin ba :
čindamani erdini kiged :
altan subud-iyar čimegsen :
vayiduri erdini kiged eldeb erdenis-i öggügsen

γurban mingγan qamuγ modun-iyar : qamuγ ebesün kiged :
ündüsün bügüde-yi : oyi modun bügüdeger-i ber :
qamuγ oroγsad tedeger-i oγtal-un kerčigsen-iyer :
tedeger amitan-i toγoroγ boluγsan-iyar :

sayitur barmanu-yin narin siroγan-tur adali üiledüged :
oγtaryuy-yin mandal kedüi-ken bolbasu :
elesün siroγai ele : bey-e-yi čuγlaγul-un quriyabasu ele :
tegün-tür γurban qubi ilγan čidabasu :

γaǰar-tur siroi toγosun bolbasu ber : γurban mingγan yirtinčü-ber :
sedkiǰü barasi ügei barmanu-yin toγosun-u oron-tur amitan bügüde qamiγ-a medekün :
tedeger nigen amitan-i boluγsan-iyar
tedeger medeküi barmanu-yin toγosun-i činegen barmanu-yin toγosun-i toγulun üiledbesü ele :

qamuγ amitan-tur ülemǰi kedüi boluγsan :
belge bilig-iyer sayitur tegüsügsen kümün bügüde :
amitan-i toγulan ker čidaqu-i
ene [4a] ilaγuγsad-un medeküi bilig-i ülü medeged :

yeke Šigemuni büküi medeküi bilig-iyer ber :
nigen gšan-tur oroγuluγči bas-a :
olan költi galab-ud-tur ele :
qamiγ-a toγulun ülü čidayu :: : ::

mangghalam bavandu :: : ::
sadu edgü :: : ::

IX. KÖNYV

[1b] namô bûddhay-a :: : :: namô dharmay-a :: : :: namô sangghay-a :: : :: degedü Altan gerel neretü sudur-nuγud-un qaγan-ača qoγosun činar neretü yisüdüger bölög :: : ::

1o. FEJEZET

tendeče Erdini-tü ökin tngri gerel-i badaraγuluγči : tedeger gün narin nom-i sonosun üǰügülügsen-iyer bayasqu boluyu : gerel-i egüskegsen-iyer : tedeger olan nököd quraγsad-un dotor-a saγuγsan oron-ačaγan bosču degedü degel-iyen nigen mörün-tür qumiǰu baraγun ebüdüg-iyer γaǰar-tur sögödüged : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan qamiγ-a bükü tere ǰüg-tür bökeyin alaγaban qamtudqaǰu bürün : ene metü gün narin sasin-tur yambar--iyar tegsi učiral-un üile-yin öčiküy-yin tula : tedeger ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-tur sillüglen öčir-ün :

qoyar köl-den-ü degedü ilaγuγsad sayin erkin--iyer (ele :)
yirtinčü bügüde-yi geyigülün ǰokiyaγči
bodičid-un ünen yabudal-un törö-ber
nadur örösiyekü-ber nomlan soyurq-a :

bôdhi-saduva-nar-iyar inu orčilang kiged
γasalang-(ača qaγačaγsan-)-iyar :
iǰaγur-tanu Ökin tngri-tür ǰarliγ (bolur-)-un :
čimadur yambar seǰig bolbasu asaquy-yin udq-a-yi
öčisügei :
tegsi negeǰü üǰügülsügei :

tendeče basa iǰaγur-tanu Ökin tengri : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-tur öčir-ün :

öber busud-tur tus-a kürgekü-yin tula :
bôdhi-saduva-nar-tur inu orčilang kiged :
γasalang-ača qaγačaγsan-iyar :
bodičid-un yabudal yambar-iyar yabuγdaqui :

tendeče ilaǰu tegüs nögčigsen burqan iǰaγur-tanu Ökin tengri-tür eyin kemen ǰarliγ bolur-un : Ökin tengri nom-un egesig-tü orosiγad : bôdhi-saduva-nar-un yabudal-iyar yabuγsan-tur tegsi sača kičiyen üiledkü boluyu : eyin kemen ǰarliγ boluγsan-iyar : iǰaγur-tanu Ökin tengri ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-tur eyin kemen öčibei :

ilaǰu (tegüs) nögčigsen burqan yambar-iyar nom-un egesig-tü orosiγad : bodičid-un yabudal-iyar yabuγsan tegsi sača kičiyegdekü bolbasu ele : tedeger Ökin tngri beyen-tür inu nom-un egesig-ün tabun bey-e böged-i tabun

čoγčas-tur ügülegdekü ügei buyu : tabun čoγčas-i ügülekü busu bolbasu ügei bolui : tegün-tür nom-un törö böged-iyer : tabun čoγčas mün böged bolbasu tasurqai bolui : kedber tabun čoγčas-ača busučar-i tayalabasu ele : möngke boluγsan-u qoyar belge-eče anggiǰiraγsan qoyar kiǰaγar-tur ese orosiγsan üǰegdekü ügei ele : üǰegdekü üiles-eče nögčiged : nere kiged belge ügegün-iyer tedeger nom-un törö-yi kemen ügüleg=dekü :

iǰaγur-tanu Ökin tngri tabun čoγčas nom-un [2b] törö-yi yambar-iyar uyalγalaqui kemebesü : tedeger čoγ==čas-i inu ündüsün siltaγan-ača törögsen ügei buyu : kedber tedeger ündüsün siltaγan-ača ker töröbesü ele : törögsen-i baribasu törökü boluγad : törögsen ügei törögsen kemegdeyü : ked ber törön baribasu ügey-yin oron bolui : kedber ese töröbesü ele törökü joriγdaqui ügei boluγu : yaγun-u tula ele kemebesü : alimad ese törögsen nom kemebesü : bui busu böged : ner-e kiged belge ügei böged ülikü ügei buyu : ündüsün siltaγan-ača törökü üile busu bolui :

iǰaγur-tanu Ökin tengri üligerlebesü ele : kögörge-yin daγun inu modun kiged arasun γar-tur sitüǰü : daγun γarqui metü ele : tedeger kögörge-yin daγun inu nögčigsen ber qoγosun : irege edüi ber qoγosun : edüge orosiγsan ber qoγosun kü boluγu : tere kögörge-yin daγun inu modun-ača boluγsan busu : arasun-ača boluγsan busu :

γar-ača kü boluγsan busu : γurban čaγ-iyar törögsen--tür ülü töröγü : alimad ülü törökü bolbasu ülü ireγü : alimad-iyar ese türidbesü tedeger tere qamiγ-a--ča ber ülü irekü boluγu : qamiγ-ača ber ese irebesü tedeger qamiγ-ača ber ülü oduγu : tedeger möngke be tasurqai busu-yin tula : nigeken ber busu tusbüri ber busu boluγu :

tere yaγun-u tula ele [3a] kemebesü : kedber nigen bolbasu nom-un törö kiged tusburi ber : teyin bolbasu ele öber-e öber-e törölkiten nilqas bügüde-ger ber : ünemlekü ünen-i iledte boluγsan γasalang-ača nögčigsen-iyer degedü ünen-i oluγu : tere metü busu bolbasu tedeger nigen busu bolui : kedber tusbüri bolbasu ele : burqan bodi-saduva-nar-un yabudal-un belge inu : tedeger bariqui bolbasu tegsi aldaraγulqu ügei boluγu : nisvanis-un küliyesün-eče ese γaruγsan-iyar : tedeger tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodičid-tur burqan ese bolbasu : tere yaγun-u tula ele kemebesü : qutuγ-tan üiledügsen kiged üiledügsen busu ünen-iyer nigen činar-tu--yin tula tusbüri busu boluγu : tegüber ede tabun čoγčas bui busu boluγu : ügei busu boluγad : ündüsün siltaγan-ača törögsen busu boluγu : ündüsün-eče ügei törübesü ele : darui ökin düri-yin ülü kürügčid ner-e kiged belge ügei : ündüsün kiged siltaγan ügei :

üligerlebesü orosil-tur ügei uridu kiged ečüs öber-ün aγlaγ-iyar qoγosun bolbasu degedü qutuγ-tanu medekü üile bolbasu : busud-un yabudal-iyar yabuqu ügei ele : tegüber tabun čoγčas-un nom-un törö-gi üjügülüged : bas-a ber iǰaγur-tanu ökin tngri kedber iǰaγur-tanu köbegüd iǰaγur-tan-u ökid-tür ele tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodičid-tur ünemlekü kiged inaγunki busud kiged busud [3b] boluγsan ungsin ügülebesü tedeger ülekü ügei boluγad : kečegü boluγad : qutuγ-tan kiged dorodasun yabudal inu kemebesü : nigeken be : öber-čilen tusbüri busu bolui : inaγunki-yi ber ese tarqabasu ünemlekü kiged qaγačaqui ügei boluγsan-iyar tedeger nom-un törö-tür orosiγad : bôdhi-saduva-nar yabudal-iyar yabuγsan kemegdeyü :

tere čaγ-tur ilaǰu tegüs nögčigsen burqan eyin kemen ǰarliγ boluγsan-tur : tedeger iǰaγur-tanu ökin tengri sayitur bayasuγad : sedkil inu amuγulang-iyar egüskejü : saγuγsan oron-ačaγan bosču bürün : degedü degel-iyen nigen mörön-tür qumbiǰu : barayun ebüdüg-iyer-iyen yaǰar-tur sögödčü : bökeyin alaγaban qamtudqaǰu oroi-bar-iyan mürgüjü bürün : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-tur eyin kemen öčibei : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan -a : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan yambar-iyar ǰarliγ bolur-un : bôdhi-saduva-nar-un tere yabudal-iyar bi surulčan mürgüsügei :

tendeče umartal ügey-yin eǰen yeke Bürin tengri olan nököd-iyer quraǰu tedeger-ün dotor-a sayuysan--iyar : iǰayur-tanu ökin tengri erdini-tü gerel-i badarayuluysan-iyar eyin kemen asaybai :

ökin tengri bôdhi-saduva-nar-un yabudal-i masi bütügeküy-e berke egüni či yambar yabudal-iyar tedeger abisig-i olqu boluyu :

tendeče iǰayur-tanu ökin tengri yeke Bürin tengri--tür eyin kemen ügülebei : yeke Bürin tngri-yin qayan yambar-iyar ilaǰu tegüs nögčigsen burqan [4a) nomlaqui tere udq-a-yi masi gün-e öber-e öber-e törölkiten amitan tere udq-a-yi medeküi ügei boluysan-iyar qamuy qutuy-tanu yabudal-iyar : degedü gün-e udq-a-yi medeküy--e berke-yin tula : bi ene nom-tur sitüged ǰiryalang--iyar aylay-i olqu boluyu : ked ber ene ünen üge-yi üǰügülsügei : tabun čöb-ün čay-un yirtinčü-yin ene oron--tur ele : degedü čaylasi ügei toyolasi ügei qamuy amitan altan-u önggen-tür adali boltuyai : yučin qoyar belges-iyer tegüsügsen : ere busu boluyad : em-e busu boluysan-iyar ong böged boluyu : erdini badm-a čečeg-tür sayuǰu čaylasi ügei ǰiryalang-un ed ba : tengri-ner-ün degedü čečeg-ün qur-a-yi oroyuluyad : tengri-ner-ün čang--un kög dayun kiged : ese ködelgegsen öbesüben tere metü takil-i tegüskü boltuyai : kemen ügülegsen-eče sača :

tabun čöb-ün qamuy yirtinčü-yin oron-tur tedeger a-

mitan ker ele orčilang-tur altan-tur adali : yeke törölki-tü belge-luγ-a tegüsügsen : er-e ber busu em-e ber busu boluγad : erdini-tü badm-a linqu-a-tur sayuju čaγlasi ügei jiryalang-un ed-i olqu boluyu :

yambar busud-i qubilγaγči tengri-ner ülisi ügei balγasun-tur ele qamuγ mayui jayaγan ügei boluγad : erdini-yin eldeb modun-iyar učiraγulju : eldeb jüil doloγan erdenis-iyer erdini čečeg-üd-iyer yirtinčü-yin [4b] oron-tur ülemji üiledüged : doloγan erdini kiged : tngri-ner-ün čečeg-ün qur-a-yi oroγuluγad : tengri-ner--ün eldeb kög dayun-iyar ed-ün yabudal-i orosiγulqu metü boluγad : tendeče ijayur-tanu ökin tengri erdini gerel γaryaγči qatun-u bey-e inu Bürin tengri-yin bey-e metü qubilju sayuγad : Erdeni gerel-i γaryaγči bôdhi--saduva-tur Bürin yeke qaγan eyin kemen ügülebei :

getülgegči či yambar-iyar bôdhi-saduva-nar-un yabudal-iyar yabuγdaqui :

ügüler-ün [:] yeke Bürin qaγan usun-taki saran metü bodičid-un yabudal-iyar yabuqui metü : bi ber bodičid-un yabudal-iyar yabubasu ele : jegüdün bodičid-un yabudal--iyar yabuqui metü : bi ber bodičid-un yabudal-iyar yabubasu ele : jirgilgen bodičid-un yabudal-iyar yabuqui metü : bi ber bodičid-un yabudal-iyar yabubasu ele : duγuriyan bodičid-un yabudal-iyar yabuqui metü : bi ber bodičid-un yabudal-iyar yabubasu ele : teyin kemen nomlay-

san-iyar : Bürin yeke tngri-ner sayuyad : bôdhi-sa-duva-nar-tur eyin kemen ügülebei : getülgegči či a-limad üile-tür orosiyad : üge inu teyin kemen ügüle-ged ökin tengri ügülebei :

Bürin yeke qayan alimad nom ünen belge-ber ese bütügebesü ündüsün siltayan-ača sitün bütügeküy-yin tula : Bürin qayan ügüler-ün : kedber tere metü öber--e öber-e [5a] törölkiten amitan tengsel ügei ünen te-güs toyuluysan bodičid-tur ilete uqayan-iyar toyuluysan burqan bolbai :

ügüler-ün [:] yeke törölkitü či yayun-u tula teyin kemen ügülebei : busu nilqas ber : busu merged be : bo-dičid ber busu : bodičid ber busu boluyad : ⟨tegsi al-darsiysan busu boluyad :⟩ tegsi aldarsiysan busu : teg-si aldarsiysan busu boluysan-ača : busudduysan busu bolui :

yeke Bürin tngri tedeger amitan-u nom-un törö-ber tegsi sača böged-iyer : öber-e öber-e busu ünen-iyer il-yal ügegüy-e ǰabsar-i ügegüy-e : arbiǰiyuluyad kkir üge-gün-iyer ilete orosiyul-un bariǰu : Bürin yeke qayan üligerlebesü yelvi üiledügčin-ü šabi yelvi mergen-iyer qubilyaysan bodičid-un bisiluysan mörün dörben belčir--tür yaǰar kiged qumaki be modun be : ebesün be : nabči terigüten nigen oron-tur quriyaǰu yelvi qubiluysan-i e-yin uqaydaqui :

morin kiged yeke ǰayan-u ǰüil be : čerig kiged ter-

gen terigüten-ü ayimaγ doluγan erdinis-ün bey-e ki-
ged : sang kömörge terigüten eldeb ǰüil-i bügüde-tür
üǰügülüγü : tegün-tür mungqaγ amitan ülü medeged öber=
=čilen böged yelvi qubilγaγsan-i ülü medeged : morin
kiged ǰaγan terigüten-i üǰeged : sonosuγsan-iyar ede-
ger ünen-iyer bui bolui : busud-i qudal kemen sanaǰu
sedkigsen-iyer tedeger-i qoyin-a narin-a ülü onoγad
ülü üiledüγü : tedeger mergen-e medeküi öber-čilen
böged ele tere metü busu bolui : [5b] yelvi qubilγa-
qui mün-i medegsen-iyer : tedeger üǰegsen sonusuγsan-
-u eyin sanan sedkigsen-iyer : morin kiged yeke ǰaγan
terigüten-i bida ber üǰegsen-iyer edeger ünen-iyer bu-
su : yelvi qubilγaγči amitan-u nidün-ü quγur-un üile-
düǵči bolui : morin kiged yeke ǰaγan-iyar sang kömör-
ge terigüten edeger tende üǰegdeküy-yin tedüi baraγ-
daγad : bidan-u üǰegsen sonosuγsan metü aγlaγ-iyar ba-
riqu ügei boluγad : qoyina narin-a belgedeǰü ber qudal
qaγurmaγ-iyar nom-i medeǰü : tegüni üǰeged : uran arγ-
-a-bar bügüde ene qamuγ nom-ud-i ünen-iyer busu öber-
-čilen onoqu boluγad : yambar-iyar üǰegsen sonosuγsan-
-i inaγunki-yin tedüi-ken tedeger udq-a-si olǰu : öčir-
-ün tedüi-ken sitügen-iyer : ünen-iyer udq-a-yin mede-
küy-yin tedüyiken baraγdaγad : ünemlekü-i-tür tedeger
busu kemen sedkimüi :

yeke Bürin tngri öber-e öber-e nilqas amitan-i qu-

tuγ-tan yirtinčü-eče nögčigsen bilig-ün nidün-i olqu ügei böged-iyer edeger qamuγ nom-ud-i tegünčilen ügülekü ügei : medekü ügei boluγad : alimad-i üǰegsen sonosuγsan-iyar üiledküi kiged : üiledküi busu nom-nuγud-tur yambar-iyar belgedeküi metü ünen böged--i iledte γuniγču : qamuγ nom-ud tegünčilen böged ügüleküi ügei ünemleküy-yin yosubar tede meden ülü čidaγad : tegün-tür qutuγ-tanu ǰüil-tür inu alin-i üǰegsen sonosuγsan-iyar üiledküi kiged : üiledküi busu nom-un küčün-iyer : ker ene metü bolbasu tedeger [6a] ünen kemen iledte ülü γuniγču ele : üiledügsen nom--nuγud ünen busu : üiledküi busu boluγsan nom-un ünen busu boluγad : adqaγ-i belgedeküy-yin tedüyiken baraγdaγad ünen-iyer öber-čilen ese bütügsen-iyer ele : qutuγ-tanu ǰüil-tür inaγunkin učir-un tedüi-ken sitügsen-iyer : ünen-iyer ünen udq-a-yi üǰügül-ün üǰügülsügei :

tegünčilen yeke Bürin tngri alimad ene qutuγ-tan--tur inu : qutuγ-tanu belge bilig-iyer : qutuγ-tanu üǰegsen nom-nuγud-iyar tegünčilen böged ügülekü ügei metü üiledküi kiged : üiledküi be : üiledküi busu nom ber tegünčilen üǰegdeküi : inaγunki er-e kiged : eldeb belge-tür sitügsen-iyer : busud-tur üǰügül-ün üiledüged : tendeče basa bôdhi-saduva-nar erdeni gerel γaryaqui yeke Bürin tngri-ner-tür eyin kemen ügülebei :

amitan-tur ele nigen gün narin nom-i ene metü onoγad meden čidabasu : ügülebei yeke Bürin tengri alimad olan qubilγan-iyar sedkil kiged : sedkil-eče boluγsan gün narin nom-i ünen-iyer medekü boluγsan ker ele tedeger medemüi : Bürin yeke qaγan ügüler-ün :

tedeger qubilγad ele öber-čilen bui busu bolui : tedeger ele sedkil kiged : sedkil-eče boluγsan alimad-ača törökü boluγu : boluγsan-ača ügülemüi alimad nom-un törö bui ber busu : ügei ber busu ünen-iyer medekü tedeger gün narin udq-a-yi meden čidaqu boluγu :

tendeče yeke Bürin tengri : ilaǰu tegüs nögčigsen ⟨burqan-tur eyin kemen öčibei : ilaǰu tegüs⟩ [6b] burqan bödhi-saduva-nar ene Erdini-yin gerel γaγaqui egün-tür sedkiǰü barasi ügei ele : nom-un ene gün narin törö-yi mergen-e kemegdeyü :

ilaǰu tegüs nögčigsen burqan ǰarliγ bolur-un : tere tegünčilen bolui : tere yeke Bürin tengri ker ele či ügülemüi : tegünčilen ber bödhi-saduva-nar-un ene Erdini gerel γaγaqui čimadur eyin kemen üǰügülügsen metü kičiyen bütügeged ülü törökü nom-tur küličel-i olqu boluγu :

tendeče tengri-yin qaγan yeke Bürin tengri kiged : basa busu Bürin tngri-yin tedeger nököd oron-ačaγan bosuγad : karša debel-iyen nigen mörin-tür-iyen ayuruγad : baraγun ebüdüg-iyen γaǰar-tur sögödüged : ala-

γaban qamtudqaγad bôdhi-saduva-nar Erdeni gerel γar-γaquy-yin köl-tür oroi-bar-iyan mürgüged : ügesi e-yin kemen ügülebei :

tendeče yeke törölkiten čimadur učiralduγad : bi ber degedü ene metü nom-i sonosuγad : yeke γayi-qamsiγ sayiqan kemeyü :

tendeče ilaju tegüs nögčigsen burqan yeke Bürin tengri-tür jarliγ bolbai : bôdhi-saduva-nar ene Erdi-ni gerel γarγaqui irege edüi čaγ-tur čaγlasi ügei er-dini-yin jirüken neretü kemegdeyü : tegünčilen iregsen dayini daruγsan ünen tegüs toγuluγsan burqan uqaγan ki-ged : köl-luγ-a tegüsügsen sayibar oduγsan yirtinčü-yi medegči : tengsel ügei amitan nomuγadqan jiluγadun or-čiγuluγči : tengri kümün-ü baγsi : ilaju tegüs nögčigsen burqan [7a] kemen jarliγ bolur-un : teyin kemen jarliγ boluγsan-tur : tere čaγ-tur : γurban mingγan tüg tümen bôdhi-saduva-nar tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bo-dičid-tur üllü qariqu boluyu : tüg tümen jaγun mingγan tengri-yin köbegüd kiged : qaγan kiged busučar tüsimed čaγlasi ügei toγulasi ügei toγosun ügei toγosun-ača qa-γačaγsan nom-tur : nom-un nidün-iyer tegsi ariγun bol-γayu :

tendeče čiγuluγsan nököd-ün dotor-a tabun jaγun tüg tümen buyan-i sakiγčid bôdhi-saduva-nar yabudal-

-iyar yabuγad : bôdhi-saduva-nar qarin ülü urbaqui tedeger ele : bôdhi-saduva-nar Erdini-yin gerel γarγaγčin-a ene nom-i üjügülügsen-i sonosuγad : bôdhi sedkil-ün tula čing sedkil sedkijü barasi ügei sedkil-i egüskekü boluyu : öber-e öber-e-eče bida bida ber emüsügsen debel-iyen tayiluγad : bôdhi-saduva-nar -tur öčimüi : tengsel ügei degedü nom-tur sedkil egüskeged : ene küsekü möri eyin kemen öčimüi :

bida ber buyan-u ündüsün-i ber ele tedeger amitan tengsel ügei ünen tegüs toγuluγ(san) bodičid-tur oγoγata irügekü kemen küsel-ün mör-tür irügemüi :

yeke Bürin tengri tedeger buyan-i sakiγčid-(un :) tedeger buyan-tur sitüjü eyin kemen ügülekü metü kičiyen bütügebesü : nayan yeke galab-ud-ača nögčiged : orčilang-ača oγoγata nögčigsen-iyer egüsken medekü boluyu :

tendeče ilaju tegüs nögčigsen burqan tedeger [7b] buyan-i sakiγčid-tur jarliγ bolurun :

buyan-i sakiγčid či γučin toγolasi ügei galab-ud--ača nögčigsen qoyina tengsel ügei burqan boluγad : galab-ud-un nere inu Ilγaquy-a berke gerel-ün qaγan neretü : ulus-un ner-e inu Kkir ügei gerel neretü nigen čaγ-tur qotola-ača tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodičid-i ilete toγuluγsan burqan boluγad : tedeger bügüde-tür ner-e kiged : küsel-ün mör tegsi jokiyaγsan

qaγan neretü erdem-ün neresi oγoγata toγulqui boluγad : esi üǰügülkü boluyu : bas-a ber Bürin yeke tngri : degedü Altan gerel neretü sudur-nuγud-un qaγan-i ken sonosbasu baribasu : teden-ü küčün kiged yeke ǰibqulang--luγ-a tegüskü boluyu : üligerlebesü ked ber alin alin--u arγ-a-luγ-a ese tegüsügsen ǰirγuγan činadu kiǰaγar--a kürügsen baramid naiman mingγan galab-ud-un yabudal--iyar ele : alimad iǰaγur-tanu köbegüd iǰaγur-tanu ökid kedber degedü Altan gerel neretü sudur-nuγud-un qaγan : egüni debter-tür bičiǰü ǰarim sara-tur nigen üǰügür-tü sedkil-iyer uriγad : ungsiqu boluyu : tedeger buyan-u čoγčas-tur uridu buyan-u čoγča ǰaγun qubi-ača nigen qubi ber oyir-a ülü boluyu : toγ-a-bar toγolan üligerlebesü čimegsen-iyer ülü küličeyü : yeke Bürin tengri tere metü ele : či ber nasuda oyin-tur-iyan aγuluγad kičiyen bütügegdekü baribasu ele : busud-tur ünen-iyer aγui yeke-de üǰügülkü boluyu :

tere yaγun-u tula ele kemebesü : erte nögčigsen čaγ--tur : bi bôdhi-saduva-narun [8a] yabudal-iyar yabuqui čaγ-tur : yambar bayatur er-e qadqulduγan-tur amin beyeben ülü qayiralaqui metü : bi ene sudur-nuγud-un erketü qaγan-i bariγad : uriγsan-iyar busud-tur ünen-iyer aγui yeke-de üǰügül-ün türidkel ügei boluyu : yeke Bürin tengri üligerlebesü ele : kürdün-i orčiγuluγči qaγan keǰiy-e yirtinčü-tür sayuquy-yin ǰaγur-a : doloγan ǰüil

erdeni ügei ülü boluyad : kedber qayan ese sayubasu ele : doloyan jüil erdeni mungqay-ud-tur ber ügei boluyu : yeke Bürin tengri metü tegünčilen ele : ene degedü Altan gerel neretü sudur-nuyud-un qayan yirtinčü--tür aquy-yin jayur-a : tengsel ügei nom erdeni bügüde-tür ečülgekü ügei boluyu : ene sudur-nuyud-un qayan-i nigen üjügür-tü sedkil-iyer üiledbesü : sonosun bariqui kiged : ungsiqui ba : busud-tur ber delgerenggüy-e nomlaju : bičig-tür bičigül-ün oroyulbasu : amin beyeben ülü üjeged : genün gemsikü ügey-yin yosubar alyasan kičiyenggüy-yin činadu kijayar-a kürügsen-ü yabudal-iyar üiledkü boluyu : buyan-nuyud-ud dotor-a degedü büküy-yin tula minu nökör bügüdeger tegünčilen surulčaju kičiyegdekü boluyu :

tendeče yeke Bürin tengri-yin qayan terigüten : toyolasi ügei esrua tengri-yin nököd kiged : tengri-ner--ün erketü jayun öglige-tü kiged : dörben yeke qayan ba : basa busu qoor öggügči erketü terigülen tede bügüdeger sayuysan oron-ačayan bosču bürün : [8b] degedü degel-iyen nigen mürin-[= mürün]-tür-iyen qumiju : barayun ebüdüg-iyen yajar-tur sögödčü bökeyin alayaban qamtudqaju bürün : ilaju tegüs nögčigsen burqan-tur eyin kemen öčibei :

ilaju tegüs nögčigsen burqan : bi ber ene degedü Altan gerel neretü erketü sudur-nuyud-un qayan-i sakiqui

kiged : oγoγata delgeregül-ün üiledsügei : ene nom-i nomlaqui čaγ-tur : ada todqor kiged : qamuγ kilinča ariluγad : buyan-tu boluγad : öngge küčün-i oγoγata toγuluγad : türidkel ügei ǰokiyaqui : amuγulang-tu sedkil-iyer boluγsan tedeger nököd bügüdeger-tür ǰirγalang tegsi kürtegsen-iyer qamiγ-a kü tere ulus-tur ber ölösküleng-kiged : dayisun-u ayul ba : kümün busu künügegdekün-i bi ber tengri-nerün ayimaγ-iyar oγoγata sakiγsan tede ǰirγalang-tu bolǰu ǰirγaγad ada todqor ülü kürtekü boluyu : tedeger bi ber tengri-ner-ün küčün buyu : kemen medegdekü̈i : ked ber ene sudur-i takin kündülen üiledügsen-iyer tegün-tür bi ber ilaǰu tegüs nögčigsen burqan-tur adali takin kündülesügei :

tendeče ilaǰu tegüs nögčigsen burqan tengri-ner--ün qaγan yeke Bürin tengri-(ner)-ün qaγan : yeke Bürin tengri terigüten : tedeger Bürin tengri-yin nököd kiged : dörben yeke qaγan ba : erketü qoor öggügči terigüten : bügüde-tür sayin kemen ǰarliγ bolurun : sayin sayin iǰaγur-tanu köbegün či ene degedü gün narin nom-i ber sonosbai : ene sudur-[9a]-nuγud-un erketü ene nom-i egüni bariγčid-i sakiqui kiged ibegekü̈i ba : sedkil egüskekü̈i tedeger buyan-u ilγal inu čaγlasi ügei boluγad : ödter böged tengsel ügei ünen tegüs toγuluγsan bodičid--i ilete toγuluγsan burqan bolbai ;

ilaǰu tegüs nögčigsen burqan teyin kemen ǰarliγ bol-

ǰu bür-ün : Bürin qaγan terigüten : ilaǰu tegüs nög-
čigsen burqan-u ǰarliγ-i iledte maγtabai :: : ::
mangghalam bavandu :: : :: sadu edgü :: : ::

X. KÖNYV

[1b] namô bûddhay-a :: : :: namô dharmay-a :: : :: namô sangghay-a :: : :: degetü Altan gerel neretü erketü sudur-nuγud-un qaγan-ača qoγosun böged-tür sitüǰü sedkil-i oγoγata toγuluγsan neretü arbaduγar bölög :: : ::

11. FEJEZET

tendeče yeke qaγan Tegsi sonosuγči-yin köbegün kiged : yeke qaγan nökör Küriy-e sakiγči yeke qaγan Qutuγ--tu-yin köbegün ba : yeke qaγan Sayin nidütü saγuγsan oron-ačaγan bosču degedü degeliyen nigen mörün-tür qumbiǰu : baraγun ebüdüg-iyer-iyen γaǰar-(tur) sögödčü : ilaǰu tegüs nögčigsen burqan qamiγ-a bükü tere ǰüg bökeyin alaγaban qamtudqaǰu bürün : ilaju tegüs nögčigsen burqan-tur eyin kemen öčibei : getülgegči ilaju tegüs nögčigsen burqan degetü Altan gerel neretü sudur-nuγud-un qaγan egüni qamuγ tegünčilen iregsen-tür nomlabai : qamuγ tegünčilen iregsed üǰeged : qamuγ tegünčilen iregsed-i sedkiged : bôdhi-saduva-nar qamuγ quraγsad-i oγoγata bariγsan qamuγ tngri-ner quraγsad mürgüged : qamuγ quraγsan qamuγ tngri-ner takiγad : qamuγ erketü tengri-ner quraγsan--iyar [2a] iledte maγtabai : qamuγ yirtinčü-yi sakiγčin takiγad : ǰaruγsan-iyar ügüleged : sayitur kündüle=sügei :

qamuγ tngri-ner-ün ger bayising-i geyigülügsen-iyer : qamuγ amitan degedü ǰiryalang-i sayitur ögkü boluyu : amitan-u tamu kiged : aduγusun-u töröl oron ba : erklig--ün yirtinčü-yin qamuγ ǰobalang-ud-i qoγosun bolγaǰu : qamuγ ayul-nuγud-un ündüsün-(i) oγtaluγči činadus-un qamuγ dayisun-i sayitur qariγuluγči : qamuγ ölösküleng ǰud-i sayitur amurliγul-un üiledügči : qamuγ ebedčin-i ayul-ača sayitur amurliγuluγči : qamuγ idegči odun kiged : qoor-tan-i arilγaγči : degedü-yi amurliγul-un üiledügči : γasalang kiged : qamuγ nisvanis-i sayitur amurliγul-un üiledügči : eldeb qoor-tan-u ǰüil sayitur amurlin üiledüged : qoor-tan-u qaniyadun-i sayitur darun üiledkü boluyu :

getülgegči ilaǰu tegüs nögčigsen degedü Altan gerel neretü sudur-nuγud-(un) qaγan ene nököd-ün dotor-a aγui yeke-de ünen-iyer sayitur nomlabasu ele : nom sonosuγčid ene nom-un rasiyan-u silün-iyer bida ber yeke qaγan-i qasiγan kiged dörben nököd-iyer ene tngri-yin bey-e yeke ǰibqulang-iyar tegsi arbidqu boluyu : bidan-u bey-e-<u>t</u>ür kičiyekü kiged auγ-a küčün-iyer egüskekü boluyu : ölǰei kiged čoγ ǰibqulang ba : γurban asiγ čiγuluγsan-iyar bidan-u bey-e-<u>t</u>ür oroqu boluyu :

getülgegči ilaǰu tegüs nögčigsen burqan : bida ber dörben yeke [2b] qaγan inu nom-luγ-a tegüsügsen : nom-i ügülebesü nom-un qaγan sayin kemen : getülgegči ilaǰu te-

güs nögčigsen burqan beyeber inu nom-un tengri busu ba : luus ba : qoor öggügči kiged : tngri busu ba : oγtaryui-tur nisügči kiged : ünür idesiten ba : kümün busu kiged : yeke negegsen kebeli-tü jüil-ün qaγan kemeyü : qoor-tanu čiγulγan ülü baraγdaγad : nigülesküi ügei busud-un jibqulang-i buliγči-yin jüil--i qariγulqu boluyu :

getülgegči ilaju tegüs nögčigsen burqan bida ber qorin ayimaγ dörben yeke qaγan kiged : qoor-i öggügči ulus-un yeke noyad kiged : olan mingγan köl-di qoor öggügči nigen-e qamtu nasu önide tengri-yin nidün-i tegsi ariγun kümün-eče nögčiged : Čambudvib-un amitan-i üjeged sakiqu boluyu : oγoγata ibegen üiledsügei :

getülgegči ilaju tegüs nögčigsen burqan tegünü tula bi ber dörben yeke qaγan yirtinčü-yi sakiqui kemen nereyidüyü : getülgegči ilaju tegüs nögčigsen burqan : alimad ber ele ene Čambudvib-tur činadu dayisun-i daruqu boluyu : ölösküleng jud-un ayul ba : jaγun qoor kürgegči ba : mingγan qoor kürgegči ba : tüg tümen küregen künügen üiledkü boluyu :

getülgegči ilaju tegüs nögčigsen burqan bida ber dörben yeke qaγan : ene degedü Altan gerel neretü sudur-nuγud-un qaγan : buyan-i sakiγčid Altan neretü buyan-i sakiγči nom-i barin ügüleküi tedeger-i kündülen üiledsügei : getülgegči ilaju [3a] tegüs nögčigsen bur-

qan keǰiy-e bi ber dörben yeke qaγan : yelvi qubilγan--u adistid-iyar buyan-i sakiγči nom-i ügüleged tedeger-i duraduγsan-iyar : ab ali γaǰar-tur öggüged : ene degedü Altan gerel neretü sudur-nuγud-un qaγan tedeger-ün γaǰar-tur aγui yekede ünen-iyer üǰügülkü boluyu : alimad ǰaγun eldeb ǰüil qoor-tan ba : mingγan eldeb ǰüil qoor-tan-u γaǰar-tur boluγsan ene metü edeger sayitur amurliγulqu boluyu :

getülgegči ilaǰu tegüs nögčigsen burqan kümün-ü qad alimad γaǰar-tur sudur-un erketü qaγan-i bariγsan--iyar : buyan-i sakiγči nom-i ügülegsen-iyer tedeger ükükü boluγsan-iyar tere γaǰar-tur ele : ene degedü Altan gerel neretü sudur-nuγud-un qaγan egüni sonosqu boluyu :

getülgegči ilaǰu tegüs nögčigsen burqan keǰiy-e kümün-ü qaγan : degedü Altan gerel neretü sudur-nuγud--un qaγan egüni činglaγad : tedeger-i sonosuγad ene sudur-un erketü sudur-nuγud-i tedeger buyan-i sakiγčid qamuγ činadu dayisun bügüde-yi sakin üiledüged oγoγata ibegekü boluyu : oγoγata sakin üiledkü boluyu :

getülgegči ilaǰu tegüs nögčigsen burqan bi ber dörben yeke qaγan-tur inu : tedeger kümün-ü qaγan tere γaǰar-tur orosiγsan amitan bügüdeger-i sakin üiledkü boluyu : oγoγata örösiyekü boluγad : amurliγul-un sayin ǰiryalang-iyar bolqu boltuγai ::

ilaǰu tegüs nögčigsen burqan kümün-ü qayan keǰiy-e buyan-i sakiγčin ba : buyan-u sakiγčid-un eke ba : buyan-i erkin ba : [3b] buyan-u erkin-ü eke ba : ene erketü sudur-i baribasu : amuγulang-iyar neyilegülkü amitan-i amuγulang-iyar üiledüged : getülgegči ilaǰu tegüs nögčigsen burqan bi ber dörben yeke qayan-tur inu : tedeger kümün-ü qayan amitan bügüdeger γaǰad-tur orosiγsan amitan bügüdeger ele : amuγulang arγ-a-bar amitan-i amuγulang bolγaǰu : arγ-a-bar kü γurban asiγ-un čiγulγan-i oluγad : getülgegči ilaǰu tegüs nögčigsen burqan keǰiy-e kümün-ü qayan-tur buyan-i sakiγčin ba : buyan-i sakiγčid-un eke ba : buyan-u erkin ba : buyan-u erkin erke ba : ene erketü sudur-nuγud-i bariγad : uγtun kündülen üiledbesü : lam-a bolγan üiledbesü tegünčilen üiledüged : takiqu bolbasu ele : getülgegči ilaǰu tegüs nögčigsen burqan bi ber dörben yeke qayan tedeger-tür qayan bügüdeger : yeke-de uγtun kündüleged : yeke-de lam-a bolγaγad : yekede degeǰilen kündüleged : yeke-de takin kündülegsen-iyer bügüde γaǰar-tur ǰarun delgeregülkü boluyu :: : :: manggalam bavandu :: : :: sadu edgü :: : ::

Tartalomjegyzék

Előszó..... 13
I. Könyv. 1. Fejezet..... 15
II. Könyv. 2. Fejezet..... 29
3. Fejezet..... 58
III. Könyv. 4. Fejezet..... 82
IV. Könyv. 5. Fejezet..... 1o9
V. Könyv. 6. Fejezet..... 146
VI. Könyv. 7. Fejezet..... 179
VII. Könyv. 8. Fejezet..... 189
VIII. Könyv. 9. Fejezet..... 194
IX. Könyv. 1o. Fejezet..... 2o3
X. Könyv. 11. Fejezet..... 22o

Table des matières

Préface..... 13
Livre I. Chapitre 1..... 15
Livre II. Chapitre 2..... 29
Chapitre 3..... 58
Livre III. Chapitre 4..... 82
Livre IV. Chapitre 5..... 1o9
Livre V. Chapitre 6..... 146
Livre VI. Chapitre 7..... 179
Livre VII. Chapitre 8..... 189
Livre VIII. Chapitre 9..... 194
Livre IX. Chapitre 1o..... 2o3
Livre X. Chapitre 11..... 22o

MONGOL NYELVEMLÉKTÁR

Recueil des monuments de la langue mongole

I. Preklasszikus emlékek 1. XIII-XIV. század. Közzéteszi Ligeti Lajos. [Monuments préclassiques 1. XIIIe et XIVe siècles. Par L. Ligeti.] Budapest 1963, 174 pp.

II. 'Phags-pa írásos emlékek. - Kancelláriai iratok kinai átirásban. Közzéteszi Ligeti Lajos. [Monuments en écriture 'phags-pa. - Pièces de chancellerie en transcription chinoise. Par L. Ligeti.] Budapest 1964, 156 pp.

III. A mongolok titkos története. Közzéteszi Ligeti Lajos. [Histoire secrète des Mongols. Par L. Ligeti.] Budapest 1964, 233 pp.

IV. Preklasszikus emlékek 2. XIII-XVI. század és a XVII. század eleje. Közzéteszi Ligeti Lajos. [Monuments préclassiques 2. Du XIIIe au XVIe siècle; début du XVIIe siècle. Par L. Ligeti.] Budapest 1965, 191 pp.

V. Preklasszikus emlékek 3. Jüan- és Ming-kori szövegek klasszikus átirásban. Közzéteszi Ligeti Lajos. [Monuments préclassiques 3. Textes des Yuan et des Ming en transcription classique. Par L. Ligeti.] Budapest 1967, 190 pp.

VI. A bölcs mondások kincsestára. Sa-skya paṇḍita : Subhāṣitaratnanidhi. Sonom gara fordítása. Közzéteszi Ligeti Lajos. [Trésor de pierres précieuses de sentences. Subhasitaratnanidhi de Sa-skya paṇḍita. Traduction de Sonom gara. Par L. Ligeti.] Budapest 1965, 131 pp.

VII. A megvilágosodás utja. Śāntideva: Bodhicaryāvatāra. Čhos-kyi 'od-zer fordítása. Közzéteszi Ligeti Lajos. [La marche à la lumière. Bodhicaryāvatāra de Śāntideva. Traduction de Čhos-kyi 'od-zer. Par L. Ligeti.] Budapest 1966, 269 pp.

VIII. Az öt oltalom könyve. Pañcarakṣā. Ayusi átdolgozott fordítása. Közzéteszi Kara György. [Le livre des cinq protections. Pañcarakṣa. Traduction remaniée d'Ayusi. Par G. Kara.] Budapest 1965, 255 pp.

IX. Buddha tizenkét cselekedete. Čhos-kyi 'od-zer munkája. Šes-rab seń-ge fordítása. Közzéteszi Ligeti Lajos. [Les douze actes du Bouddha de Čhos-kyi 'od-zer. Traduction de Šes-rab seń-ge. Par L. Ligeti.] Budapest 1966. 145 pp.

X. Molon szerzetes pokoljárása. Madugalyāyanamatihṛdaya-sūtra. Ismeretlen fordító munkája. Közzéteszi Lőrincz László. [La descente aux enfers du moine Molon. Maudgalyāyanamatihṛdaya-sūtra. Oeuvre d'un traducteur inconnu. Par L. Lőrincz.] Budapest 1966, 131 pp.

XI. A megszabaditó. Thar-pa čhen-po. Ayusi átdolgozott fordítása. Közzéteszi Róna-Tas András. [Le libérateur. Thar-pa čhen-po. Traduction remaniée d'Ayusi. Par A. Róna-Tas.] Budapest 1967, 194 pp.

XII. Milaraspa életrajza. Mi-la-ras-pa'i rnam-thar. Čoγ-tu guisi fordítása. Közzéteszi Lőrincz László. [Biographie de Milaraspa. Mi-la-ras-pa'i rnam-thar. Traduction de Čoγ-tu guisi. Par L. Lőrincz.] Budapest 1967, 235 pp.

XIII. Az Aranyfény-szutra. Suvarṇaprabhāsottamasūtrendrarāja. Yon-tan bzań-po szövege. I. Közzéteszi Karą György. [Sutra de la lumière d'or. Suvarṇaprabhāsottamasūtrendrarāja. Texte de Yon-tan bzań-po. I. Par G. Kara.] Budapest, 1968, 224 pp.

79/6298